

Nasjonalparkstyret
for Forollhogna

Møteinnkalling

Utvalg: Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Møtested: Nordpå Fjellhotell, Haltdalen - Holtålen kommune
Dato: 06.12.2022
Tidspunkt: 13:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Møte i Nasjonalparkstyret for Forollhogna tirsdag og onsdag 6.-7. desember på Nordpå Fjellhotell, Haltdalen.

Tirsdag 6. desember

Oppmøte ved Nordpå Fjellhotell, Haltdalen

Kl. 13.00: Lunsj
Kl. 14.00: Møtestart - orientering fra fjellstyrene i Holtålen
Kl. 15.00: Fortsettelse styremøte med sakliste
Kl. 18.00: Møteslutt for dagen
Kl. 19.30: Middag med kveldsprogram

Onsdag 7. desember

Kl. 08.30: Møtestart forts. styremøte
Kl. 11.30 Lunsj
Kl. 13.00: Forts. styremøte
Kl. 14.30: Møteslutt

01.12.2022

Hans Bull og **Eli Grete Nisja**
nasjonalparkforvalter nasjonalparkforvalter
Mobil: 457 26 636 Mobil: 413 30 795
Telefon: 73 19 93 96 Telefon: 73 19 91 96

Nasjonalparkstyret
for Forollhogna

Web: www.nasjonalparkstyre.no/forollhogna

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 27/2022	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste, og valg av styremedlem til godkjenning av protokoll		
ST 28/2022	Referatsaker		
RS 22/2022	Arbeidsutvalget for nasjonalparkstyret for Forollhogna - møteprotokoll AU 111022		2022/817
RS 23/2022	Forollhogna nasjonalpark - tilbakemelding om ferdigstilling av Gjeterbua - Soknedal fjellstyre		2019/4012
RS 24/2022	Forollhogna nasjonalpark - tilbakemelding om ferdigstilling av Hundåtjønnebua		2020/6187
RS 25/2022	Nasjonalparkstyret for Forollhogna - innspill til utarbeidelse av retningslinjer for oppføring av gjerde rundt fritidshytter i statsallmenning		2022/8138
RS 26/2022	Strømprosjekt Vangrøftdalen, sluttutbetaling		2018/19545
RS 27/2022	Ledalen landskapsvernområde - tiltak for restaurering av myrområder - rapport		2021/12281
RS 28/2022	Innspill til kommuneplanens arealdel 2020-2031 for Midtre Gauldal kommune		2022/9588
RS 29/2022	Innspill til planprogrammet for revisjon av kommuneplanens arealdel for Tolga kommune		2022/9773
RS 30/2022	Høringsuttalelse til kommuneplanens arealdel for 2022 - 2032 - Os kommune		2021/4495
RS 31/2022	Oppfølging av kvalitetsnormen for villrein – utarbeidelse av tiltaksplaner		2019/14453
ST 29/2022	Delegerte saker		
DS 19/2022	Forollhogna National Park - Declined permission for organized activity - guided foto tour towards wild reindeer		2022/8644
DS 20/2022	Forollhogna nasjonalpark - søknad om bygging av platting - Tynset kommune		2022/9867
ST 30/2022	Øyungen landskapsvernområde - klage på vedtak i NP-sak 24/2022 vedrørende oppføring av slåttebu/skogsbu på gnr./bnr. 118/2 i Kjurrudalen		2022/4573
ST 31/2022	Forollhogna nasjonalpark - søknad om organisert ferdsel vinter 2023 - Fri og vill		2021/10587
ST 32/2022	Villrein fjellet som verdiskaper "Forollhogna - det hele fjellet" - sluttrapport 01.12.2022		2018/20304
ST 33/2022	Invitasjon til samarbeid om ressurser til informasjonsarbeid		2022/10022
ST 34/2022	Forollhogna nasjonalpark - Retningslinjer for dronebruk i nasjonalparken		2022/11913

ST 35/2022	Revisjon av forvaltningsplanene for verneområdene i Forollhogna - oppdatering av prosjektplan for arbeidsprosessen	2019/6064
ST 36/2022	Tjenester og oppdrag i verneområdene i Forollhogna - innmelding av SNO-ressurs for 2023	2022/11218
ST 37/2022	Tiltak i verneområdene i Forollhogna - status på gjennomføring av tiltak i 2022	2021/12281
ST 38/2022	Utførte oppdrag og tjenester av SNO i verneområdene i Forollhogna i 2022	2021/12281
ST 39/2022	Tiltak i verneområde i Forollhogna - innmelding av behov for tiltaksmidler for 2023	2022/11218
ST 40/2022	Nasjonalparkstyret for Forollhogna - budsjett, møteplan og driftsmidler for 2023	2022/11218

**ST 27/2022 Godkjenning av møteinnkalling og sakliste, og valg av styremedlem til
godkjenning av protokoll
ST 28/2022 Referatsaker**

Møteprotokoll

Utvalg: Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna

Møtested: Microsoft TEAMS

Dato: 11.10.2022

Tidspunkt: 14:15 - 15:30

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Sivert Moen	Leder	Midtre Gauldal kommune
Runa Finborud	Medlem	Os kommune
Tone Hagen	Medlem	Tynset kommune

Øvrige frammøtte:

Navn	
Hans Bull	Nasjonalparkforvalter

Merknader:

AU-sak 5/2022 ble sendt på epost til medlemmene 05.10.22 og ble behandlet i møte.

Underskrift:

Vedtak og møteprotokoll bekreftes

11.10.2022

Hans Bull
Nasjonalparkforvalter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 5/2022	Styresak Forollhogna nasjonalpark - søknad om organisert ferdsel samt bruk av drone for filmopptak	X	2022/9648

ST 5/2022 Forollhogna nasjonalpark - søknad om organisert ferdsel samt bruk av drone for filmopptak

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/ Arbeidsutvalget gir Kappestrinden v/Arnt Joar Solem tillatelse til organisert ferdsel, samt dispensasjon for begrenset bruk av drone for filmopptak. Det gis avslag på søknad om bruk av drone i områder som ikke er særskilt utpekt av forvaltningsmyndigheten.

Vilkår:

1. Tillatelsen for organisert ferdsel gjelder for dagene 15.10.22 og 16.10.22.
2. Opplegget forutsettes å være i tråd med det som er angitt i søknaden med vedlagt kart med utvalgte traseer og med fokus på sporløs ferdsel.
3. Ferdselen må foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Deltakerne og produksjonen skal opplyses om at de befinner seg i nasjonalpark.
4. Dyreliv må ikke forstyrres, det skal utvises særskilt hensyn til villrein.
5. Filming med drone av deltakere tillates den 16. oktober 2022 i området rundt Rogneskletten innenfor skravert område i vedlagt kart. Vedlagt kart er en del av vedtaket.
6. Filming med drone skal ikke gjennomføres dersom det er tilhold av villrein i det aktuelle området.
7. Brudd på vernebestemmelse og vilkårene i dette vedtaket vil kunne medføre at tillatelsen trekkes med umiddelbar virkning.
8. Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under turene.

Hjemmel:

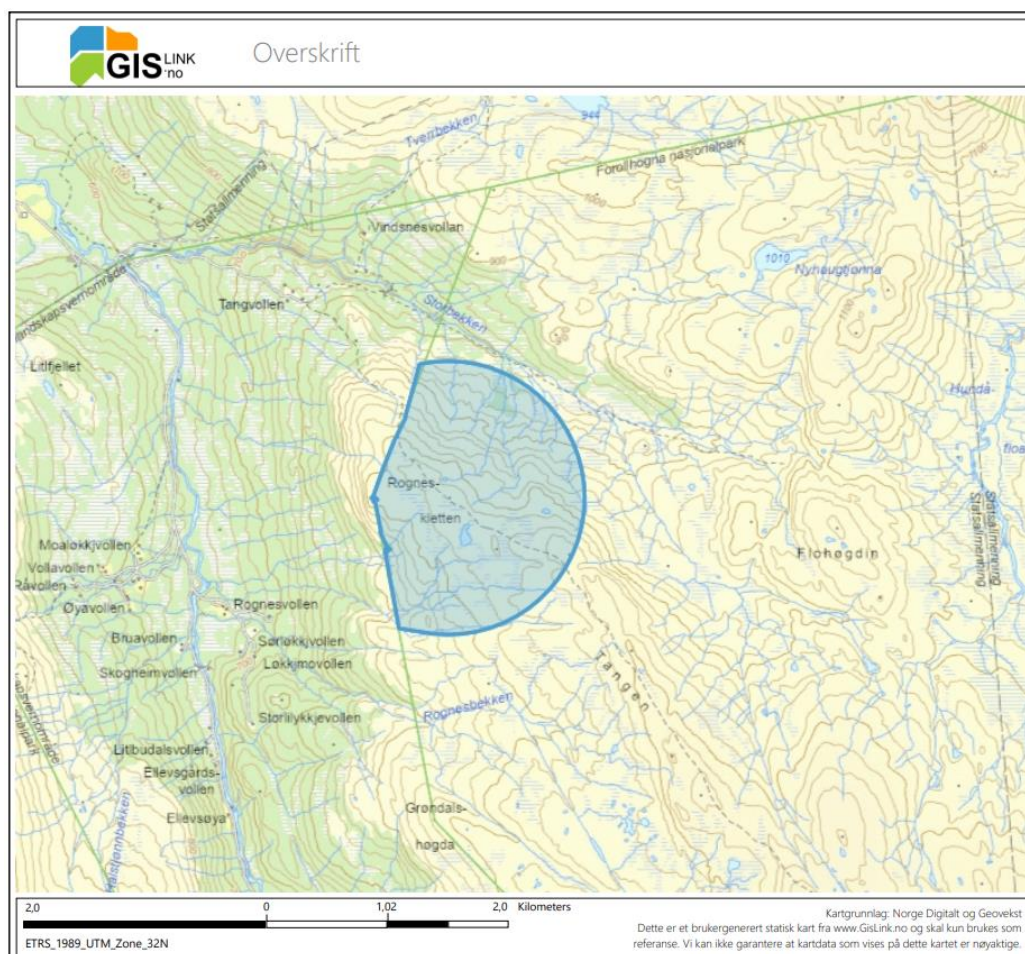
Tillatelsene er gitt i henhold til verneforskrift for Forollhogna Nasjonalpark § 3, punkt 4.2, annet ledd, og Naturmangfoldlovens § 48. Avslag om bruk av drone er gitt med hjemmel i verneforskrift for Forollhogna Nasjonalpark § 3, punkt 5.1.

Begrunnelse

Den organiserte ferdselen er i all hovedsak i tilknytning til randområdene og utenfor kjerneområdene i nasjonalparken. Videre er omsøkt ferdsel i tråd med føringer gitt i besøksstrategien for Forollhogna ved at trasene holdes utenfor fokusområder. Omsøkt periode er også utenfor de mest kritiske periodene for dyrelivet. Tiltaket er begrenset i tid og omfang og det antallet som er involvert i produksjonen vurderes ikke å ha negativ påvirkning på verneverdiene.

Bruk av drone for filmopptak i kommersiell virksomhet tillates ikke på prinsipielt grunnlag. Nasjonalparkstyret v/ AU gir likevel tillatelse til bruk av drone i svært begrenset omfang

innenfor nasjonalparken i tilknytning Rogneskletten i tråd med nasjonalparkstyrets besøksstrategiarbeid. Dette tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Figur 1: Skravert område hvor det gis dispensasjon for bruk av drone for filmopptak.

Saksprotokoll i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Forollhogna - 11.10.2022

Behandling

Tone Hagen reiste spørsmål om Arbeidsutvalget (AU) har delegert myndighet til å fatte vedtak om tillatelse til bruk av drone i nasjonalpark, eller om at saken er av slik karakter at den burde vært behandlet som prinsipiell sak i nasjonalparkstyret.

Sivert Moen henviste til delegeringsreglementet av 15.06.2020, vedtak i NP-sak 17/2020: "Egne retningslinjer og prinsipper utarbeides i forhold til følgende tema (som innarbeides i delegeringsreglementet etter vedtak):

- Retningslinjer og prinsipper for bruk av drone i nasjonalparken, inklusive sakstyper som delegeres AU eller forvaltere.

Sivert Moen erklærer Arbeidsutvalget skikket til å behandle saken.

Arbeidsutvalget diskuterte seg frem til en mer begrenset tillatelse til bruk av drone innenfor nasjonalparken for filmopptak i tilknytning stien- og frem til utkikkspunktet til Rogneskletten innenfor nasjonalparken i tråd med Nasjonalparkstyrets arbeid med tilrettelegging og synliggjøring av Rogneskletten som alternativt turmål. Nytt kart som viser tillatelse til bruk av drone ble utarbeidet.

Arbeidsutvalget kom med justeringer av vilkårets punkt 5, samt 2. avsnitt i begrunnelse i vedtak:

Nytt punkt 5: - Filming med drone av deltakere tillates den 16. oktober 2022 i tilknytning stien og frem til utkikkspunktet ved Rogneskletten (1019 moh) innenfor definert område i kart. Vedlagt kart er en del av vedtaket.

Tillatelse til bruk av drone gis i svært begrenset omfang innenfor nasjonalparken i tilknytning til stien og utkikkspunkt ved Rogneskletten i tråd med nasjonalparkstyrets besøksstrategiarbeid. Rogneskletten er et prioritert besøksmål for å avlaste verneverdiene i utpekte fokusområder. Dette tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Innstilling med endringsforslagene ble enstemmig vedtatt (3-0)

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/ Arbeidsutvalget gir Kappestriden v/Arnt Joar Solem tillatelse til organisert ferdsel, samt dispensasjon for begrenset bruk av drone for filmopptak. Det gis avslag på søknad om bruk av drone i områder som ikke er særskilt utpekt av forvaltningsmyndigheten.

Vilkår:

1. Tillatelse for organisert ferdsel gjelder for dagene 15.10.22 og 16.10.22.
2. Opplegget forutsettes å være i tråd med det som er angitt i søknaden med vedlagt kart med utvalgte traseer og med fokus på sporløs ferdsel.
3. Ferdsele må foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Deltakerne og produksjonen skal opplyses om at de befinner seg i nasjonalpark.
4. Dyreliv må ikke forstyrres, det skal utvises særskilt hensyn til villrein.
5. Filming med drone av deltakere tillates den 16. oktober 2022 i tilknytning stien og frem til utkikkspunktet ved Rogneskletten (1019 moh) innenfor definert område i kart. Vedlagt kart er en del av vedtaket.

6. Filming med drone skal ikke gjennomføres dersom det er tilhold av villrein i det aktuelle området.
7. Brudd på vernebestemmelse og vilkårene i dette vedtaket vil kunne medføre at tillatelsen trekkes med umiddelbar virkning
8. Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under turene.

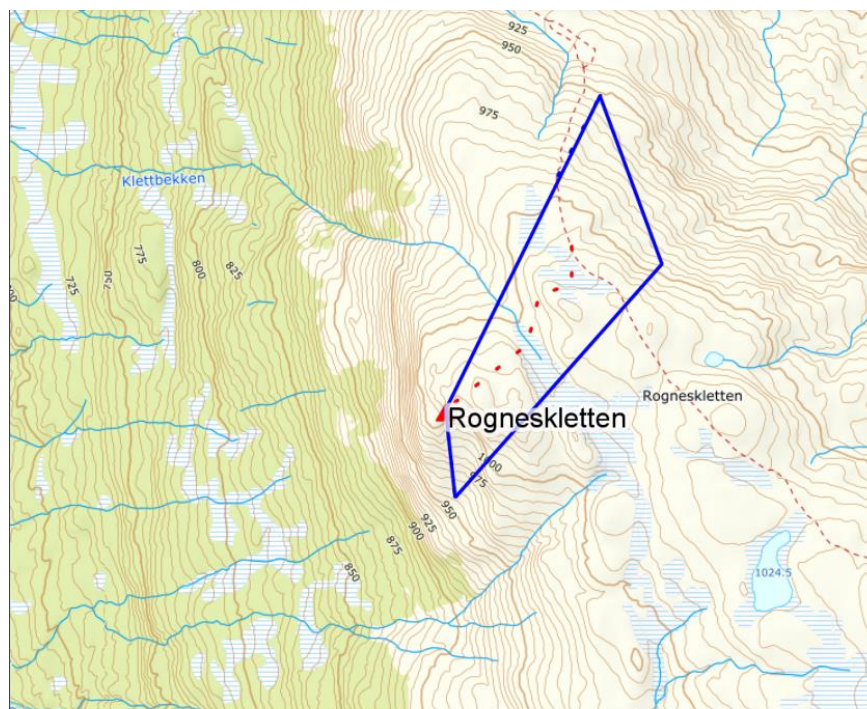
Hjemmel:

Tillatelsene er gitt i henhold til verneforskrift for Forollhogna Nasjonalpark § 3, punkt 4.2, annet ledd, og Naturmangfoldlovens § 48. Avslag om bruk av drone er gitt med hjemmel i verneforskrift for Forollhogna Nasjonalpark § 3, punkt 5.1.

Begrunnelse:

Den organiserte ferdselen er i all hovedsak i tilknytning til randområdene og utenfor kjerneområdene i nasjonalparken. Videre er omsøkt ferdsel i tråd med føringer gitt i besøksstrategien for Forollhogna ved at trasene holdes utenfor fokusområder. Omsøkt periode er også utenfor de mest kritiske periodene for dyrelivet. Tiltaket er begrenset i tid og omfang og det antallet som er involvert i produksjonen vurderes ikke å ha negativ påvirkning på verneverdiene.

Tillatelse til bruk av drone gis i svært begrenset omfang innenfor nasjonalparken i tilknytning til stien og utkikkspunkt ved Rogneskletten i tråd med nasjonalparkstyrets besøksstrategiarbeid. Rogneskletten er et prioritert besøksmål for å avlaste verneverdiene i utpekte fokusområder. Dette tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Senterposisjon: 278819.6, 6968969.66
Koordinatsystem: EPSG:25833
Utskriftsdato: 11.10.2022

0 100 200 300 400m

Kartverket

Figur: Utpekt område i tilknytning stien og utkikkspunktet ved Rogneskletten innenfor Forollhogna nasjonalpark hvor det gis dispensasjon for bruk av drone for filmopptak.

Tilbakemelding fra Soknedal fjellstyre:

Ferdigstilling av nye Gjeterbua med uthus 2022

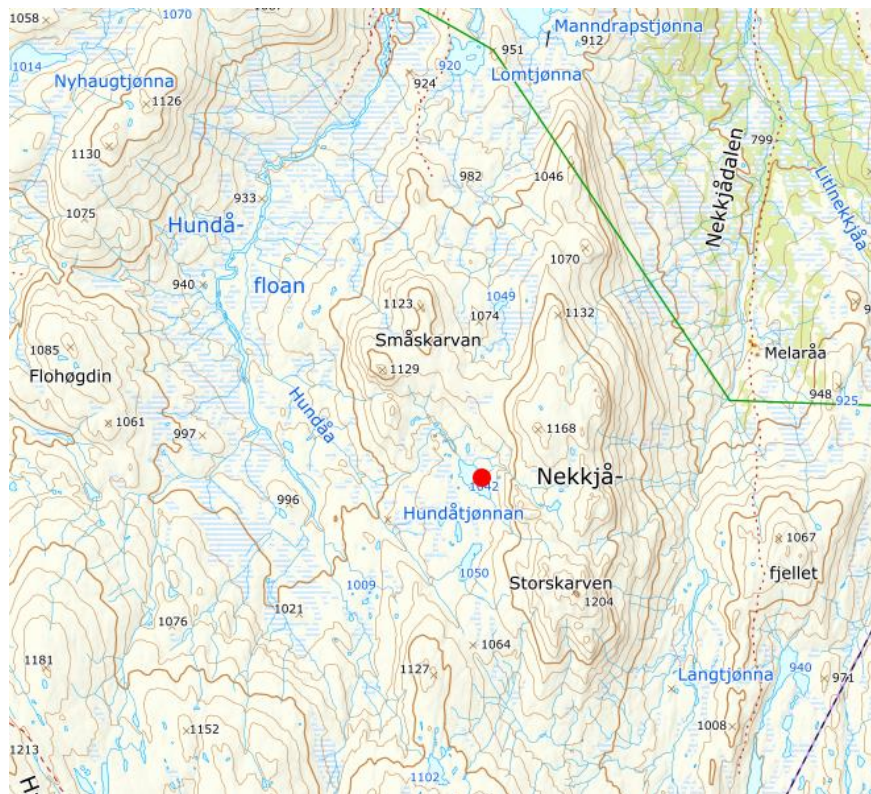

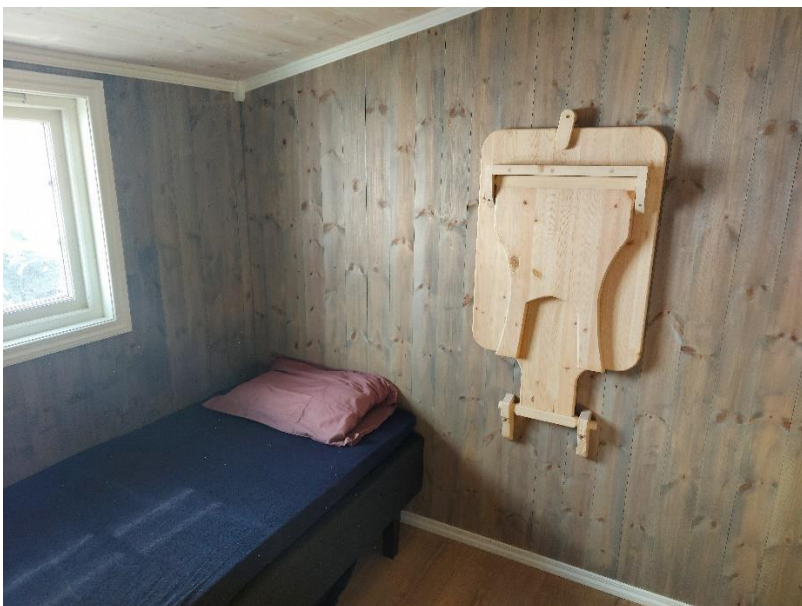

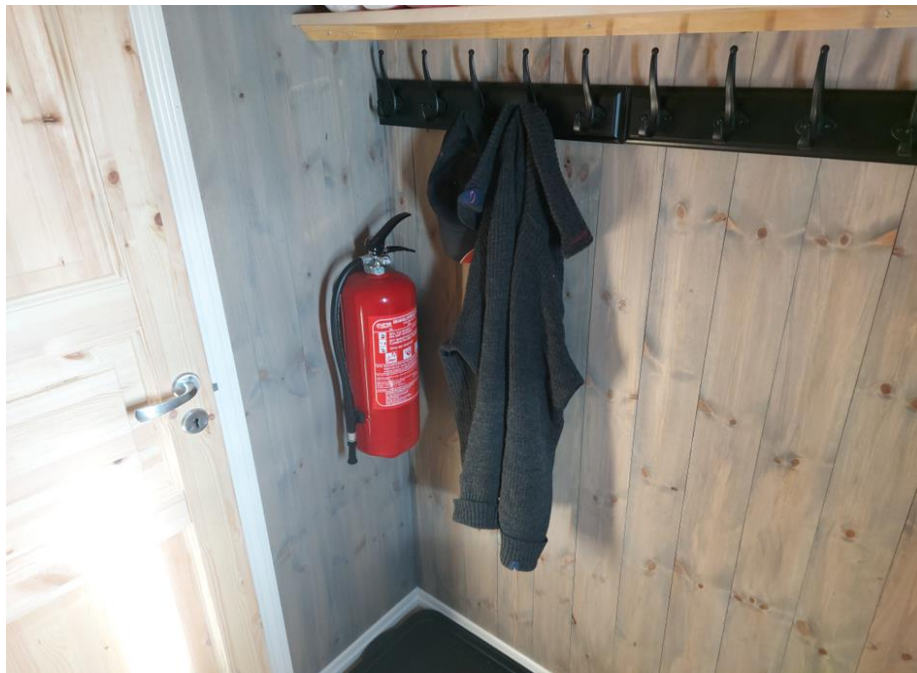

Tilbakemelding fra Singsås fjellstyre:

Ferdigstilling av nye Hundåtjønnbua med uthus 2022

Statskog SF
Postboks 63 Sentrum
7801 NAMSOS

Saksbehandler Hans Bull

Vår ref. 2022/8138-0 432.3

Deres ref.22/4840

Dato 11.10.2022

Nasjonalparkstyret for Forollhogna - innspill til utarbeidelse av retningslinjer for oppføring av gjerde rundt fritidshytter i statsallmenning

Vi viser til mottatt brev av 18.08.22, deres ref: **22/4840**, om oppstart av arbeid med retningslinjer for oppføring av gjerde rundt fritidsbebyggelse på statsallmenning i Holtålen. Saken sendes som en administrativ uttalelse og vil referes for Nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna er positive til at Statskog som grunneier utarbeider retningslinjer for oppføring av gjerder rundt fritidsbebyggelse. Deler av statsallmenningen i Holtålen berører verneområder (eks. Øyungen landskapsvernområde der Nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet). Inngjerding av arealer som ikke inngår i aktiv beiting og drift av eksisterende setervoller er i utgangspunktet ikke tillatt jf. forskrift.

Nasjonalparkstyret ønsker med dette å komme med innspill om at tiltak om oppsetting av gjerder omkring fritidsbebyggelse innenfor verneområder er søknadspliktige tiltak som også krever tillatelse fra vernemyndigheten. Det er derfor et ønske om at overnevnte punkt opplyses og inkluderes som eget punkt ved utarbeidelse av retningslinjer. Det vises til eksempel i vedlagt retningslinjer fra Øystre Slidre Fjellstyre pkt. 9.

Tiltak bør generelt behandles etter det lovverk eller de planer hvor terskelen er høyest først. Nasjonalparkstyret v/forvaltere kan i samarbeid med Statskog/fjellstyre og kommunen legge opp saksbehandlingen etter hva som er mest fornuftig. Ved søknader om inngjerding av fritidseiendommer på statsallmenning i f.eks Øyungen LVO vil det være en fordel om beitelag har uttalt seg til søknaden før den sendes nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Hans Bull
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna**

Kopi til:

Holtålen kommune
Ålen og Haltdalen fjellstyrer

Bakkavegen 1

7380

ÅLEN

Fra: Arne Grue[arngrue@online.no]
Sendt: 15.11.2022 12:31:21
Til: Nisja, Eli Grete[fmtlegn@statsforvalteren.no]
Tittel: Strømprosjekt Vangrøftdalen, sluttutbetaling

Til
Nasjonalparkforvalteren i Forolhogna

Da er alle setrene med mjølkeproduksjon blitt tilknyttet strømmettet.
Sist sommer var det 5 setre med mjølkeproduksjon som var tilknyttet strømmettet.
Det er bare positive tilbakemeldinger.

Til sommeren vil nye 8 setre med mjølkeproduksjon være tilknyttet nettet.

Da alle setre med mjølkeproduksjon er tilknyttet strømmettet legger jeg
ved en faktura på de siste 200000kronene.

På prosjektets vegne vil jeg takke for 1 millon kr i økonomisk støtte.

Hilsen

Foreningen Vangrøftdalen

Arne Grue

Delrapport 1

HALTDAL SØNDRE STATSALLMENNING: Istandsetting av ATV-trase mellom Leset og Gaarevollene i Ledalen

Områdebeskrivelse:

ATV-traseen som prosjektet omhandler er anlagt mellom Leset og Gaarevollene i Holtålen kommune. Traseen ligger i sin helhet i Haltdal søndre statsallmenning, og går samtidig gjennom Ledalen naturreservat og Ledalen landskapsvernområde.

Tiltakshaver og samarbeidspartnere:

Haltdalen fjellstyre er som rettighetshaver til atv-traseen tiltakshaver for prosjektet. Nasjonalparkstyret for Forollhogna og Statsforvalteren i Trøndelag er som vernemyndigheter nære samarbeidspartnere. SNO og grunneier Statskog er også involvert.

Bakgrunn:

Bakgrunnen for prosjektet er i hovedsak kjøreskader på traseen, i tillegg til behov for vedlikehold i form av rensking av grøfter/stikkrenner etter flere års bruk. Haltdalen fjellstyre og vernemyndighetene har etter dette jobbet med å planlegge og iverksette tiltak på traseen.

Økonomi:

Prosjektet finansieres gjennom bidrag fra flere instanser. I 2022 har nasjonalparkstyret for Forollhogna og statsforvalteren i Trøndelag begge avsatt midler til bruk i prosjektet. Haltdalen fjellstyre har fått innvilget et tilskuddsbeløp fra Grunneierfondet. Administreringen av prosjektet har vært dekket delvis gjennom egenfinansiering fra fjellstyret og delvis gjennom tjenestekjøp fra SNO. En mer detaljert beskrivelse av midlene som er innvilget og midlene som er brukt til prosjektet (prosjektregnskap) vil bli gitt i en senere rapportering.

Tiltak sommer 2022:

Våren 2022 ble det lagt planer for å gjennomføre en første del av prosjektet med istandsetting av ATV-traseen. Det ble ansett som mest prekært å erstatte noen av kloppene/broene i traseen, da den ene blant annet var kollapset, samt at det var behov for noen nye på punkter der det ikke var klopp/bro fra før. I tillegg ble det planlagt for å teste ut klopplegging i sporene

på enkelte partier. Fjellstyret gjorde vedtak om gjennomføring av arbeidet og forespurte en lokal entreprenør om gjennomføring. Nasjonalparkstyret anså ikke tiltakene i landsapsvernområdet for søknadspliktig, da det var å regne som ordinært vedlikehold av eksisterende trase. Det ble sendt søknad til statsforvalteren om tillatelse til tiltakene, samt for bruk av ATV i naturreservatet under arbeidene. Tillatelse for dette ble gitt. Det ble i tillegg gitt tillatelse fra Holtålen kommune i forhold til motorferdsellovens bestemmelser. Kommunen anså ikke tiltaket til å være søknadspliktig etter plan- og bygningsloven.

Tiltak i Ledalen naturreservat:

Tiltak 1

Tiltak 2

Tiltak 3

Tiltak 4

Tiltak 5

Tiltak 6

Tiltak 7

Tiltak 8

Tiltak i Ledalen landskapsvernområde:

Tiltak 9

Tiltak 10

Tiltak 11

Tiltak 12

Tiltak 13

Tiltak 14

Tiltak 15

Tiltak 16

Tiltak 17

Haltdalen fjellstyre er godt fornøyd med de tiltak som har blitt gjennomført i 2022. Oppdraget er utført i henhold til bestillingen, og resultatet må sies å være godt. Det er benyttet malmfuru til arbeidet, så en har tro på at holdbarheten av tiltakene er god. Strekingen som går gjennom naturreservatet er atskillig tørrere enn strekingen i landskapsvernområdet. Tiltakene i naturreservatet ser derfor penere ut på bildene enn tiltakene i landskapsvernområdet. Kloppluggingen på de fuktigste områdene har imidlertid hatt svært god effekt for å gjøre disse strekningene farbare.

Planen videre:

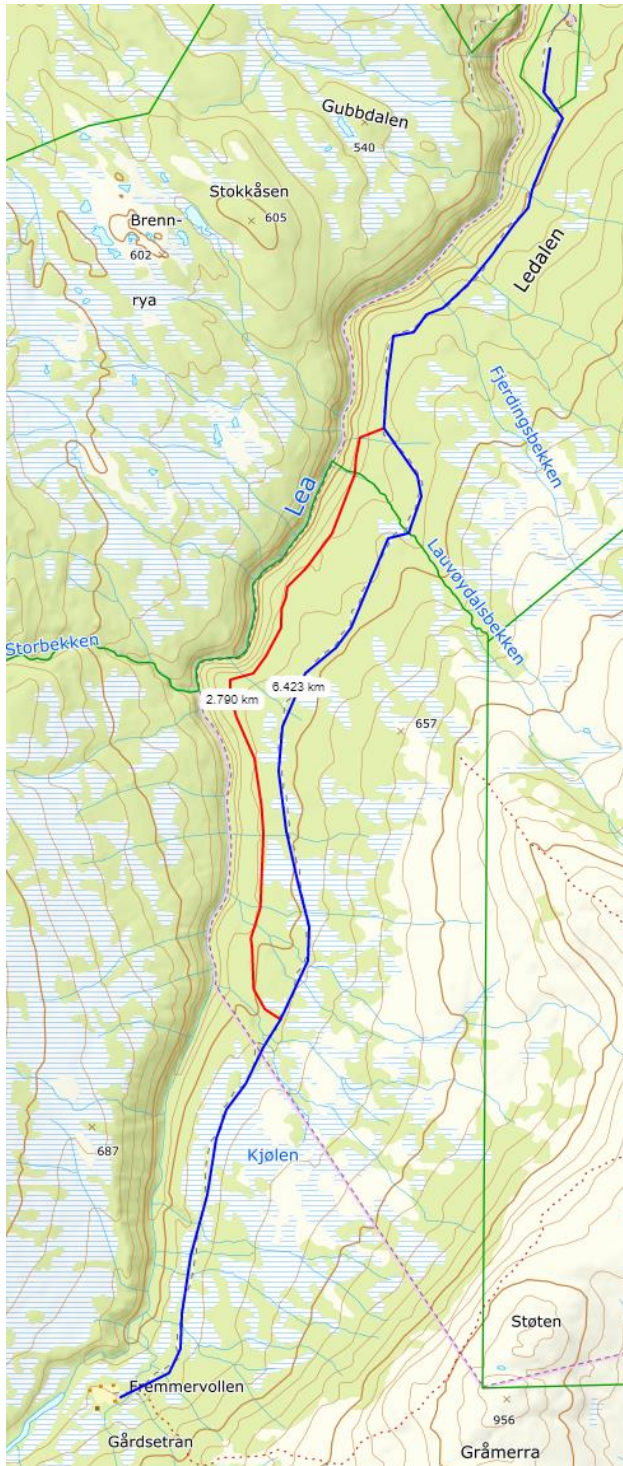
Naturreservatet:

I naturreservatet er det i det store og hele fast grunn, med noen unntak. De eksisterende grøftene på denne delen av traseen må imidlertid renskes, slik at vannet ikke graver ut traseen, slik det er tendenser til enkelte steder. Dette arbeidet må ses i sammenheng med arbeidet på resten av traseen, men det er mulig at dette kan bli gjort i løpet av barmarkssesongen 2023. Søknad om tillatelse til dette arbeidet vil bli søkt Statsforvalteren.

Landskapsvernområdet:

I landskapsvernområdet er det flere og lengre partier med fuktig mark. På denne delen av traseen er det flere mulige løsninger til tiltak. En mulig løsning er flytting av deler av traseen. I kartutklippet under vises omtrentlig trase (markert i rødt) for den gamle stien som ble brukt da de gikk innover dalen før atv-traseen ble tilrettelagt. Denne går lengre ut på brottet mot elva enn atv-traseen. Her er det generelt tørrere mark enn lengre opp. Det er enkelte fuktige partier også langs denne ruta, men flere muligheter for å svinge en evt. trase utom de fuktigste områdene. Den alternative traseen ligger i skogen, og det må påberegnes avvirkning av en del

skog, samt tilrettelegging med gravemaskin for å anlegge en trase for atv der. En fordel i denne sammenheng vil være at det finnes godt om stedeagne masser som kan brukes. Traseen er befart sammen med en aktiv beitebruker og en lokal kjentmann. Et slikt tiltak vil kreve en del planlegging og ressurser, men mulig gi den mest fremtidsrettede og langsiktige løsningen.

Kartet viser dagens atv-trase med blå markør og alternativ til omlegging med rød markør. Bildene viser terrenget der alternativ trase går.

Bildene viser flere eksempler på terrenget langs mulig alternativ trase.

Restaurering av myr:

Ved en omlegging av kjøretraseen vil en kunne «restaurere» den gamle delen av traseen som i stor grad ligger på myr og fuktig mark. Dagens trase går delvis og helt tvers over enkelte myrer, og avskjærer dem med grøfter. Ved en befaring sommeren 2022 ble det sett på ulike alternativer for å gjenopprette vanntransporten gjennom myrene som nå er avskåret med grøfter. Det kom fram at en mulig løsning var å plugge igjen grøftene på flere punkter, slik at vannstrømmen vil gå videre gjennom myra, og ikke etter grøfta.

På flere punkter/strekninger langs traseen er det grøfter som skjærer gjennom myr.

Det vises i denne sammenheng til søknad fra nasjonalparkstyret for Forollhogna om tiltaksmidler for restaurering av myrområde. Denne søknaden ble innvilget med en ramme på 75.000 kroner.

En forutsetning for å gjennomføre disse tiltakene er å legge om traseen. Hvis en tar bort funksjonen til grøftene langs traseen vil det bli bløtere og ufarbart. Tiltaket må derfor ses i sammenheng med å finne et alternativ til dagens atv-trase.

Det videre arbeidet vil nå i første rekke handle om den alternative kjøretraseen. Vernemyndighetene vil forelegges dette som et alternativ, slik at de kan si noe om realismen i å få lagt om traseen. Videre må det evt. gjennomføres befaringer og merking av alternativ trase vår/sommer 2023. I tillegg må det jobbes med å få fram en kostnadsramme for prosjektet og hvordan dette kan finansieres.

14.11.2022

Petter Almås, Haltdalen fjellstyre

Midtre Gauldal kommune
Rørosveien 11
7290 STØREN

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2022/9588-0 432.3

Deres ref.

Dato 05.10.2022

Innspill til kommuneplanens arealdel 2020-2031 for Midtre Gauldal kommune

Vi viser til oversendelse av 06.07.2022 mottatt av Statsforvalteren i Trøndelag. Ved en misforståelse hos post/arkiv hos statsforvalteren ble ikke saken ført inn til Nasjonalparkstyret for Forollhogna, og vi ble først oppmerksomme på at kommuneplanens arealdel var lagt ut høring og for offentlig ettersyn like før fristen utløpt. Vi viser derfor til kontakt den 27.sept. hvor det er blitt gitt utvidet frist til 9.10.2022 for merknader.

Tilbakemeldinger på kommuneplanens arealdel 2020-2031

Det er viktig at naturvernområdene blir vist i arealkartet som *sone med båndlegging etter lov om naturmangfold (H720)* slik det er lagt opp til i kommuneplanen. Dette tydeliggjør at verneområdene har egne forskrifter med bestemmelser, noe som også kommer frem i planbestemmelsene.

Siden tiltak og aktiviteter også må avklares etter egne verneforskrifter i tillegg til aktuelle særlover, kunne de respektive forvaltningsmyndighetene her vært nevnt.

Vi foreslår derfor at det tas inn en tilleggsopplysning som f.eks.: For Forollhogna nasjonalpark, Endalen -, Budalen – eller Forddalen landskapsvernområder er det nasjonalparkstyret for Forollhogna som er forvaltningsmyndighet, mens forvaltningsmyndigheten for naturreservatene er Statsforvalteren i Trøndelag. Søknader som gjelder tiltak og/eller aktivitet innenfor verneområdene sendes til kommunen som oversender søknader til behandling eller uttalelse hos den respektive forvaltningsmyndighet.

For verneområdene i Forollhogna - Forollhogna nasjonalpark, Endalen -, Budalen – eller Forddalen landskapsvernområder, foreligger det egne forvaltningsplaner. Dagens forvaltningsplaner for disse verneområdene vil etter hvert bli reviderte, men fortsatt vil de være førende for forvaltningspraksisen.

Det er positivt at det i bestemmelser om bygninger på setereiendommer innenfor arealformål for LNFR henvises til at byggeskikkveilederen for verneområdene i Forollhogna skal benyttes. «Byggeskikkveileder. Bygninger i seterlandskapet. Forollhogna nasjonalparks med tilliggende landskapsvernområder, Nasjonalparkstyret for Forollhogna, 2020».

Landbrukskontoret i kommunen skal ha fått et opplag av den trykte versjonen. Ellers foreligger veilederen også i digital versjon som kommunen kan legge ut på egen hjemmeside.

Det er også verdt å merke seg at innenfor landskapsvernområdene er det egne bestemmelser i de respektive verneforskriftene som omhandler bl.a. seterbebyggelse.

Det er en egen *besøksstrategi for verneområdene i Forollhogna* som nasjonalparkstyret også legger til grunn i forvaltning av verneområdene, og som Midtre Gauldal kommune gjerne bør være kjent med.

Vi viser til våre hjemmesider (www.nasjonalparkstyre.no/Forollhogna) for nærmere opplysninger om våre verneområder med forskrifter og forvaltningsplaner, byggeskikkveileder og besøksstrategi.

Dette er et administrativt innspill til kommuneplanens arealdel for Midtre Gauldal kommune da tidsfristen ble for knapp til å legge hørings-saken fram for nasjonalparkstyret, men den vil bli referert for nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

TOLGA KOMMUNE
Brugata 38
2540 TOLGA

Saksbehandler Eli Grete Nisja

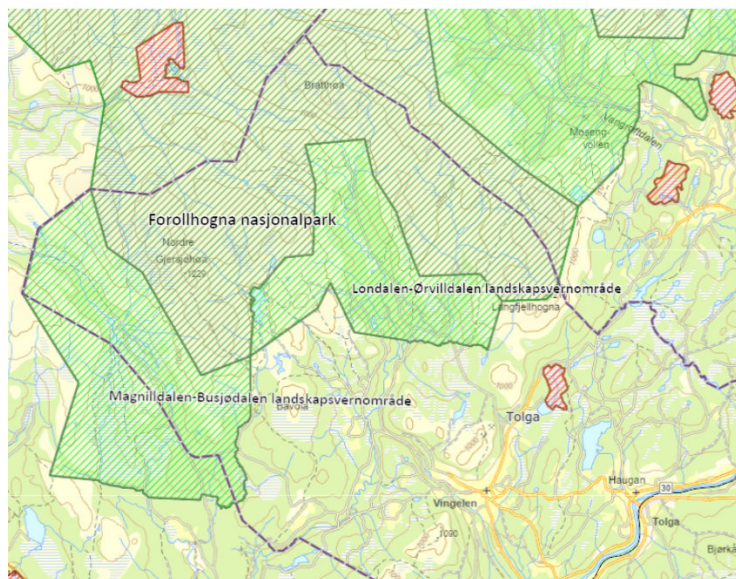
Vår ref. 2022/9773-0 432.3

Deres ref. 21/1241-7 Dato 31.10.2022

Innspill til planprogrammet for revisjon av kommuneplanens arealdel for Tolga kommune

Vi viser til oversendelse av forslag til planprogram for revisjon av kommuneplanens areadel for Tolga kommune, mottatt 4. oktober 2022.

Tolga kommune er berørt av Forollhogna nasjonalpark, Londalen-Ørvilldalen landskapsvernområde og Magnilldalen-Busjødalen landskapsvernområde, jf. kartutsnittet som viser verneområdene, og se ellers Naturbase.

[Verneområdene i Forollhogna](#) ble opprettet i 2001 hvor hvert enkelt verneområde fikk egne spesifikke forskrifter med bestemmelser, og hvor nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet for disse verneområdene. Det utarbeidet egne forvaltningsplaner for det enkelte verneområdet som gir nærmere beskrivelse av vernebestemmelsene og til dels retningslinjer for ulike tiltak. Til orientering er vi i oppstart av revisjon av forvaltningsplanene, men dagens forvaltningsplaner er like fullt

ut gjeldene til nye forvaltningsplaner er godkjente. I forbindelse med revisjon av forvaltningsplanene vil det bli utarbeidet saksbehandlingsrutiner, og her vil kommunene bli inviterte med i arbeidet.

Verneområdene i Forollhogna bør gis *arealformål* for arealbruk i kommende arealplan, og ikke fortsette å fremstå uten arealformål som i gjeldene arealplan. I tillegg må verneområdene fortsatt vises i arealplankartet som *hensynssone* «sone med båndlegging etter lov om naturmangfold» (H720). Selv om nasjonalparkstyret er forvaltningsmyndighet etter verneforskriftene for verneområdene, er Tolga kommune plan- og bygningsmyndighet for arealene innenfor verneområdene. Søknader om tiltak og aktivitet må behandles etter verneforskriftene i tillegg til behandling etter plan- og bygningslov, eller andre aktuelle særlover dersom det gis tillatelser fra verneforskrift. Vårt innspill til planprogrammet er derfor at det må synliggjøres at verneområdene i Forollhogna også må vises med *arealformål* i tillegg til at områdene er båndlagte sone i den reviderte arealdelen til kommuneplanen.

Vi vil også minne om at det er laget en egen [byggeskikksveileder](#) for seterbebyggelsen innenfor verneområdene i Forollhogna, som vi oppfordrer til bruk. Byggeskikksveilederen er ved tidligere anledning oversendt kommunen.

Det kommer imidlertid ikke tydelig fram for hvilken tidsperiode den reviderte kommuneplanen skal gjelde for, og foreslår derfor at planprogrammet tydeliggjør tidsperioden for kommende kommuneplan.

Dette innspillet er gitt administrativt da det ikke har vært møte i nasjonalparkstyret for Forollhogna i løpet av høringsperioden. Vi ønsker å kunne gi høringsuttalelse til selve arealdelen med beskrivelser, retningslinjer og bestemmelser får den tid kommer, og ber om at nasjonalparkstyret settes på adresselisten slik at vi får saken direkte.

Dette høringsinnspillet blir referert nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet

Postboks 987

2604

LILLEHAMMER

Os kommune
Rytrøa 14
2550 OS I ØSTERDALEN

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2021/4495-0 432.3

Deres ref. 21/400-66 Dato 24.11.2022

Høringsuttalelse til kommuneplanens arealdel for 2022 - 2032 - Os kommune

Vi viser til oversendelse av 1.11.2022 fra Os kommune om høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel for periodene 2022-2032.

Det er svært positivt at Os kommune nå har gitt områdene som er berørt av forskriftene for verneområdene i Forollhogna - Forollhogna nasjonalpark og Vangrøftdalen – Kjurrudalen landskapsvernområder - *arealformål LNFR* i tillegg hensynsone «sone med båndlegging etter lov om naturmangfold» (H720). Os kommune er plan- og bygningsmyndighet også for arealene innenfor verneområdene, mens nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet etter verneforskriftene.

Søknader om tiltak og aktivitet innenfor verneområdene skal behandles etter verneforskriftene, og dersom det gis tillatelse etter verneforskrift må også søknaden behandles etter enten plan- og bygningslov eller andre relevante særlover med forskrifter. Dette forholdet er ikke alle like godt kjent med, og vi foreslår derfor at dette kan tas inn i retningslinjene for hensynsonen. Unntaket er søknader om motorferdsel innenfor landskapsvernområdet hvor bare motorferdselslovgivningen gjelder.

For seterbebyggelsen i kommunen er det laget en fin utredning om byggeskikk som tas inn i retningslinjene for seterbebyggelse. Denne utredningen omfatter ikke seterbebyggelsen innenfor Vangrøftdalen – Kjurrudalen landskapsvernområde som også har svært verdifull seterbebyggelse som er en del av verneformålet. Nasjonalparkstyret har sammen med bl.a. Innlandet

fylkeskommune og Verdensarvrådet for Røros Bergstad og Cirkumferensen utarbeidet en byggeskikkveileder for seterbebyggelsen i verneområdene i Forollhogna. Byggeskikkveilederen ble ferdigstilt i 2020 og oversendt til bl.a. Os kommune. Den foreligger også i digital versjon og ligger bl.a. på nasjonalparkstyret sine nettsider [her](#). Vi oppfordrer kommunen til også å ta inn denne byggeskikkveilederen i retningslinjene for seterbebyggelse innenfor landskapsvernområdene.

Høringsuttalelsen er gitt administrativ og vil bli referert for nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:
Statsforvalteren i Innlandet

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Trondheim, 02.11.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/11754

Saksbehandler:
Vemund Jaren

Oppfølging av kvalitetsnormen for villrein – utarbeidelse av tiltaksplaner

Etter oppdrag fra Klima- og miljødepartementet iverksetter Miljødirektoratet arbeidet med utvikling av tiltaksplaner etter kvalitetsnorm for villrein. Oppdraget gjelder i denne omgang åtte av de nasjonale villreinområdene fordelt på seks ulike planprosesser; 1) Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei, 2) Hardangervidda, 3) Nordfjella, 4) Rondane og Sølnekletten, 5) Snøhetta, 6) Knutshø. Arbeidet skal ledes av de hovedansvarlige statsforvalterne for disse områdene, med Norsk villreinsenter som sekretariat. De øvrige villreinområdene vil bli klassifisert etter kvalitetsnormen i løpet av 2023, og det kan da bli aktuelt med utvikling av tiltaksplaner for flere områder. Kopi av brevet sendes derfor til orientering til relevante aktører i alle villreinområdene.

Kvalitetsnorm for villrein ble fastsatt ved [Kgl. res. 23.06.2020](#). Kvalitetsnormen fastslår at dersom en fastsatt kvalitetsnorm ikke blir nådd, eller det er fare for dette, bør Klima- og miljødepartementet i samråd med andre berørte myndigheter utarbeide en plan for hvordan kvaliteten likevel kan bli nådd. Slike planer skal avveies mot hensynet til igangværende virksomhet av stor samfunnsmessig betydning i området.

Første klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene ble gjennomført og publisert våren 2022, jf. [NINA Rapport 2126](#). De nasjonale villreinområdene er de største og mest intakte villreinområdene i landet og det er et mål at disse områdene på lang sikt skal oppnå god kvalitet etter normen. Klassifiseringen viser imidlertid at hele seks av de ti områdene har dårlig kvalitet. De fire øvrige områdene er klassifisert med middels kvalitet, og er dermed godkjent etter målene i kvalitetsnormen. Ingen områder har god tilstand. På bakgrunn av dette har Regjeringen besluttet at det skal igangsettes arbeid med tiltaksplaner for de aktuelle nasjonale villreinområdene, jf. [pressemelding 05.10.2022](#). Sammen med situasjonen med skrantesjuka og villreins endrede status til "Nær truet" på rødlista er dette også grunnen til at det skal lages en stortingsmelding om villrein, integrert med utvikling av tiltaksplaner.

Arbeidet med tiltaksplan skal ledes av den hovedansvarlige statsforvalteren for vedkommende villreinområde. Etter oppdrag fra Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet om at de aktuelle statsforvaltere setter i gang arbeidet så snart som mulig og i tråd med beskrivelsen nedenfor.

Prioritering av områder

I første runde prioriteres arbeidet med tiltaksplaner for de seks områdene som fikk dårlig kvalitet i klassifiseringen; Setesdal Ryfylke, Hardangervidda, Nordfjella, Rondane, Snøhetta og Knutshø. Samtidig er det også viktig å rette fokus mot de områdene som oppnådde middels kvalitet. For at disse områdene skal få en positiv utvikling – og bevege seg i retning god kvalitet, er det avgjørende at man har en svært bevisst forvaltning av områdene. Derfor igangsettes nå også arbeid med tiltaksplaner for to av områdene som har middels kvalitet; Setesdal Austhei og Sølknletten. Setesdal Austhei grenser direkte til Setesdal Ryfylke som har dårlig kvalitet, og det er sannsynligvis en del utveksling av dyr mellom områdene. Disse områdene har fra tidligere en felles regional plan med handlingsprogram ("Heiplanen") og mye felles problematikk, og kan hensiktsmessig omfattes av samme planprosess. Det samme gjelder Sølknletten som grenser til Rondane, og der det også er en felles regional plan. De to øvrige områdene med middels kvalitet; Forollhogna og Reinheimen – Breheimen, avventes og vurderes i sammenheng med de resterende 14 områdene som skal klassifiseres i 2023.

Innhold i planene

Arbeidet med tiltaksplanen må ta utgangspunkt i resultatene fra klassifiseringen og de relativt enkle påvirkningsanalysene som er presentert i kap. 5 i NINA Rapport 2126. Vurderingene skal ikke begrenses kun til de delnormer eller måleparametere som har fått dårlig kvalitet, men må ha et helhetsblikk på villreinområdet og mulighetene for å forbedre bestandens og områdets kvalitet og funksjonalitet i et lengre tidsperspektiv. I flere villreinområder har det vært utredet, og i noen tilfeller også gjennomført, avbøtende tiltak og restaureringstiltak gjennom tidligere prosjekter, og erfaringene fra disse må selvsagt vektlegges. Det er viktig at de prioriterte tiltakene utformes slik at det er mulig å måle effektene og lære av dem i ettertid. I noen tilfeller kan det også være aktuelt å innhente supplerende kunnskapsgrunnlag for vurdering og prioritering av tiltakene, for eksempel gjennom simulering av effekter ved hjelp av statistiske analyser (scenarioanalyser). Slike behov må tas opp særskilt med Miljødirektoratet på grunn av kostnader og tilgjengelig kapasitet knyttet til gjennomføringen.

I flere av de aktuelle villreinområdene pågår det parallelle prosesser som i en viss grad kan være overlappende med denne, for eksempel oppfølging av handlingsprogrammer til de regionale planene og utvikling av sti- og løypeplaner. Hver enkelt planprosess må finne gode samarbeidsformer i slike tilfeller. I Nordfjella og på Hardangervidda vil situasjonen med skrantesjuka legge premissene for bestandsforvaltningen i lang tid framover, men dette er ikke til hinder for at det kan og bør arbeides med andre kvalitetsfremmende tiltak.

Forslagene til prioriterte tiltak må følges av grove kostnadsoverslag og plan for finansiering. Vi ser her for oss at ulike sektorer bør bidra til finansieringen ut fra sitt "eierskap" til problemet og tiltaket, og at det også kan dannes "spleiselag" der ulike kilder bidrar til finansiering av samme tiltak. Dette kan for eksempel være tiltaksmidler fra miljøforvaltningen, midler fra villreinfond avsatt ved vilkårsrevisjon av vannkraftkonsesjoner, midler avsatt gjennom handlingsprogram for regionale planer, egenandel og egeninnsats fra organisasjoner m.fl. Det må også gjøres enkle samfunnsøkonomiske vurderinger ved prioriteringen av tiltakene, jf. kvalitetsnormen artikkel 3 og 5.

Det bør lages en felles mal for struktur og innhold i tiltaksplanene når arbeidet har kommet i gang.

Organisering og gjennomføring av arbeidet

Arbeidet med tiltaksplanen skal ledes av den hovedansvarlige statsforvalteren for vedkommende villreinområde(r). Norsk villreinsenter skal i samråd med leder være sekretariat for de ulike planprosessene, fordelt på Norsk villreinsenter Sør for de tre sørligste planene og Norsk villreinsenter Nord for de tre nordligste.

God medvirkning fra ulike sektorer, forvaltningsnivåer og organisasjoner vil være sentralt i arbeidet. Vi anbefaler at prosessen starter med at leder/sekretariat inviterer bredt til et fysisk oppstartsmøte så snart som mulig, og at deltakerne på dette møtet (og eventuelle suppleanter) etter ønske kan delta videre i en referansegruppe. På møtet nedsettes det også en mindre prosjektgruppe som får hovedansvar for det videre planarbeidet. Denne bør bestå av valgte eller utpekte representanter for de mest relevante aktørene i vedkommende villreinområde. Dette kan variere noe ut fra hvilke påvirkningsfaktorer det skal arbeides mest med. Viktige aktører i de fleste områder er imidlertid fylkeskommuner og kommuner, villreinnemnder og villreinutvalg, kraftregulanter, vegmyndigheter, landbruksnæring, DNTs medlemsforeninger og øvrig reiselivsnæring. Vi antar at det kan være hensiktsmessig med et fysisk oppstartsmøte og eventuelt avslutningsmøte med referansegruppa, og at øvrige møter i stor grad foregår digitalt. Dette er det imidlertid opp til de enkelte planprosessene å avgjøre. Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet vil være oppdragsgivere og mottakere av planene, og deltar ikke i arbeidet med å utvikle dem. Det kan imidlertid være aktuelt å delta i enkelte møter som observatør.

Fra departementet er det forutsatt at tiltaksplanene skal utarbeides innenfor gjeldende budsjetttrammer. Vi kjenner ikke eksakt til hva dette blir før neste års budsjett er fordelt, men kan forutsi at det blir relativt stramt med seks parallelle planprosesser. Det må settes av midler til sekretariat og felles møteutgifter m.m., men det legges opp til at deltakerne i prosessen som hovedregel dekker sine egne time- og reisekostnader. Vi må komme tilbake til om det kan bli noen disponible midler til eventuelle supplerende utredninger.

Framdrift

Departementet har lagt opp til at arbeidet med tiltaksplaner skal foregå integrert med utviklingen av en stortingsmelding, og det er derfor viktig at det holdes god framdrift i arbeidet. Oppstartsmøter bør holdes så snart det er praktisk mulig, og utkast til tiltaksplan med forslag til finansiering skal leveres Miljødirektoratet innen 1. desember 2023. Vi ber også om en enkel underveisrapport innen 15. juni 2023.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Kommunal- og distriktsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0032	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	Oslo
Samferdselsdepartementet	Boks 8010 Dep	0030	OSLO
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Finansdepartementet	Boks 8008 dep	0030	OSLO
Villreinnemnda for Setesdalsområdet	Sandsvegen 122	4230	SAND
Villreinnemnda for Brattefjell- Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsj	Sentrum 20	3630	RØDBERG
Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet	Møsvannsveien 1149	3660	RJUKAN
Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø	Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Postboks 4710 Sluppen	7468	TRONDHEIM
Villreinnemnda for Rondane og Sønkleppen	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Villreinnemnda for Tolga Østfjell	Kommunehuset Tolga kommune v/Kjetil Brodal	2540	TOLGA
Villreinnemnda for Forollhogna	Postboks 4034 v/Fylkesmannen i Hedmark	2306	HAMAR
Villreinnemnda for Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Villreinnemnda for Reinheimen-Breiheimen	Nykveen v/Tor Taraldsrud	2690	SKJÅK
Setesdal Ryfylke villreinutvalg			
Setesdal Austhei villreinutvalg			
Hardangervidda villreinutvalg			
Nordfjella villreinutvalg			
Reinheimen-Breheimen villreinutvalg			
Snøhetta villreinutvalg			
Rondane villreinutvalg Nord			

Sølnkletten villreinutvalg	Sølliveien 861	2477	SOLLIA
Forollhogna villreinutvalg			
Knutshø villreinutvalg			
Våmur-Roan villreinutvalg			
Brattefjell-Vindeggen villreinutvalg			
Blefjell villreinutvalg			
Norefjell-Reinsjøfjell villreinutvalg			
Oksenhalvøya villreinutvalg			
Fjellheimen villreinutvalg			
Lærdal-Årdal villreinutvalg			
Vest-Jotunheimen villreinutvalg			
Sunnfjord villreinutvalg			
Førdefjella villreinutvalg			
Svartebotnen villreinutvalg			
Tolga Østfjell villreinutvalg			
Raudafjell villreinutvalg			
VILLREINRÅDET I NORGE	c/o Fred Ivar Aasand Snekkerstuvegen 7B	2316	HAMAR
Norsk institutt for naturforskning	Postboks 5685 Torgarden	7485	Trondheim
Norges vassdrags- og energidirektorat	Boks 5091 Majorstua	0301	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
DEN NORSKE TURISTFORENING	Youngstorget 1	0181	OSLO
Norges jeger- og fiskerforbund	Postboks 94	1378	NESBRU
NHO REISELIV	Postboks 5465 Majorstuen	0305	OSLO
Naturvernforbundet	Mariboegate 8	0183	OSLO
NORGES FJELLSTYRESAMBAND	Stortingsgata 30	0161	OSLO
NORGES BONDELAG	Postboks 9354 Grønland	0135	OSLO
NORGES SKOGEIERFORBUND	Postboks 1438 Vika	0115	OSLO
Vegdirektoratet	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMAR	Postboks 2076	3103	Tønsberg
STATSFORVALTAREN I ROGALAND	Postboks 59	4001	Stavanger
STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL	Postboks 2520	6404	Molde
Viken fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Vestfold og Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Innlandet fylkeskommune	Postboks 4404 Bedriftsenteret	2325	HAMAR
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
Vestland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Møre og Romsdal fylkeskommune	Julsundveien 9	6412	MOLDE
Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2567	7735	STEINKJER
Alvdal kommune	Gjelen 3	2560	Alvdal

Askvoll kommune	Boks 174	6988	Askvoll
Aurland kommune	Vangen 1	5745	AURLAND
Bygland kommune	Sentrum 18	4745	Bygland
Bykle kommune	Rådhuset	4754	Bykle
Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	Dovre
Eidfjord kommune	Simdalsvegen 1	5783	Eidfjord
Etne kommune	Boks 54	5591	ETNE
Fjord kommune	Olavsgata 10	6210	VALLDAL
Flesberg kommune	Postmottak-kommunehuset	3623	Lampeland
Flå kommune	Sentrumsvegen 24	3539	Flå
Folldal kommune		2580	Folldal
Fyresdal kommune	Klokkarhamaren 6	3870	Fyresdal
Gjesdal kommune	Rettedalen 1	4330	Ålgård
Gloppen kommune	Grandavegen 9	6823	Sandane
Hamar kommune	Postboks 4063	2306	Hamar
Hemsedal kommune	Kommunehuset	3560	Hemsedal
Hjartdal kommune	Saulandsvegen 414	3692	Sauland
Hjelmeland kommune	Vågavegen 116	4130	Hjelmeland
Hol kommune	Ålmannvegen 8	3576	Hol
Holtålen kommune	Helsetunet 7	7380	Ålen
Hægebostad kommune	Laukrokveien 4	4595	TINGVATN
Høyanger kommune	Boks 159	6991	Høyanger
Kongsberg kommune	Postboks 115	3602	Kongsberg
Krødsherad kommune	Kommunehuset	3536	Noresund
Kviteseid kommune	Kviteseidgata 13	3850	Kviteseid
Lesja kommune	Kommunehuset	2665	Lesja
Lom kommune	Midtgard	2686	LOM
Luster kommune	Rådhuset	6868	Gaupne
Lærdal kommune	Boks 83	6886	Lærdal
Midtre Gauldal kommune	Rådhuset	7290	Støren
Modalen kommune	Mo	5729	Modalen
Molde kommune	Rådhusplassen 1	6413	Molde
Nesbyen kommune	Alfarvegen 117	3540	NESBYEN
Nissedal kommune	Kommunehuset, Treungvegen 398	3883	Treungen
Nord-Fron kommune	Nedregata 50	2640	Vinstra
Nore og Uvdal kommune	Sentrum 16	3630	Rødberg
Notodden kommune	Postboks 193	3672	Notodden
Oppdal kommune	Inge Krokanns vei 2	7340	Oppdal
Os kommune	Rytrøa 14	2550	Os i Østerdalen
Rauma kommune	Vollan 8 A	6300	Åndalsnes
Rendalen kommune	Hanestadveien 1	2484	RENDALEN
Rennebu kommune	Myrveien 1, Berkåk	7391	Rennebu, Berkåk
Ringebu kommune	Hanstadgata 4	2630	Ringebu
Ringsaker kommune	Postboks 13	2381	Brumunddal

Rollag kommune	Vrånåvegen 10	3626	Rollag
Røros kommune	Bergmannsgata 19	7374	RØROS
Sandnes kommune	Postboks 583	4302	SANDNES
Sauda kommune	Postboks 44	4201	Sauda
Sel kommune	Botten Hansesns gate 9	2670	Otta
Seljord kommune	Brøløsvegen 13 A	3840	Seljord
Sigdal kommune	Kommunehuset	3350	Prestfoss
Sirdal kommune	Tonstadvegen 28, Rådhuset	4440	Tonstad
Skjåk kommune	Moavegen 30	2690	Skjåk
Stor-Elvdal kommune	Postboks 85	2481	KOPPANG
Stranda kommune	Postboks 264	6201	Stranda
Stryn kommune	Tonningsgata 4	6783	Stryn
Suldal kommune	Eidsvegen7	4230	Sand
Sunndal kommune	Postboks 94	6601	Sunndalsøra
Sunnfjord kommune	Postboks 338	6802	FØRDE
Sør-Fron kommune	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Tinn kommune	Postboks 14	3661	Rjukan
Tokke kommune	Storvegen 60	3880	Dalen
Tolga kommune	Kommunehuset	2540	Tolga
Tynset kommune	Torgata 1	2500	TYNSET
Ullensvang kommune	Opheimsgate 31	5750	ODDA
Ulvik herad	Skeiesvegen 3	5730	Ulvik
Vaksdal kommune	Konsul Jebbens gate 16	5722	Dalekvam
Valle kommune	Postboks 4	4747	Valle
Vik kommune	Postboks 134	6891	Vik I Sogn
Vindafjord kommune	Rådhusplassen 1	5580	ØLEN
Vinje kommune	Vinjevegen 192	3890	Vinje
Voss herad kommune	Postboks 145	5701	VOSS
Vågå kommune	Edvard Storms veg 2	2680	Vågå
Øyer kommune	Kongsvegen 325	2636	Øyer
Ål kommune	Torget 1	3570	ÅL
Åmli kommune	Gata 5	4864	Åmli
Åmot kommune	Torget 1	2450	Rena
Årdal kommune	Statsråd Evensens veg 4	6885	ÅRDALSTANGEN
Åseral kommune	Gardsvegen 68	4540	ÅSERAL
Forsvarsdepartementet	Boks 8126 Dep	0032	OSLO

ST 29/2022 Delegerte saker

Sylvain Dussans

Saksbehandler Hans Bull

Vår ref. 2022/8644-0 432.3

Deres ref.

Dato 14.09.2022

Forollhogna National Park - Declined permission for organized activity - guided foto tour towards wild reindeer

We refer to the submitted application, including additional information received 08.09.22 about organized activity in Forollhogna National Park. We are thankful for your inquiry. Please note that a resolution has been made in the case.

Decision:

The National Park Board of Forollhogna w/National Park manager declines the application from Sylvain Dussans for a permit for organized activity within Forollhogna National Park – guiding foto tour towards wild reindeer specifically.

Authority:

*The decision has been made in accordance with law of conservation of Forollhogna National Park, § 3, point 4.2. The application is processed by the administration, as delegated decision, **DS-19/2022** cf. the delegation regulations of 20.06.2020.*

Justification

The application has been assessed in accordance with § 48 of naturmangfoldloven (the Norwegian Biodiversity Act). A permission that allows guiding towards wild reindeer specifically, can lead to increased pressure and disturbance of the wild reindeers. The business can also lead to unfavorable additional effects in terms of increased interest in wild reindeer as an attraction and photo motif. Further, the organized activity can also lead to increased unorganized activity. The National Park Board have previously expressed that the requested activity is contrary to the purpose of the decision of conservation and may affect the conservation values significant.

In the decision, emphasis is also placed on the results through the work of visitor strategy for Forollhogna, with desire to protect the central mountains areas and the wild reindeer from increased activity and disturbance. It is not desirable to profile the Forollhogna area with wild reindeer as a special tourist attraction, especially through a guided photo tour as a tourism product.

*****

The decision can be appealed in accordance with forvaltningslovens § 28 (the Public Administration Act). The appeal deadline is 3 weeks from receipt letter (§ 29).

The decision will be published in Miljøvedtaksregisteret, Environmental Decision Register (www.miljovedtak.no), which is a public register that gives the public free access to individual decision and regulations in the environmental area. The administration authority that have made individual decisions is obliged to register decisions in the Environmental Decision Register.

Kind regards

Hans Bull
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

VEDLEGG
SAKSVURDERINGER

Kopi til:
Statsforvalteren i Innlandet   Postboks 987   2604   LILLEHAMMER
Vingelen Sameie
Villreinnemda for Forollhogna
Forollhogna villreinvald

Saksvurderinger

Saksopplysninger (Further evaluations are done in Norwegian)

Sylvain Dussans, fransk statsborger sendte en henvendelse vedrørende organisert foto-tur i Forollhogna nasjonalpark, og søker om tillatelse til organisert ferdsel i Forollhogna nasjonalpark i perioden 21-24 september med utgangspunkt fra Bratthøvollen i Vingelen.

Søknaden

"I'm a french professional mountain leader et photographer, since 2003. I have all the professional insurances needed for my activity, including guiding my guest in Norway.

- *I'm an independent french guide. I work along with 3 other colleagues. We create, organize and lead our owns photo tours. Tours as sell through a travel agency, in respect of european and french regulations and laws (you can have a look to our tours here, sorry only in french -> <https://www.unoeilsurlanature.com/>)*
- *I hold, since 2003, a mountain leader state diploma issued by the French state after a 2 years courses. We have mandatory retraining every 5 years to maintain our skills with first aids, orientation etc. I also have my own professional liability insurance, that cover me and my customers, in the context of my activity. I also have a bachelor degree in Nature protection and management (my initial training before being a mountain leader).*
- *During the 4 days spent in Forollhogna, the main subject will be reindeers. But we also have good interest on landscape photography.*

As i rent an accomodation near Lonaasmo (north west of Tynset), i'm planning of accessing the national park from Bratthøvollen. from there, around Bratthødalen, Sletthøa and Bjornåsfjellet mostly. As we carry heavy lens, we don't walk so fast, so i don't expect to go very far inside the national park. I will arrive in Forollhogna on sept 21st untill 24th (included). Then on 25th we go back to Oslo. It's a small group, with only 3 guest + me, as it is important for me to be as discreet as possible and not to disturb the environment. I always guide my groups keeping in mind that we are only guests in nature and that we should only leave our footprints there. Respect for fauna and flora remains a priority on which I do not compromise, even for a good photography.

This tour will be the only one this year. And if i organize this tour again in 2024, of course i will ask you a permission a longer time in advance.

You will find in attachement a copy of my professional card and my mountain leader certificate, delivered by french state, as well as my professional liability insurance certificate (again, sorry only in french.)

I remain at your disposal if you need additional information

*best regards,
Sylvain Dussans".*

Søker har oversendt kursbevis og forskringsbevis for sin virksomhet. Søker henviser også til sin hjemmeside www.sylvaindussans.com, samt hans facebookside.

Andre saksdokumenter

[Forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark](#)

[NINA-rapport 1331](#)

[NINA-rapport 2126](#)

[Besøksstrategien for Forollhogna](#)

[NP-sak 29/2017](#)

Hjemmelsgrunnlag – verneforskrift og naturmangfoldlov

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er (§ 2):

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde
- å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme
- å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag

Vernebestemmelser

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner (§ 3, punkt 4.1). Av vernebestemmelsenes § 3, punkt 4.2 fremgår følgende om organisert ferdsel:

«Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten jfr. forvaltningsplan.»

Søknader om «annen organisert ferdsel» behandles etter naturmangfoldlovens § 48.

Naturmangfoldlovens § 48

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig (§ 48, første ledd). Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette (§ 48, fjerde ledd).

Saksbehandling

Med bakgrunn i kort i frist i forhold til planlagt utførelse av søkers tiltak og gjennom tidligere forvaltningspraksis er søknaden behandlet delegert som **delegert-sak 19/2022** av nasjonalparkforvalter jf. delegeringsreglementet av 15.06.2020. Søknaden er konferert med styreleder for Nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Naturmangfoldsloven §§ 8-12

Kunnskapsgrunnlaget og føre-var-prinsippet §§ 8 og 9

Organisert ferdsel er drøftet i [forvaltningsplanen](#) kapittel 4.5. All ferdsel i nasjonalparken skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på vegetasjon eller kulturminner og at dyrelivet ikke forstyrres unødige. Søker opplyser selv i søknaden at hovedfokuset for den guidete fototuren er villrein, men også landskapsfotografier. Det foreligger god kunnskap om villreinen og villreinens leveområder gjennom en rekke dokument, blant annet [NINA-rapport 1331](#) om ferdsel og bruk av Forollhogna villreinområde, i tillegg til den nylige miljøkvalitetsnormen, [NINA-rapport 2126](#). Temaet i tilknytning til villrein og fotografering er også drøftet i [Besøksstrategien for Forollhogna](#), kapittel 2.2.3, som vil ha betydning for søknaden. Nasjonalparkstyret for Forollhogna har tidligere gitt avslag på guidete turer som særskilt er rettet mot villrein ([NP-sak 29/2017](#)), hvor det foreligger en rekke prinsipielle drøftinger.

Søknaden er sendt på høring til Villreinnemda for Forollhogna og Forollhogna villreinald.

Villreinnemdas vurderinger:

«Nemnda er skeptisk til nye tiltak som markedsfører Forollhogna med villrein og viser til arbeidet med besøksstrategien og forsøk på å styre aktivitet til ytterkant av villreinområdet. Villreinnemda oppfordrer NP styret til å følge opp intensjonene med dette arbeidet og avslå slike søknader».

Villreinnemda viser ellers til prinsipiell uttalelse i forbindelse med sak av 2017.

Villreinaldets vurderinger:

«Villreinutvalget fraråder at det legges til rette for organisert ferdsel, og for guidede fototurer på villrein især. Med bakgrunn i både rødlisting av villrein og den nylig publiserte Miljøkvalitetsnormen for villrein der ingen av villreinområdene oppnådde god kvalitet er det tydelig slått fast at villreinen er en presset art. En viktig årsak til både rødlisting og at man ikke oppnår god kvalitet er forstyrrelser fra mennesker. Det bør derfor ikke tillates fototurer hvor villrein er fokus. Fra og med den 21 september er det også etter fast mal strukturtelling i regi av NINA og villreinutvalget. Tellinga pågår så lenge som det er nødvendig inntil vi har talt nok dyr for å få ei brukbar telling.

Utvalget anbefaler at dersom det skal tillates organiserte turer i tilknytning til nasjonalparken, så bør dette omfatte områder som ligger lengre utenfor områdene som brukes av villrein. Organiserte fototurer på villrein bør ikke tillates».

Økosystem og samlet belastning (§ 10)

Søker fremstår som seriøs med bakgrunn i tiltakshaver ønsker riktige tillatelser til å utføre planlagt virksomhet. Nasjonalparkstyret får tidvis tilbakemeldinger på omfang av fotografering i forbindelse med villrein, uten at dette er systematisk dokumentert. Hvorvidt omfanget av denne virksomheten er organisert eller uorganisert ferdsel har forvaltningsmyndigheten lite kjennskap til. Temaet om villrein i tilknytning til formidling, guiding og opplevelser er diskutert i en rekke saker. Imidlertid har nasjonalparkstyret lagt seg på en forvaltningspraksis der oppsøkende virksomhet mot villrein i forbindelse organisert ferdsel ikke tillates jf. arbeidet med besøksstrategien for verneområdene.

For øvrig er omsøkt perioden 21-24 september umiddelbart etter endt jakt sesong for Forollhogna villreinområde (20.08-20.09). Denne perioden er overgangen inn i brunstperioden og det er ikke ønskelig med økt press eller aktivitet som ytterligere kan forstyrre villrein. Villreinen utsettes stadig for press, noe som understøttes i miljøkvalitetsnormen og uttalelsene fra Villreinnemda og Villreivaldet for Forollhogna.

Det vurderes at den enkelstående turen alene ikke gir grunnlag for avslag, men de ringvirkninger som kan forekomme av slik type virksomhet. En tillatelse til organisert ferdsel som tillater guiding mot villrein spesifikt kan føre til økt press og forstyrrelser av villreinen, herav økt interesse for villrein som attraksjon og fotomotiv. Videre kan den organiserte aktiviteten føre til økt uorganisert aktivitet. Nasjonalparkstyret har derfor gjennom tidligere behandlinger av tilsvarende søknader konkludert med at omsøkt tiltak er i strid med formålet med vernet, og kan påvirke verneverdiene vesentlig.

Nasjonalparkstyret har også uttrykt ønske om et apparat som tar imot og veileder de som likevel kommer. Dette er fortsatt et tema som er høyest aktuell med bakgrunn i denne konkrete søknaden. Det vises for øvrig til drøftinger i Besøksstrategien.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder vurderes ikke aktuelt med vedtaket.

§ 12 Ikke aktuelt med innstilling som foreslått.

Samlet vurdering

En tillatelse til organisert ferdsel som omsøkt som tillater fotoguiding mot villrein spesifikt, kan føre til økt press og forstyrrelser av villreinen. Virksomheten kan videre føre til ugunstig ringvirkninger når det gjelder økt interesse for villrein som attraksjon og fotomotiv. Videre kan den organiserte aktiviteten føre til økt uorganisert aktivitet. Nasjonalparkstyret har tidligere gitt avslag på tilsvarende søknader der organisert ferdsel som særskilt er rettet mot guiding mot villrein.

I vurderingen er det også lagt vekt på at man gjennom arbeidet med besøksstrategien for Forollhogna ønsker å skjerme de sentrale fjellområdene og villreinen for økt aktivitet og forstyrrelse. Det er ikke ønskelig å profilere Forollhogna-området med villrein som særskilt reiselivsattraksjon, spesielt gjennom guidete fototurer som reiselivsprodukt. Det konkluderes derfor med at søknaden avslås.

Arne Ingvar Nymo
Kvikneveien 4400
2512 Kvikne

Saksbehandler Hans Bull

Vår ref. 2022/9867-0

Deres ref.

Dato 06.10.2022

Forollhogna nasjonalpark - tillatelse til bygging av platting på gnr./bnr. 167/48 (166/4) - Tynset kommune

Vi viser til Deres søknad datert 05.10.2022 om søknad om bygging av platting på Teivangen gnr/bnr. 166/4 ved Grønntjønnan i Tynset kommune. Saken er behandlet administrativt som **delegert sak nr. 20/2022** jf. delegeringsreglementet av 15.06.2020. Saken refereres for nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/nasjonalparkforvalter gir Arne Ingvar Nymo dispensasjon fra verneforskrift for Forollhogna nasjonalpark, § 3, punkt 1.1 for bygging av platting.

Vilkår for tillatelsen:

1. Platting kan oppføres på inntil 12,5 m² (2,5 m*5,0 m) BYA.
2. Platting skal være tilknyttet seterstua og gis en dempet/naturlig farge slik at den ikke blir dominerende i forhold til omgivelsene.
3. Platting skal legges på flatt terreng, uten rekkverk.
4. Tillatelsen gjelder 3 år fra vedtaksdato.

Hjemmel: Vedtaket er fattet med hjemmel i Naturmangfoldlovens § 48, første ledd.

Begrunnelse:

Omsøkt tiltak for oppføring av platting er begrenset i størrelse i forhold til seterstua, og skal legges flatt på terrenget, i direkte tilknytning seterstua. Nasjonalparkstyret har tidligere behandlet flere tilsvarende søknader, og har lagt seg på en praksis der mindre platting, uten rekkverk på terreng anses som tiltak som ikke vesentlig vil endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, eller påvirke verneverdiene nevneverdig.

*****

Saksopplysninger

Søknaden

Hei!

Vi søker herved om tillatelse til å bygge en platting inntil vårt seterhus på Grøntjønnan, Kvikne. Eiendommen heter Teivangen og hører til gården Didrikshaug, gnr 167/48 i Tynset Kommune. På kart er eiendommen oppført med gnr 166/4.

Vi kjøpte gården Didrikshaug i 2005. Setra Teivangen på Grøntjønnan hadde da ikke vært i bruk på veldig mange år, og var meget forfallen. Vi restaurerte i perioden 2011-2013 hele seterhuset innvendig slik at det nå er i bra stand.

På østveggen av bua har vi plassert bålpanne og lagt noen steinheller på bakken rundt der vi sitter. Det er ut fra denne vegg vi ønsker å bygge platting.

Målene på plattingen blir 2,5x5m. Det er tenkt oppført med 48x98mm underliggere og vanlige terrassebord 28x120mm som dekke. Underliggere blir delvis gravd ned i bakken slik at plattingen blir omtrent jevn med dagens terreng, dvs lite synlig.

Vedlagt er tegning som viser plassering og størrelse på platting, samt 2 bilder av østveggen på bua.

Med vennlig hilsen

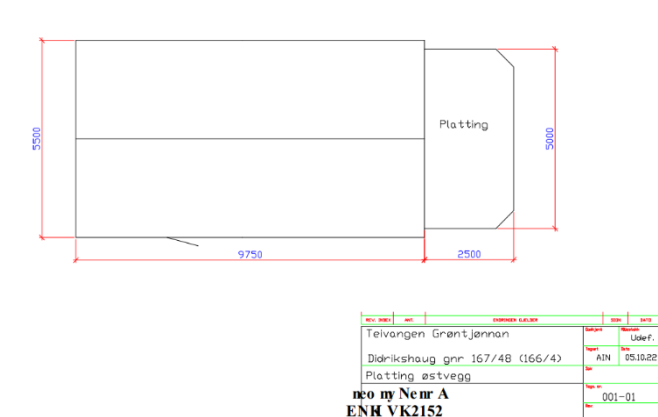
Arne Ingvar Nymo

Arne Ingvar Nymo
Didrikshaug
2512 Kvikne

Figur 1. Markert plassering av platting mot øst.

Figur 2: Plantegning plattung

Hjemmelsgrunnlag – verneforskrift og naturmangfoldlov

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme,
- å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag

I vernebestemmelsenes § 3, punkt 1.1 heter det at «Landskapet er vernet mot tekniske inngrep av enhver art, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, sprenging og boring, drenering og annen form for tørrlegging, flytting og fjerning av stein og blokker eller mineraler, bergverksdrift, framføring av luft- og jordledninger, nydyrking, bakkeplanering, planting, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier og løyper o.l. Kulturminner skal beskyttes mot skade. Opplistingen er ikke uttømmende.»

Det finnes ingen hjemler i verneforskrift som ivaretar spørsmålet om omsøkt tiltak. Søknad må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48. Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

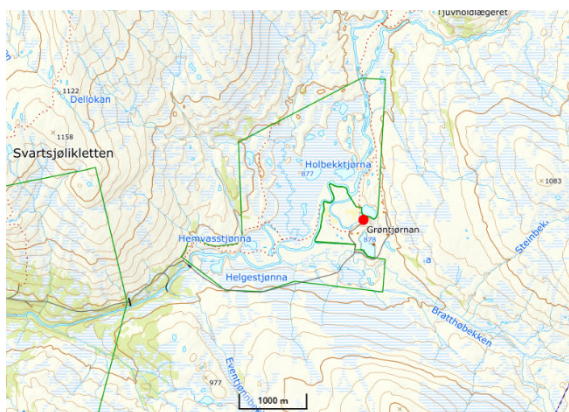
Saksbehandling:

Med bakgrunn tidligere forvaltningspraksis er søknaden behandlet delegert som **delegert-sak 19/2022** av nasjonalparkforvalter jf. delegeringsreglementet av 15.06.2020, punkt 4.6.2 b: «Styret gir forvalter(ne) myndighet til å treffe vedtak i saker etter naturmangfoldlovens § 48 der: det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/AU i tilsvarende sak».

Vurderinger (Naturmangfoldlovens §§ 8-12)

Teivangen har beliggenhet i Forollhogna nasjonalpark og utgjør en del av setergrenda ved Grønntjønnan, på grensen til Grønntjønnan naturreservat. Betegnelsen platting benyttes om terrasser som ikke på noen punkt er høyere enn 0,5 over planert terreng. Platting inntil 12,5 m² vil ikke regnes som tilbygg, og tiltaket vurderes dermed å være av begrenset størrelse. Platting er et forholdvis ukjent element i seterdalene og setermiljøet i Forollhogna-området og tradisjonelt sett aldri vært benyttet. Gjennom [byggeskikksveilederen](#) er det anbefalt å bruke steinheller direkte på bakken. Det har allikevel vært tillat med oppføring av mindre platting på vilkår om at disse skal legges direkte på bakken, uten rekkverk, med en dempet naturlig farge. Det vurderes at omsøkte tiltak er av beskjeden karakter og vil ikke virke skjemmende på landskapsbilde, eller utgjøre noen trussel mot verneverdiene. Materialvalg og fargevalg på platting tilpasses seterstua slik at det blir en naturlig del av bygget. Tiltaket vil ikke stride mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Figur 3: Tiltakets plassering ved Grønntjønnan i Forollhogna nasjonalpark.

Samlet vurdering

Omsøkt tiltak for oppføring av platting er begrenset i størrelse i forhold til seterstua, og skal legges på flatt på terrenget, i direkte tilknytning seterstua. Nasjonalparkstyret har tidligere behandlet flere tilsvarende søknader, og har lagt seg på en praksis der mindre platting, uten rekkverk på terreng anses som tiltak som ikke vesentlig vil endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

*****

Vedtaket kan påklages jfr. forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottatt brev (§ 29).

Vedtaket blir publisert i Miljøvedtaksregistret (www.miljovedtak.no) som er et offentlig register som gir allmenheten fri tilgang til enkeltvedtak og forskrifter på miljøområdet.
Forvaltningsmyndighete

Med hilsen

Hans Bull
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet
Tynset kommune

Postboks 987

2604
2500

LILLEHAMMER
TYNSET

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/4573

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	30/2022	06.12.2022

Øyungen landskapsvernområde - klage på vedtak i NP-sak 24/2022 vedrørende oppføring av slåttebu/skogsbu på gnr./bnr. 118/2 i Kjurrudalen

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna opprettholder sitt vedtak i NP-sak 24/2022 om avslag på søknad fra Morten Kuraas om oppføring av slåttebu/skogsbu på eiendom gnr./bnr 118/2 i Kjurrudalen innenfor Øyungen landskapsvernområde i Røros kommune.

Begrunnelse

Søknaden er vurdert i forhold til dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48 og retningslinjer i gjeldene forvaltningsveileder for Øyungen og Ledalen landskapsvernområde, og fyller ikke kriteriene for dispensasjon. Da klagen verken inneholder nye momenter eller supplerende opplysninger av vesentlig art fastholder nasjonalparkstyret for Forollhogna sitt vedtak uten endring.

Saken oversendes Miljødirektoratet for videre klagebehandling.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1 Særutskrift NP-sak 24/2022 Øyungen landskapsvernområde - søknad om oppføring av slåtte- og skogsbu på eiendom 118/2 i Kjurrudalen - Røros kommune**
- 2 Klage på avslag om oppføring restaurering av bu i Kjurrudalen på Gnr 118 bnr. 2_001.pdf**
- 3 Gjenoppføring av gammel bu på GID 115-4 (KJURUDALEN) - Annet**

Andre saksdokumenter:

- [Forskrift for Øyungen landskapsvernområde](#)
- [Forvaltningsveileder for Øyungen og Ledalen landskapsvernområde, 2002](#)
- [Forvaltningsplan for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde, 2010](#)
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, Veileder M 106 - 2014, Miljødirektoratet ([Veileder M106-2014](#)).

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyret har i brev, datert 05.10.22, mottatt klage fra Morten Kuraas på vedtak i NP-sak 24/2022 (vedlegg 2).

Nasjonalparkstyret behandlet søknaden som styresak 24/2022 i møte den 19. september i Dalsbygda hvor det ble gitt avslag på søknaden jfr. vedlegg 1:

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna avslår søknad fra Morten Kuraas om dispensasjon fra forskrift om Øyungen landskapsvernområde for oppføring av slåtte- og skogsbu på eiendom gnr./bnr. 118/2 i Røros kommune.

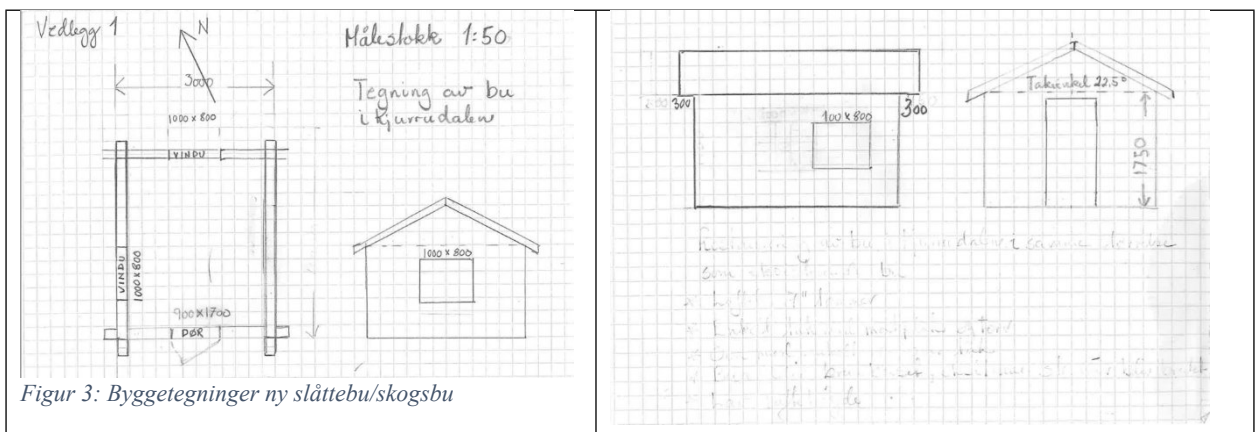
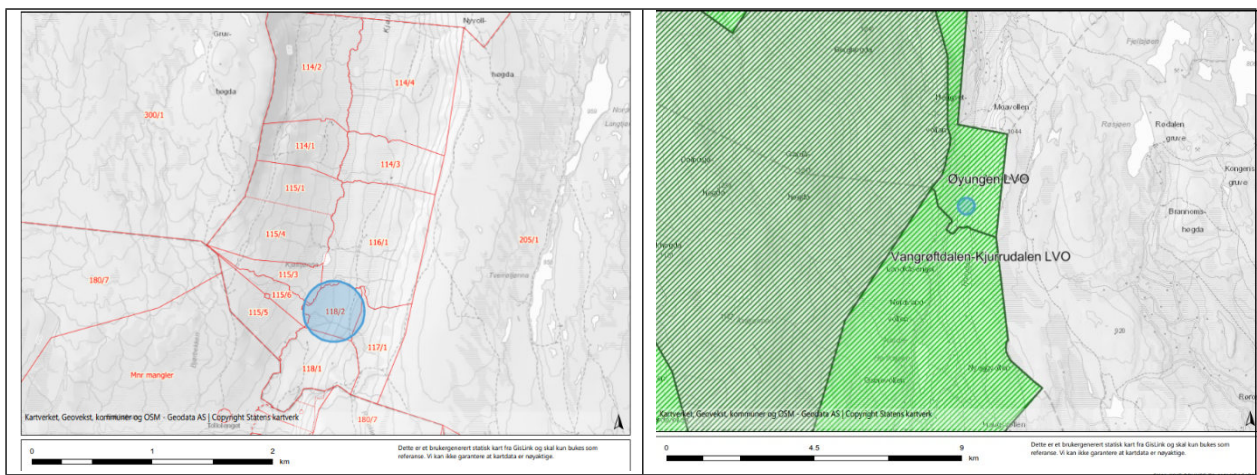
Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i verneforskrift for Øyungen landskapsvernområde § 3, punkt 1.

Begrunnelse:

Saken er vurdert etter dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldlovens § 48. I avgjørelsen er det lagt vekt på at forfallet av eksisterende slåttebu er kommet for langt til å oppføre nytt bygg. Det er ingen overordnet mål om å gjenoppbygge/rekonstruere flest mulig utmarksbebyggelse- og miljøer. Gjenoppbygging av utmarksbebyggelse i saker som omtales som kulturhistoriske element til privat bruk vil føre til presedens og et endret bruksmønster som vesentlig kan påvirke landskapets karakter. Det foreligger ingen særskilte grunner for å gi dispensasjon i dette tilfelle.

Det vises til saksdokumenter med vedlegg og vurderinger av saken. Det gjengis likevel korte saksopplysninger om beliggenhet og innhold i søknaden for lettere å følge vurderingene i forhold til klagen. Det ble den 28.04.2022 fremmet en søknad om å gjenskape/restaurere en slåttebu på egen eiendom gnr./bnr. 118/2 i Kjurrudalen i Røros kommune.

Søker fikk melding om vedtaket i NP-sak 24/2022 i tilsendt brev (manuell forsendelse pr. brevpost), og ikke digital forsendelse. Utsending av vedtaksbrev til arkiv for manuell brevpost ble utført 22.09. Det ble orientert om at klagefristen er 3 uker fra mottatt brev. Klager tok kontakt pr. telefon 06.10 for å avtale tidspunkt for overlevering av klage. Klagen ble mottatt på forvaltningsknutepunktet på Røros den 17.10. Klagen betraktes som innkommet innen klagefrist. Klager har fått tilbakemelding om at klagen vil bli lagt frem for behandling i det førstkommande møte i nasjonalparkstyret som er 6-7. desember 2022.

Klage på avslag om oppføring restaurering av bu i Kjurrudalen på Gnr 118 Bnr 2.

Jeg ser at avslaget er begrunnet i paragraf 3, punkt 1, i verneforskrift for Øyongen landskapsvernområde. Etter min mening er det ikke snakk om "inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter," som det står i dette punktet. Det er derimot snakk om å sette opp en kopi mest mulig lik den bua som har vært der. Jeg har aldri hørt at den eksisterende bebyggelsen i dalen har medført problemer av noe art.

Jeg er også interessert i å høre hva som er definisjonen på at forfallet har kommet for langt. Er det snakk om når bygget har blitt bygd, antall stokker som bygget inneholder i dag, råte eller lignende?

Det er også sagt i verneplanen punkt 2.8 at "for kulturminnesektoren vil landskapets kulturhistorie verdier være av størst betydning". Disse slåttebuene er av stor kulturhistorisk verdi for dette området, og viser hvorfor bøndene i Galåen og Røros har eiendommer der.

Byantikvaren påpeker i sin uttalelse at det er snakk om å sette opp ei skogsbu og ikke kopi av ei gammel slåttebu. Jeg kan gjerne tenke meg å få forslag fra Byantikvaren på hvordan ei slik bu var utformet.

Forvaltningsplanen for Øyongen og Ledalen landskapsvernområde er skrevet i 2002. I 2008 i sak av 24.08.08 ref:98/00539 blir et lignende søknad godkjent, jeg kan ikke skjønne at denne søknaden ble godkjent og ikke min. Ønsker en begrunnelse for dette.

Det er viktig og riktig at landskapsvernområder skal ta vare på allmennhetens interesser, men nasjonalparkstyret må også ta vare på den enkelte grunneiers interesser. Som nevnt i søknaden er det langt fra Galåen til Kjurrudalen og eiendommen blir av liten verdi og interesse for meg, dersom det ikke er noen bu der.

Jeg vurderte å søke om restaurering av bu for mange år siden, men valgte å vente med dette til eiendomsforholdene var avklart ved jordskiftedom i 2017. Jeg mente dette var riktig med angrer på dette i dag.

Jeg håper nasjonalparkstyret vurderer saken på nytt, med et positivt utfall for meg.

Morten Kuraas

Myndighet

Nasjonalparkstyret for Forollhogna er forvaltningsmyndighet og skal behandle klagen etter verneforskriften for landskapsvernområdet.

Klagesaken forberedes for nasjonalparkstyret og alle sider ved saken kan tas opp til behandling i forbindelse med klagebehandlingen.

Dersom nasjonalparkstyret opprettholder sitt vedtak, sendes klagen over til Miljødirektoratet for sluttbehandling.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Verneforskriften for Øyungen landskapsvernområde

Formålet med opprettelsen av landskapsvernområdet er: «å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart».

I vernebestemmelsen § 3 heter det at: «området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter slik som f.eks. oppføring av bygninger» mm.

I verneforskriftens §§ 4-5 er det oppgitt hvilke generelle unntak som kan tillates og hvilke eventuelle unntak etter søknad som kan tillates. Når det søkes om dispensasjon til tiltak som ikke er direkte nevnt i verneforskriften, skal søknaden vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i Naturmangfoldloven § 48 dispensasjon fra vernevedtak.

Naturmangfoldloven (NML)

§ 48 i NML er en generell dispensasjonsbestemmelse som i første ledd, første alternativ, åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det *ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig*.

Begge punktene må være oppfylt for å kunne gi dispensasjon. Dersom dispensasjon gis skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningen som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette. Herunder må også presedensvirkningen av tillatelsen vurderes.

Av rundskrivet «forvaltning av verneforskrifter» fra Miljødirektoratet går det frem at det bare kan dispenseres i de tilfeller tiltaket vil ha ubetydelig eller begrenset virkning for verneverdiene. Dette gjelder i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene. I rundskrivet står det videre at tiltaket eller aktiviteten vil være i strid med verneformålet dersom en tillatelse vurderes å ha en negativ påvirkning på verneformålet samlet sett. Videre heter det at i vurderingen av om en tillatelse bør gis, skal eventuelle presedensvirkninger av en tillatelse vurderes.

Presedensvirkning kan være relevant både når det gjelder tilsvarende søknader innenfor samme verneområde, men også generelt i forhold til andre verneområder. I tillegg skal alle tiltak som kan berører naturmiljøet og påvirke naturmiljøet vurderes etter miljørettsprinsippene i Naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Forvaltningsplan

Mens § 48 er en generell dispensasjonshjemmel, skal forvaltningsveilederen for Øyungen og Ledalen landskapsvernområde gi nærmere retningslinjer for hvordan verneforskriften skal praktiseres. Slåttebuer er benevnt i forvaltningsveilederen:

Utdrag fra forvaltningsveileder for Øyungen og Ledalen landskapsvernområde. Retningslinjer forutvidelse og oppføring av seterbebyggelse, s. 24-25:

«Eksisterende bygninger kan ved forfall restaureres og settes opp igjen i tradisjonell form og byggestil, dersom ikke forfallet har kommet for langt. Nye slåttebuer etc. kan tillates oppført ved dokumentert behov. Løer må eventuelt settes opp i naturlig tilknytning til slåttemark, og gis en tradisjonell utforming.

Oppføring av nye fritidsboliger vil ikke bli tillatt».

I behandling av NP-sak 24/2022 ble også forvaltningsplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen av 2010 inkludert med bakgrunn i at området er nært geografisk beslektet, samt at forvaltningsplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen inneholder mer konkrete retningslinjer til hvilke typer slåttebuer o.l. som man kan tillate og restaurere, og hvordan.

Vurderinger

I vurdering av søknad i NP-sak 24/2022 ble det vist til at forfallet av eksisterende slåttebu er kommet for langt til å kunne tillate gjenoppbygging av en ny slåttebu/skogsbu. Søker fremmer ønske i sin klage om å få vite hva som er definisjon på at forfallet har kommet for langt.

Istandsetting, vedlikehold, restaurering og rekonstruksjon er ofte begreper som blir brukt om hverandre i ulike typer saker innenfor temaet bygningsmiljø der problemstillingen kan knytte seg til hvorvidt et husvære skal regnes som fullverdig bygning eller om forfallet har kommet for langt. I utgangspunktet vil det være naturlig å legge en helhetsvurdering til grunn, der takets tilstand tillegges betydelig vekt. Nasjonalparkstyret har i sin skjønnsutøvelse praktisert at hvis en bygning skal vurderes som eksisterende bygning, må deler av taket være intakt. Dersom taket har falt ned skal restaurering og gjenoppbygging behandles som en dispensasjonssak etter verneforskriften som ny oppføring. Utefra vedlagte fotografier av eksisterende bygning (figur.1) vurderes det at forfallet er fremtredende på et generelt grunnlag, der eksisterende konstruksjonen fremstår uten deler av intakt tak.

Søker viser til forvaltningsveileder for Øyungen og Ledalen landskapsvernområde kapittel 2.8 at *"for kulturminnesektoren vil landskapets kulturhistorie verdier være av størst betydning"*.

Det vurderes at formuleringen søker henviser til i kapittel 2.8 i forvaltningsveilederen er med på å beskrive kompleksiteten mellom de ulike sektorinteressene som er involvert i forvaltningen av landskapsvernområde, der blant annet jordbruks-, naturvern- og kulturminnesektoren vil ha ulik oppfatning av hva som har størst betydning. Slik sett vurderes det at formuleringen om kulturminnesektoren skal sidestilles med følgende

formuleringer vedrørende jordbruks- og naturvern med hensynet til verneformålet i forvaltningsveileder for Øyungen og Ledalen landskapsvernområde kap. 2.8, s. 10: «For jordbrukssektoren vil verdiene primært være knyttet til det dyrkede landskapet, mens de økologiske verdiene og det biologiske mangfoldet ofte vil være av størst interesse for naturvernensiden».

Nasjonalparkstyret vurderer ikke graden av bevaringsverdi, da dette er forhold som vurderes av kulturminnesektoren. Med bakgrunn i dette ble saken oversendt til kulturminneforvaltningen ved Røros kommune for kulturfaglig uttalelse mht. både kulturminner og kulturlandskap. Det vises til mottatt uttalelse i saken, der det konkluderes med at det ikke foreligger noen viktig grunn i kulturminnesammenheng til å tillate tiltaket.

Videre ønsker søker en begrunnelse for at lignende søknad ble godkjent i 2008, og ikke denne konkrete søknaden da forvaltningsveilederen for landskapsvernområdene er skrevet i 2002.

Nasjonalparkforvalter antar at dette gjelder sak av 24.04.08, ref: 08/401-2. Røros kommune som lokal forvaltningsmyndighet, fattet et administrativt/delegert vedtak om å oppføre ei utmarksbu i Kjurrudalen (Røros) GID 115/4. Denne saken har klare likhetstrekk med foreliggende sak. Tillatelse til oppføring av bu ble gitt etter verneforskrift § 6 uten vilkår. Nasjonalparkforvalter har innhentet saken fra Røros kommune (vedlegg 3).

Forollhogna nasjonalpark med tilgrensende landskapsvernområder ble siden 2003-2010 forvaltet der myndigheten til å fatte vedtak var lagt til den enkelte kommune, i dette tilfelle Røros kommune. I statsbudsjettet for 2010 (St. prp. nr. 1. 2009-2010) ble den nye forvaltningsmodellen beskrevet og iverksatt med umiddelbar virkning, der Nasjonalparkstyret for Forollhogna i dag er verneområdemyndighet for Forollhogna nasjonalpark, 8 landskapsvernområder, og 1 naturreservat. Dette kan også innebære endring av forvaltningspraksis. Imidlertid observerer nasjonalparkforvalter at forvaltningsveilederen for Øyungen og Ledalen landskapsvernområde av 2002 ikke er vurdert ved behandling av saken 24.04.08, ref: 08/401-2. På hvilket grunnlag sak av 24.04.08, ref: 08/401-2 ble behandlet administrativt har ikke nasjonalparkforvalter kjennskap til. Nasjonalparkforvalter ønsker ikke å vurdere denne saken nærmere.

Søknaden er vurdert i forhold dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48 og retningslinjene i gjeldene forvaltningsveileder for Øyungen og Ledalen landskapsvernområde, samt relevante retningslinjer i forvaltningsplan for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde som nært beslektet område, og fyller ikke kriteriene for dispensasjon. Da klagen verken inneholder nye momenter eller supplerende opplysninger av vesentlig art vil videre vurdering av søknaden etter naturmangfoldlovens §§ 8-12 er ikke være relevant.

Samlet vurdering

Da klagen verken inneholder nye momenter eller supplerende opplysninger av vesentlig art fastholder nasjonalparkstyret for Forollhogna sitt vedtak uten endring. Saken oversendes Miljødirektoratet for videre klagebehandling.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/4573

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	24/2022	19.09.2022

Øyungen landskapsvernområde - søknad om oppføring av slåtte- og skogsbu på eiendom gnr./bnr. 118/2 i Kjurrudalen - Røros kommune

Forvalters innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna avslår søknad fra Morten Kuraas om dispensasjon fra forskrift om Øyungen landskapsvernområde for oppføring av slåtte- og skogsbu på eiendom gnr./bnr. 118/2 i Røros kommune.

Hjemmel: Vedtaket er gjort med hjemmel i verneforskrift for Øyungen landskapsvernområde § 3, punkt 1.

Begrunnelse:

Saken er vurdert etter dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldlovens § 48. I avgjørelsen er det lagt vekt på at forfallet av eksisterende slåttebu er kommet for langt til å oppføre nytt bygg. Det er ingen overordnet mål om å gjenoppbygge/rekonstruere flest mulig utmarksbebyggelse- og miljøer. Gjenoppbygging av utmarksbebyggelse i saker som omtales som kulturhistoriske element til privat bruk vil føre til presdens og et endret bruksmønster som vesentlig kan påvirke landskapets karakter. Det foreligger ingen særskilte grunner for å gi dispensasjon i dette tilfelle.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1 Øyungen landskapsvernområde - søknad om gjenoppføre slåttebu på egen eiendom i Kjurrudalen 118/2**
- 2 Vedlegg 1 - tegninger - slåttebu Kjurrudalen**

Andre saksdokumenter:

[Forvaltningsveileder Øyungen og Ledalen landskapsvernområde](#)

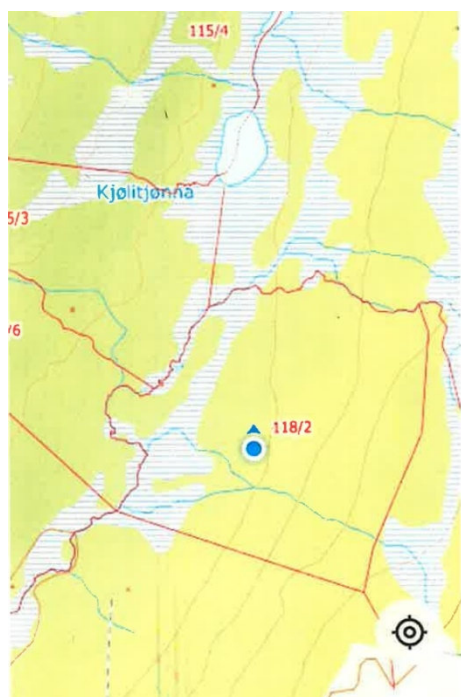
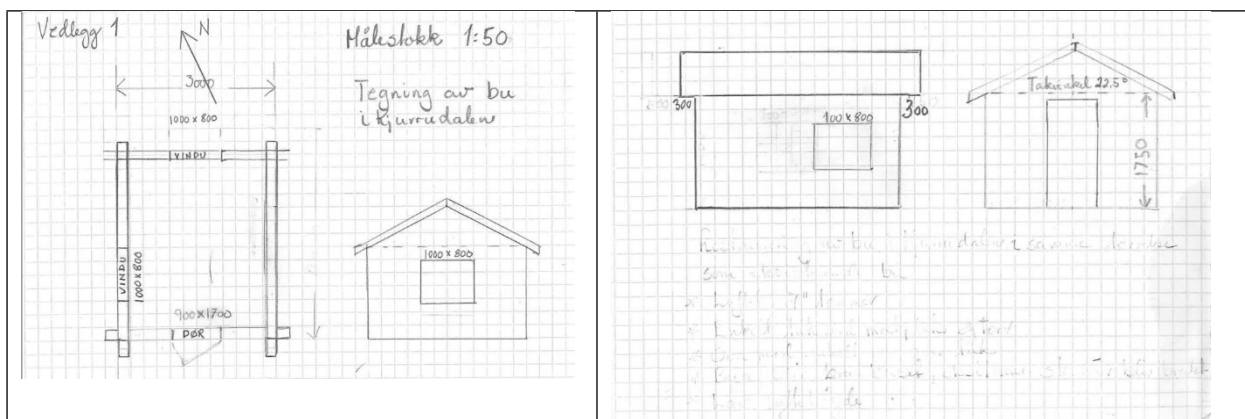
[Forvaltningsplan for Vangrøftdalen – Kjurrudalen landskapsvernområde](#)

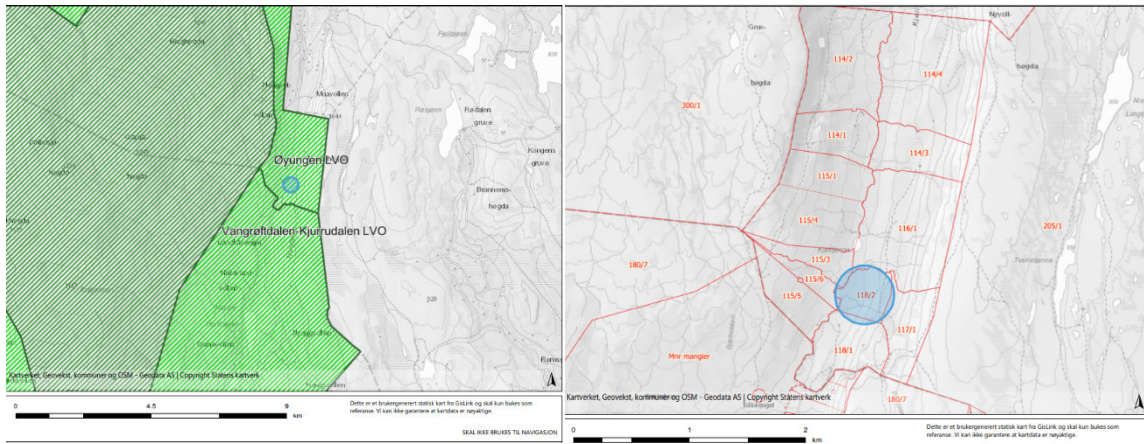
[Besøksstrategi for Forollhogna](#)

Saksopplysninger

Søknaden

Morten Kuraas søker om å gjenskape/restaurere bu på egen eiendom, gnr./bnr. 118/2 i Kjurrudalen. Bua har vært brukt som slåttebu og skogsbu på gården tidligere. Avstanden til Galåen var og er stor, så det er behov for overnatting. Det er også tufter etter ei laue på eiendommen. Jeg ønsker å gjenskape bua mest mulig identisk med den eksisterende bua. Det vil si laftet 5" tømmer med enkelt tak dekt med torv. Enkel ovn med rør over tak. Jeg tenker å bruke stein og heller som ligger der til grunnmur. Bua ønskes beiset med brun eller grå farge og vinduer og dør i gammel stil. Rafhøyde på 1750 mm, takvinkel på 22,5 grader. Mitt formål med denne restaureringen er å ta vare på et viktig kulturminne som, forteller om bruken av eiendommen i tidligere tider. Det kan også være aktuelt å pleie slåttemyr, dersom dette er ønskelig fra nasjonalparkstyrets side.

Andre saksopplysninger

Tiltaket ligger i Røros kommune i Trøndelag, nært grensa til Os kommune.

Søker viser for øvrig til en tilsvarende sak i 2008 der Røros kommune som kommunal forvaltningsmyndighet ga dispensasjon etter administrativ behandling med hjemmel i § 6 i forskriften.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

«Formålet med opprettelsen av Øyungen landskapsvernområde er å ta være på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart».

Ifølge forskrift om Øyungen landskapsvernområde § 3, punkt 1 er området er vernet mot alle inngrep eller tiltak som kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, slik som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger mv.

Det finnes ingen tillatelsesbestemmelser som hjemler de omsøkte tiltakene. Tiltaket må derfor vurderes etter naturmangfoldlovens § 48.

Naturmangfoldloven §48 1.ledd «Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Vurderinger

Naturmangfoldloven

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Området er kartlagt etter DN-håndbok 13 med naturtype bjørkeskog med høgstauder som lokalt viktig. Registreringstidspunktet er gjort for langt tid siden der lokaliteten anbefales ytterligere undersøkelser. Kjurrudalen/Kjølidalen har historisk vært et viktig område for utmarksslått, der det finnes rester av- og ivaretatte buer og løer knyttet til tidligere utmarksbruk og slåtteaktivitet. Eiendommens plassering har beliggenhet i utmark ca. 1 km fra nærmeste veiadkomst (fysisk stengt bomveg). Området ligger innenfor regional plan for villrein, med et betydelig kulturminneregistrert fangstanlegg knyttet til Kjurrudalen/Kjølidalen. Ifølge kilden.nibio.no er det Dalsbygda beitelag som er det lokale havnelaget i området.

Det foreligger egen forvaltningsplan for Øyungen landskapsvernområde. I forvaltningsplanens kap. 4.2.3 Retningslinjer for utvidelser og oppføring av seterbebyggelse, står følgende om slåttebuer:

Utrag fra forvaltningsveileder for Øyungen og Ledalen landskapsvernområde

«Ekisterende bygninger kan ved forfall restaureres og settes opp igjen i tradisjonell form og byggestil, dersom ikke forfallet har kommet for langt. Nye slåttebuer etc. kan tillates oppført ved dokumentert behov. Løer må eventuelt settes opp i naturlig tilknytning til slåttemark, og gis en tradisjonell utforming.

Oppføring av nye fritidsboliger vil ikke bli tillatt».

I vurderingen er også naturlig å sammenlikne retningslinjene fra forvaltningsplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen da helhetlige området er delt inn i administrative grenser som kan ha påvirkning for forvaltningen. Kjurrudalen/Kjølidalen er delt mellom to fylker, herunder to kommuner, med tilsvarende 2 landskapsvernområder. I forvaltningplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde er det gitt særskilte retningslinjer som omhandler slåttebuer:

Utdrag fra forvaltningsplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen landskapsvernområde

«Å gjenreise eller bygge kopier av buer og løer som det bare finnes rester igjen av tillates normalt ikke. Dersom dette skal kunne tillates, må det være som en del av et større samlet kulturlandskapstiltak med allmenn verdi. Uttalelse fra grunneierlag eller havnelag skal i så fall innhentes.

Følgende retningslinjer for restaurering, vedlikehold og gjenoppføring av slåttebuer, løer, avkjølinger, matbuer og fiskebuer gjøres gjeldende:

- Ved gjenoppføring skal bygningene føres opp slik de har vært, det vil si samme størrelse, golv, vinduer, dører og samme materialvalg*
- Restaurering skal skje på en måte som ikke forringer byggets opprinnelige karakter eller detaljering.*
- Søknad om restaurering/gjenoppføring må inneholde beskrivelse av bygningen.*
- Bygninger skal føres opp på eksisterende tufter.*
- Det skal i søknaden oppgis om bygningene skal stå åpne.*
- Seterlagene bør lage en plan for restaurering/vedlikehold av slike bygninger.*
- Oppføring av nye løer, avkjølinger eller matbuer tillates generelt ikke».*

Tilsvarende saker

I sak av 04.12.98, ref: 98/00539 (før vernebestemmelsene trådte i kraft) godkjente formannskapet i Os kommune gjenoppføring av utmarksbu i Kjurrudalen (Os kommune). Denne eiendommen har tilknytning til bruk i Galåen.

I sak av 24.04.08, ref: 08/401-2 i Røros kommune (som lokal forvaltningsmyndighet) ble det gjort et administrativt i vedtak om gjenoppføring av ei utmarksbu i Kjurrudalen (Røros) GID 115/4. Denne saken har klare likhetstrekk med foreliggende sak. Tillatelse til oppføring av bu ble gitt uten vilkår.

I NP-sak 45/2016 av 18.11.2016 behandlet nasjonalparkstyret for Forollhogna rekonstruksjon av slåttebygninger- og skjøtselstiltak på Tolloenget, GID 135/9 i Kjurrudalen, Os kommune. I saken er det særlig lagt vekt på kulturlandskapstiltak med allmen verdi, der samlet tiltaket også er tilrettelagt for allmenheten. Tiltaket ble sett i sammenheng med utpekt gammel ferdselsvei mellom Kjurrudalen-Heggsetvolla på vestsiden av Kjurrudalen/Kjølidalen i [Besøksstrategien](#) for Forollhogna, der ferdselsveien krysser Tolloenget.

Det er ikke foretatt befaring av eiendommen. Saken er sendt til Røros kommune v/kulturminneseksjonen for uttalelse. Uttalelse fra Røros kommune v/byantikvaren ble oversendt 05.09.22 per epost:

«Har sett igjennom den innsendte dokumentasjonen. Ut ifra denne har Byantikvaren følgende foreløpige vurdering av saken:

- *Det er svært sparsomt med dokumentasjon/opplysninger om den gamle slåttebua. Dette gjelder blant annet størrelse, volum og utseende.*
- *De innsendte skissene gir inntrykk av at det er snakk om å sette opp ei skogsbu og ikke en kopi av ei gammel slåttebu. Tenker da blant annet på antallet vinduer og størrelsen på disse.*
- *I kulturminnesammenheng kan det absolutt være interessant å sette opp en kopi av slåttebua, men da må en ta utgangspunkt i hvordan slåttebuene var oppført/hvilket utseende de hadde. Her kan f.eks. eksisterende gamle slåttebuer fungere som forbilde.*
- *Slik søknaden nå foreligger vurderer Byantikvaren at det i kulturminnesammenheng ikke er noen vektig grunn til å tillate tiltaket.»*

Kunnskapsgrunnlaget vurderes tilstrekkelig for å kunne vurdere søknaden § 9 - Føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Utefra vedlagt fotografier av den opprinnelige bua vurderes ikke omsøkt tiltak som restaurering da eksisterende bu er i en slik forfatning at omsøkt tiltak er å betrakte som en gjenoppføring, dvs. et nytt bygg. Det vurderes heller ikke at tiltaket utgjør en funksjon eller har betydning i landbrukssammenheng, men overveiende til rekreasjon- og interesse for å gjenskape et kulturhistorisk element for område og eiendommen. Dette kan også innebære en motivasjon for å gjenoppta skjøtsel for deler av kulturlandskapet i tråd med verneformålet. I utgangspunktet vurderes gjenoppbygging av bua på samme

sted og med tilnærmet utseende til å være i samsvar med overordnede formål med landskapsvernet. Saken er likevel prinsipiell da det finnes et betydelig antall utmarksbebyggelse som fortsatt står og som det finnes tufter og rester igjen av. Tiltaket isolert sett vurderes ikke til å påvirke verneverdiene nevneverdig da en opprinnelig slåttebu har vært en del av kulturlandskapet. Å skulle generelt åpne opp for gjenoppbygging i saker som omtales som kulturhistoriske element til privat bruk, vil det imidlertid føre til presdens og et endret bruksmønster som vesentlig kan påvirke landskapets karakter. Retningslinjer i gjeldene forvaltningsplan for Øyungen er knapp med tanke på denne type problemstilling, i så måte vurderes forfallet til å ha kommet for langt til å kunne tillate gjenoppføring av et nytt bygg. Det er for øvrig tidligere behandlet tilsvarende saker i Kjurrudalen i Os kommune, som har hatt betydning for forarbeidene til gjeldene retningslinjer i forvaltningsplanen for Vangrøftdalen-Kjurrudalen LVO, der det er lagt vesentlig vekt på at dersom man tillater gjenoppbygging av slåttebuer må tiltaket være en del av et større kulturlandskapstiltak med allmen verdi. Lokalt havnelag/beitelag bør også kunne uttalele seg i slike type saker. Imidlertid vil slike tiltak kreve et helhetlig forvaltningsarbeid.

Etter forvalters skjønnsmessige vurdering, er tufter- og spor av tidligere slåttebebyggelse- og slåttmiljø en del av kulturmiljøet og det helhetlige landskapsbilde jf. verneformålet til Øyungen LVO. Det er ikke et mål om å rekonstruere mest mulig utmarkssbebyggelse- og miljøer, men å ha et representativ utvalg som formidler om tidligere tiders bruk. Det foreligger heller ingen viktig grunn i kulturminnesammenheng jf. uttalelse fra Røros kommune. Forvalter kan derfor ikke se at det foreligger noen særskilte grunner for å gi dispensasjon fra forskrift om Øyungen landskapsvernområde.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Ikke relevant med bakgrunn i forvalters innstilling

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Eiendommens plassering har beliggenhet i utmark ca. 1 km fra nærmeste veiadkomst. En eventuell gjenoppføring av ny skogshusvær kan utløse behov for ytterlig motorisert ferdsel i forbindelse med transport av utstyr og material til eiendommen der det ikke foreligger noe reelt behov i dag. Imidlertid er det kommunen(e) som er motorferdselsmyndigheten i landskapsvernområdet(ene). For øvrig vil ikke denne problemstillingen være relevant med bakgrunn i forvalters innstilling.

Samlet vurdering

Saken er vurdert etter dispensasjonshjemmelen i Naturmangfoldlovens § 48, 1 ledd. I vurderingen er det lagt vekt på at forfallet av eksisterende slåttebu er kommet for langt til å kunne tillate gjenoppføring av ny slåttebu. Det foreligger heller ingen viktig grunn i kulturminnesammenheng til å tillate tiltaket. Det er ikke et mål om å rekonstruere flest mulig utmarkssbebyggelse- og miljøer, men å ha et representativ utvalg som formidler om tidligere tiders bruk. Forvalter kan ikke se at det foreligger noen særskilte grunner for å gi dispensasjon i dette tilfelle og er av den oppfatning for at søknaden burde avslås.

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Forollhogna - 19.09.2022

Behandling

Forvalters innstilling ble enstemmig vedtatt (7-0)

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna avslår søknad fra Morten Kuraas om dispensasjon fra forskrift om Øyungen landskapsvernområde for oppføring av slåtte- og skogsbu på eiendom gnr./bnr. 118/2 i Røros kommune.

Hjemmel:

Vedtaket er gjort med hjemmel i verneforskrift for Øyungen landskapsvernområde § 3, punkt 1.

Begrunnelse:

Saken er vurdert etter dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldlovens § 48. I avgjørelsen er det lagt vekt på at forfallet av eksisterende slåttebu er kommet for langt til å oppføre nytt bygg. Det er ingen overordnet mål om å gjenoppbygge/rekonstruere flest mulig utmarksbebyggelse- og miljøer. Gjenoppbygging av utmarksbebyggelse i saker som omtales som kulturhistoriske element til privat bruk vil føre til presedens og et endret bruksmønster som vesentlig kan påvirke landskapets karakter. Det foreligger ingen særskilte grunner for å gi dispensasjon i dette tilfelle.

Klage på avslag om oppføring restaurering av bu i Kjurrudalen på Gnr 118 bnr 2.

Jeg ser at avslaget er begrunnet i paragraf 3, punkt 1, i verneforskrift for Øyongen landskapsvernområde. Etter min mening er det ikke snakk om "inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter," som det står i dette punktet.

Det er derimot snakk om å sette opp en kopi mest mulig lik den bua som har vært der. Jeg har aldri hørt at den eksisterende bebyggelse i dalen har medført problemer av noe art.

Jeg er også interessert i å høre hva som er definisjonen på at forfallet har kommet for langt. Er det snakk om når bygget har blitt bygd, antall stokker som bygget inneholder i dag, råte eller lignende?

Det er også sagt i verneplanen punkt 2.8 at "for kulturminnesektoren vil landskapets kulturhistoriske verdier være av størst betydning". Disse slåttebuene er av stor kulturhistorisk verdi for dette området, og viser hvorfor bøndene i Galåen og Røros har eiendommer der.

Byantikvaren påpeker i sin uttalelse at det er snakk om å sette opp ei skogsbu og ikke kopi av ei gammel slåttebu. Jeg kan gjerne tenke meg å få forslag fra Byantikvaren på hvordan ei slik bu var utformet.

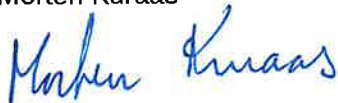
Forvaltningsplanen for Øyongen og Ledalen landskapsvernområde er skrevet i 2002. I 2008 i sak av 24.08.08 ref:98/00539 blir et lignende søknad godkjent, jeg kan ikke skjønne at denne søknaden ble godkjent og ikke min. Ønsker en begrunnelse for dette.

Det er viktig og riktig at landskapsvernområder skal ta vare på allmenhetens interesser, men nasjonalparkstyret må også ta vare på den enkelte grunneiers interesser. Som nevnt i søknaden er det langt fra Galåen til Kjurrudalen og eiendommen blir av liten verdi og interesse for meg, dersom det ikke er noen bu der.

Jeg vurderte å søke om restaurering av bu for mange år siden, men valgte å vente med dette til eiendomsforholdene var avklart ved jordskiftedom i 2017. Jeg mente dette var riktig men angrer på dette i dag.

Jeg håper nasjonalparkstyret vurderer saken på nytt, med et positivt utfall for meg.

Morten Kuraas

Byggesøknad om Gjen-skapning / Restaurering av ei gammel Bu i Kjurrudalen.

G.nr: 115

Br.nr; 4

Grunneier er Roald Galåen, Galåen Røros.

Søker herved om å få gjenskape / restaurere ei gammel bu som nå er falt ned
Prøver å få "Bua" så lik som mulig den gamle stilen og på andre slike gamle bygg i dalen.
Det blir et lite takutstikk i front, lav takvinkel og på taket blir det torv.

En enkel ovn med isolert rør over tak.

Vinduer og dører blir i gammel tradisjonell stil.

Bua ønskes beiset i mørk brun og vinduer / dører med "Rørosrød" maling.

Området rundt "Bua" ønskes ryddet, på grunn av at det nå er noe gjengrodd med kjerr og trær.

Den gamle grunnmuren vil bli gjenskapt med stein og heller som er der fra før.

Håper på et velvillig svar da dette er både fint og bra for dette området i Kjurrudalen.

Roald Galåen

Hilsen Roald Galåen

Galåen

Vedlegg:

En enkel tegning / skisse, hvordan jeg kan tenke meg "Bua"

RØROS KOMMUNE	
Artsaker: 08/401	Dokument: 08/1956
14. 03. 2008	
Artkode P: GiD 115/4	
Artkode S: L42d 18	
Avd. PDL, P&D	Saksbet. JRLA
Kasse: år	Gjeldning

RØROS KOMMUNE

Plan, drift og landbruk

Plan, bygg og deling

Roald Galåen
Galåen

7374 RØROS

Røros, 15.04.2008

<i>Vår ref.</i>	<i>Løpenr.</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Saksbehandler</i>	<i>Deres ref.</i>
08/401-2	2671/08	GID 115/4	Terje Riseth Larsen 72 41 94 59	

TILLATELSE TIL TILTAK ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVENS § 95a, JFR. SAK (forskrift om saksbehandling og kontroll) § 15 - GJENOPPFØRING AV GAMMEL BU PÅ GID 115/4, KJURRUDALEN

Det vises til Deres søknad mottatt 14.03.2008.
Saken er behandlet som delegert sak nr. 66/08.

Etatsjefens merknader:

Det aktuelle tiltaket ligger innenfor grensene til Øyungen landskapsvernområde. Det er i § 4 nummer 2 i verneforskriften gitt anledning til gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade. Det omsøkte tiltaket er tenkt oppført på tuftene til ei gammel bu, men dette kan ikke brukes som argument alene for å godkjenne tiltaket. Men i § 6 er det sagt at:

§ 6. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeid eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig verdi og i andre særlige tilfeller, når dette ikke strider mot formålet med vernet.

Etter administrasjonens skjønnsmessige vurdering strider ikke tiltaket mot formålet med vernet som er å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, der seterlandskapet med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

Omsøkte tiltak er etter administrasjonens skjønn et tiltak som fullt ut er i tråd med formålet og bestemmelsene.

De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Det gis med hjemmel i § 6 i verneforskriften dispensasjon for oppføring av bu som omsøkt og beskrevet i søknad mottatt 14.03.2008.

Tillatelse utstedes med hjemmel i plan- og bygningslovens § 95 og i henhold til delegert myndighet.

Forøvrig må bestemmelser i TEK (tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven) og tilhørende veiledning oppfylles.

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	Telefaks	Org.nr: NO 939 898 743 MVA
Bergmannsgata 19 7374 RØROS	Bergmannsgata 19 7374 RØROS	72 41 94 00 E-post: postmottak@roros.kommune.no	72 41 94 05	Bankgiro: 4280.05.23022 Postgiro: 0801.59.20301

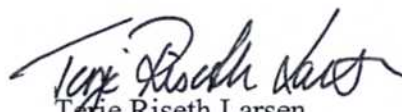
Røros kommune

Tillatelsen taper sin gyldighet hvis tiltaket ikke er igangsatt innen 3 år etter at tillatelsen er gitt. Det samme gjelder hvis arbeidet innstilles i lengre tid enn 2 år, jfr. plan- og bygningslovens § 96.

Dette er et enkeltvedtak som kan påklages til Fylkesmannen i medhold av § 15 i plan- og bygningsloven og § 27 i forvaltningsloven. Eventuell klage må settes fram skriftlig til Røros kommune, teknisk etat og fristen for klage er 3 uker fra den dag melding om avgjørelsen er kommet fram til klageren. Se forøvrig vedlagte "melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak".

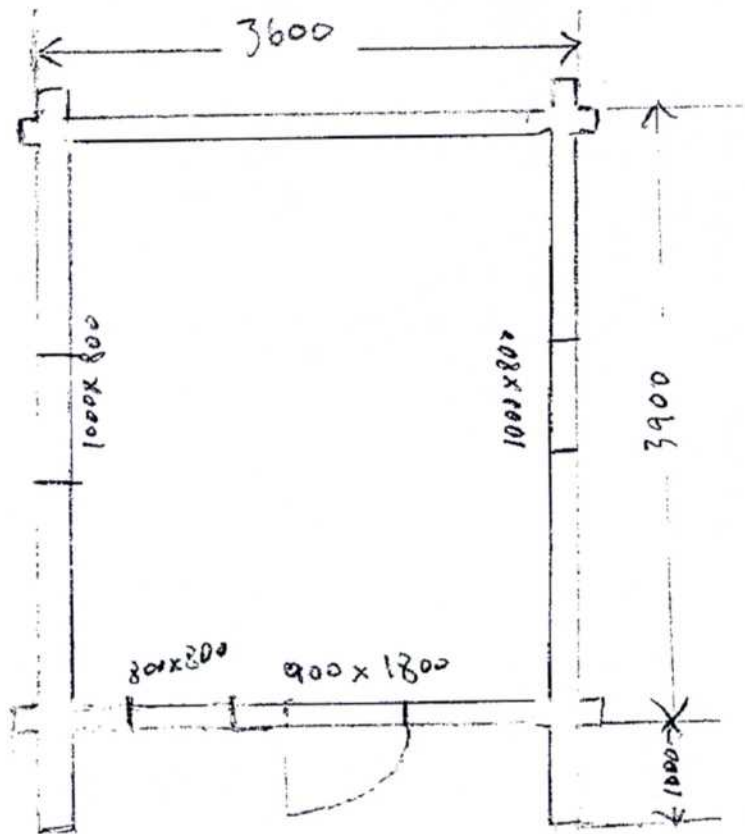
Med hilsen

Ingvær Estenstad
Etatsjef

Terje Riseth Larsen
Avdelingsingeniør

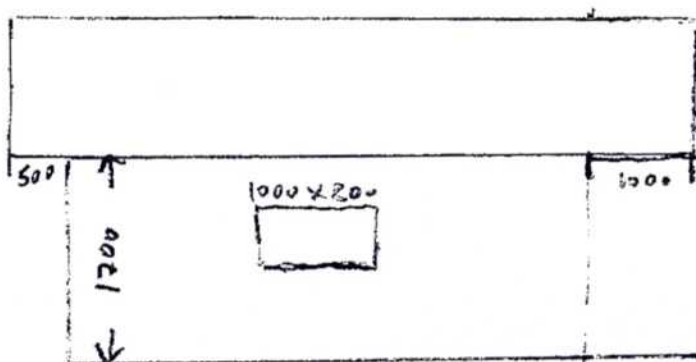
Vedlegg:

Tegning / Skisse på Bu i Kjerrudalen

Gjenskaping / Restaurering av Bu i Kjerrudalen

- * Tømmer 2" - 21cm, oppbåtd
- * Enkelt tak med isolasjon og torv i gammel stil.
- * Dør med et enkelt ror over tak.
- * Bua blir brunbeiset mørk i stil med andre.
- * Lav takvinkel - utstikk ca 1000
- * Lav vegg i innvendig.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/10587

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	31/2022	06.12.2022

Forollhogna nasjonalpark - søknad om organisert ferdsel vinterstid - Fri og vill

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Fri og vill AS v/ Christer Wærdahl tillatelse til organiserte skiturer i Forollhogna nasjonalpark for vintersesongen 2023 under følgende vilkår.

Vilkår:

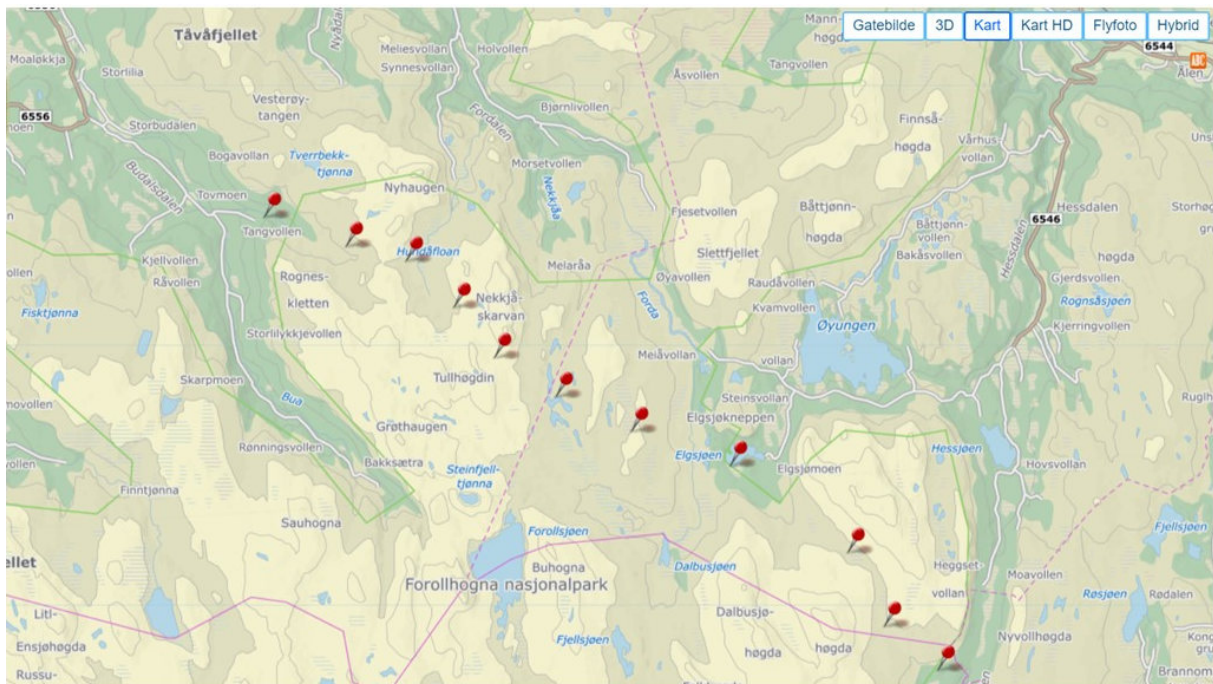
1. Tillatelsen gjelder for 2 organiserte skiturer for samlet gruppe på inntil 10 deltakere utstyrt med ski og pulk, pr. guidet tur.
2. Tillatelsen gjelder kartfestet trasé innenfor Forollhogna nasjonalpark med utgangspunkt fra Budalen (Storbekken) til Kjurrudalen/Kjølidalen. Vedlagt kartfestet trasé er en del av vedtaket.
3. Skiturene gjennomføres så tidlig som mulig på vinteren og avsluttes senest før 15. april av hensyn til dyreliv.
4. All ferdsel og opphold skal skje på en hensynsfull og varsom måte i forhold til natur- og kulturmiljø, friluftsliv og mennesker jf. friluftsløven.
5. Ved observasjon av villrein, fjellrev og hekkende rovfugl, er arrangøren ansvarlig for at den enkelte deltager og gruppa samlet opptrer på en slik måte at det ikke oppstår unødig forstyrrelser.
6. Avfall skal tas med ut av området og leveres på godkjent avfallsmottak.
7. Det skal leveres rapport etter at turene er gjennomført. Denne skal inneholde informasjon om omfang/antall turer, antall deltagere, hvilke områder/traseer som er benyttet, og koordinatfestede punkt for leirslagning. Ved observasjon av dyre- og fugleliv skal dette tas med inn i rapporten. Frist for innlevering er 15. mai.
8. Brudd på vernebestemmelsene og vilkår i dette vedtaket vil tillatelsen kunne endres eller trekkes tilbake med umiddelbar virkning.
9. Denne tillatelsen skal medbringes på turene.

Hjemmel:

Tillatelsen er gitt etter hjemmel i verneforskrift for Forollhogna nasjonalpark § 3 pkt. 4.5.

Begrunnelse:

Ny trasé for de organiserte skiturene er lagt utenfor sentrale kjerneområder for villrein vinterstid og trasèen imøtekommer nasjonalparkstyrets vilkår i vedtak av 13.12.21, og betenkningene fra villreinutvalget og villreinnemnda som grunnlag for ny tillatelse i 2023. Med de vilkår som er gitt anses tiltaket for ikke å være i strid med verneformålet. Det sees på som positivt at de guidete turene har fokus på sporløs ferdsel med hensyn til natur og dyreliv. I vurdering av søknaden legges det avgjørende vekt på vedlagt risikovurdering fra søker ved ferdsel i vernede områder, samt forebyggende tiltak. Det gjennomføres få søknadspliktige aktiviteter av denne typen i Forollhogna i dag. Tiltaket er begrenset i tid og omfang og forventes ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1 Forollhogna nasjonalpark - søknad om organisert ferdsel - Fri og vill**
- 2 Kart og løype.xlsx**
- 3 Risikovurdering og tiltak natur og miljø**

Andre saksdokumenter:

- [NINA-rapport 2126 Kvalitetsnorm for villrein](#)
- [Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Forollhogna](#) (kartfortellinger)

Saksopplysninger

Søknaden

Viser til godkjenning vi fikk for inneværende år, for organisert ferdsel på ski gjennom nasjonalparken. Det ble ikke gjennomført noen turer i år på grunn av for lite påmelding, vi har dermed ingenting å rapportere angående rutevalg, campplasser og evt observasjoner.

For kommende sesong har vi et ønske om å gjennomføre 1-2 turer, der vi starter i Budalen og målgang er ved Røros. Max antall deltakere er 8 pr tur, pluss inntil 2 guider
Datoer er foreløpig ikke helt klart, men på det ene turen ønsker vi å nå Røros rundt 22. februar (Rørosmartnan), dvs start 5 dager tidligere.

Som vi snakket om i fjor kan rutevalget justeres ut ifra vinterbeiter til villrein, eller andre forhold av hensyn til bestemmelser i nasjonalparken. Vi vil gå på ski og bo i telt, så vårt avtrykk på naturen skal være minimal. Legger ved et kartutsnitt som viser to mulige ruter, innspill mottas med takk .

Håper på en godkjenning også i år, og ønskes ytterligere opplysninger så fremskaffer jeg det.

Mvh

Christer Wærdahl
Daglig leder Fri og Vill AS
Mob: 418 05 101

Andre saksopplysninger

Det vises til tidligere behandling av saken i Nasjonalparkstyret (NP-sak 31/2021), der nasjonalparkstyret ga tillatelse med vilkår til inntil 3 organiserte skiturer for vinteren 2022 under forutsetning om at ny trasé for de organiserte turene skal legges utenfor kjerneområdene til villrein vinterstid, kartfestes og godkjennes av nasjonalparkstyret før turene gjennomføres.

Slik det fremgår av søknaden ble det ikke gjennomført organiserte skiturer vinteren 2022. Forvalter avviste søker pr. epost om justering av trasé, jf. vedtak av 13.12.21 og mottok i epost av 04.11.22 forslag til ny trase for organiserte skiturer 2023. Opplysninger i opprinnelig søknad legges til grunn for vurdering av saken, herunder uttalelse fra villreinnemda og villreirutvalget i NP-sak 31/2021.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er:

- Å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- Å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme
- Å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag.

Bestemmelser for organisert ferdsel

Ifølge vernebestemmelsen § 3. punkt 4.2, første ledd er bestemmelsen om organisert ferdsel ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Ifølge vernebestemmelsen § 3. punkt 4.2, annet ledd må annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.

Forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark

Det er i første rekke faren for uheldig markslitasje og forstyrrelser på dyrelivet som gjør at organiserte opplegg og større arrangementer er underlagt søknadsplikt. Dette vil gi forvaltningsmyndigheten mulighet til å styre eller begrense uønsket aktivitet, samtidig som en slik ordning vil gi en god oversikt over omfanget av planlagt og utført virksomhet. Forvaltningsmyndigheten vil også om nødvendig kunne nekte gjennomføring av arrangementer og opplegg.

Vurderinger

Naturmangfoldloven

Det vises til vurderinger av naturmangfoldlovens §§8-12, samt behandling av NP-sak 31/2022 (vedlegg 1). Kunnskapsgrunnlaget om villrein i Forollhogna er ytterligere underbygget i ny kvalitetsnorm for villrein i 2022 ([NINA-rapport 2126](#)), der [kartfortellinger](#) viser ulike funksjonsområder i Forollhogna-området.

I NP-sak 31/2022 konkluderte nasjonalparkstyret med at det er lite ønskelig at det legges til rette for organisert ferdsel i kjerneområdene for villrein og at det er lite ønskelig at det legges til rette for økt uønsket aktivitet vinterstid, særskilt på tvers gjennom funksjonsområder for villrein ved Forollhogna-aksen som utpekt fokusområde. Nasjonalparkstyret ga tillatelse med vilkår til organiserte skiturer for vinteren 2022 under forutsetning om at ny trasé for de organiserte turene skal legges utenfor kjerneområdene til villrein vinterstid, kartfestes og godkjennes av nasjonalparkstyret før turene gjennomføres.

Justert trasé berører ikke fokusområder og er sjekket ut iforhold til sensitive artsdata. Forvaltningsmyndigheten skal ikke oppgi opplysninger om konkrete observasjoner eller posisjoner om sensitive data. Det vurderes at ny trasé som omsøkt ikke berører særlige sårbare lokalieter. Det vurderes at justert trasé imøtekommer nasjonalparkstyrets vilkår i vedtak av 13.12.21 om at traséer for de organiserte turene legges utenfor kjerneområdene til villrein vinterstid, herunder at betenkningene fra både villreinutvalg og villreinnemda også er imøtekommet. Ny foreslått trasé er fremdeles i sin helhet innenfor det biologiske leveområde for villrein i Forollhogna. Det settes derfor vilkår om at søker må ferdes hensynsfullt og varsomt, der risikovurderinger fra søker tillegges vekt for søknaden. Det er derimot ikke ønskelig med organiserte aktiviteter da det nærmer seg kalvingstid. Det er satt en generell frist for søknadsbasert ferdsel frem til 15. april av hensyn til villrein og annet dyreliv, bla. hekkende rovfugl. Frist for gjennomføring av de organiserte skiturene settes derfor innen 15. april 2023, da påsken tilfaller tidligere i 2023 i forhold til 2022 (mandag 3. april – mandag 10. april).

Det vurderes at en rapport av gjennomførte turer kan gi nasjonalparkstyret oversikt over omfang og utført virksomhet.

Samlet vurdering

Omlagt trasé for de organiserte skiturene er lagt utenfor sentrale kjerneområder for villrein vinterstid og at traséen imøtekommer nasjonalparkstyrets vilkår i vedtak av 13.12.21, og betenkningene fra villreinutvalget og villreinnemda for ny tillatelse i 2023. Med de vilkår som er gitt anses tiltaket for ikke å være i strid med verneformålet. Det sees på som positivt at de guidete turene har fokus på sporløs ferdsel med hensyn til natur og dyreliv. I vurdering av søknaden legges det avgjørende vekt på vedlagt risikovurdering fra søker ved ferdsel i vernede områder, samt forebyggende tiltak. Det gjennomføres få søknadspliktige aktiviteter av denne typen i Forollhogna i dag. Tiltaket er begrenset i tid og omfang og forventes ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig.

Særutskrift med vedtak

Arkivsaksnr: 2021/10587

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	31/2021	13.12.2021

Forollhogna nasjonalpark - søknad om organisert ferdsel - Fri og vill

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Søknad organisert ferdsel Forollhogna
- 2 Ruter Forollhogna
- 3 Risikovurdering og tiltak natur og miljø

Andre saksdokumenter:

- [Besøksstrategi](#)
- [Forvaltningsplan for Forollhogna nasjonalpark](#)
- [NINA-rapport 1331 Ferdsel og bruk av Forollhogna villreinområde](#)

Saksopplysninger

Søknaden

Fri og Vill AS ble etablert høsten 2019 og har som hovedformål å tilby naturbaserte turer og arrangement, for privatmarkedet, bedrifter og institusjoner. Turer og små ekspedisjoner legges til områder der det ikke ferdes så mange, og hvor man kan få følelsen av å være alene i villmarken.

Trøndelag er det prioriterte området for aktivitetene, da vi selvsagt ønsker å vise frem og skape litt blest rundt våre mindre kjente perler!

Vi har et stort fokus på sporløs ferdsel og hensyn til natur og dyreliv, og formidler dette til våre kunder under alle arrangement. Les evt. på www.friogvill.no

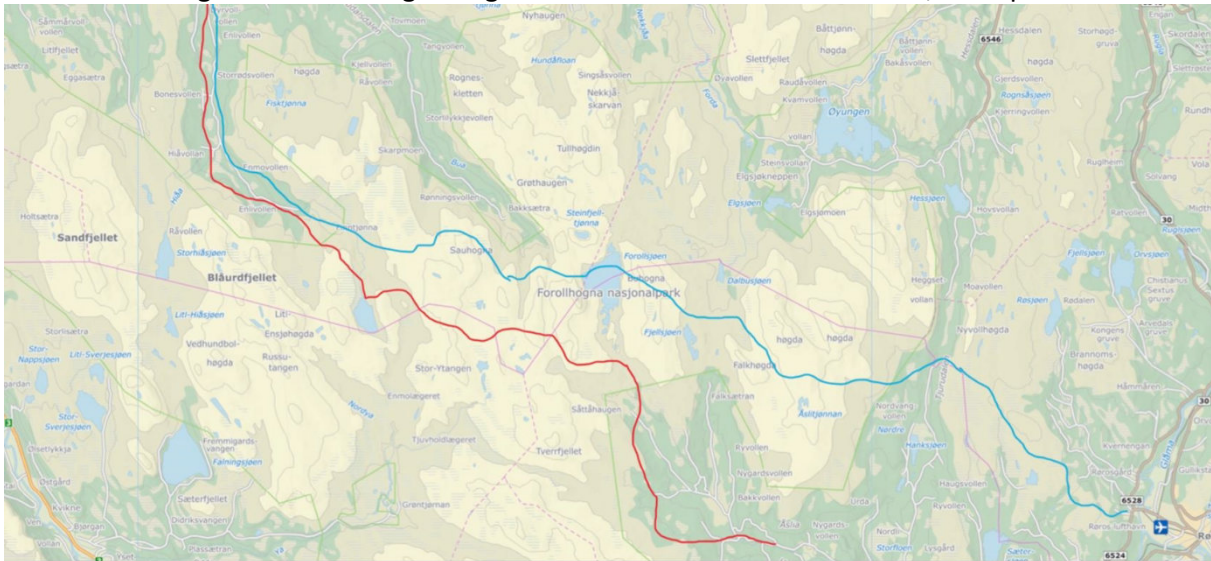
For sesongen 2022 ønsker vi å gjennomføre inntil 3 turer på vinteren (februar-april) i Forollhogna nasjonalpark. Hver tur vil vare 4-5 dager

Vinterturene vil ha start ved Enmoen i Budal og målet er enten Røros eller Dalsbygda, se vedlagt kartskisse for ca ruter.

Gruppene er på inntil 8 personer, Vi forflytter oss på ski og med pulk, og bor i telt. Hvis forholdene er gode vil vi også prøve isfiske.

Deltakere kommer seg enten til start med egen bil eller så organiserer vi transport.

Søker har vedlagt risikovurderinger av guidede skiturer i vernede områder, samt plan for tiltak.

Figur 1: Vedlagt kartutsnitt fra søker for ca. ruter.

Andre saksopplysninger

Høringsinnspill

Søknaden er sendt på høring til Forollhogna villreinutvalg og villreinnemda for Forollhogna.

Høringsuttalelse fra Forollhogna villreinutvalg:

I utgangspunktet er det positivt at det legges til rette for å benytte fjell og utmark som turistbasert virksomhet. Villreinutvalget er imidlertid svært skeptisk til at det legges til rette for organisert ferdsel i de områdene av Forollhogna som er kjerneområdene for villrein i Forollhogna vinterstid. Spesielt uheldig er det at dette legges til siste del av vintersesongen som påvirker den viktige tiden hvor reinen er drektig og fra midten av april hvor det også er kalving. Området som ligger på vestsiden av Forollhognatoppen var senest vinteren/våren 2021 sentrum for kalvingen for villreinen i området. På bakgrunn av dette er det sterkt ønskelig fra villreinutvalgets side at det ikke legges til rette for organiserte turer i dette området, spesielt i dette tidsrommet av året.

Utvalget anbefaler derfor at dersom det skal tillates organiserte turer i tilknytning til nasjonalparken, så bør dette omfatte traseer som ligger lengre utenfor områdene som påvirker villreinen i området, spesielt når villreinen er drektig og det nærmer seg kalving. På dette tidspunktet har reinen behov for ro.

Høringsuttalelse fra Forollhogna villreinnemda:

Villreinnemnda frarår at det blir gitt tillatelse til organisert vinterferdsel tvers gjennom området og langs den samme akse som i stor grad deler området i to deler på grunn av stor trafikk sommerstid. Dette kan begrense tilganger til vinterbeiter, og arrangøren bør finne andre ruter utafør de sentrale områdene.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er:

- Å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- Å bevare i naturlig tilstand landskapsformer og det biologiske mangfoldet med en variert vegetasjon med stort innslag av kravfulle plantearter og et rikt dyreliv med en høyproduktiv villreinstamme
- Å verne om kulturminner og kulturlandskapsinnslag.

Verneforskriften

Ifølge vernebestemmelsen § 3. punkt 4.2, første ledd er bestemmelsen om organisert ferdsel ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Ifølge vernebestemmelsen § 3. punkt 4.2, annet ledd må annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.

Forvaltningsplan og besøksstrategien

Det fremgår i hovedlinjene i forvaltningsplan at den almenne ferdselen skal reguleres i minst mulig grad. Bakgrunn for bestemmelse om søknadspliktig organisert ferdsel er at organisasjoner, institusjoner, lag og etableringer m.m. i stadig større omfang utvikler organiserte turer og større arrangementer der naturopplevelse og friluftsliv står sentralt. Forvaltningsmyndigheten har i medhold av verneforskriften anledning til å gi tillatelse til ulike former for organisert ferdsel og organiserte opplegg, herunder anledning til å styre og dimensjonere aktiviteten. For all organisert virksomhet som tillates, er det en betingelse at aktivitetene ikke innvirker negativt på de naturkvalitetene som vernet har som formål å sikre.

Besøksstrategien har som hovedformål å tilrettelegge for ferdsel og aktiviteter i randsona av fjellet og nærmere bygdene, både for å skjerme fjellet og mer uberørte områder, men også for å legge til rette for økt lokal verdiskaping. Det finnes foreløpig ingen definerte delområder hvor ferdsel er regulert for de som ønsker å ferdes fritt. For omsøkt tiltak vil derfor omfanget av virksomheten og trasévalg bli vektlagt.

Naturmangfoldloven (NML)

Søknaden skal også vurderes etter Naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Forvaltningspraksis

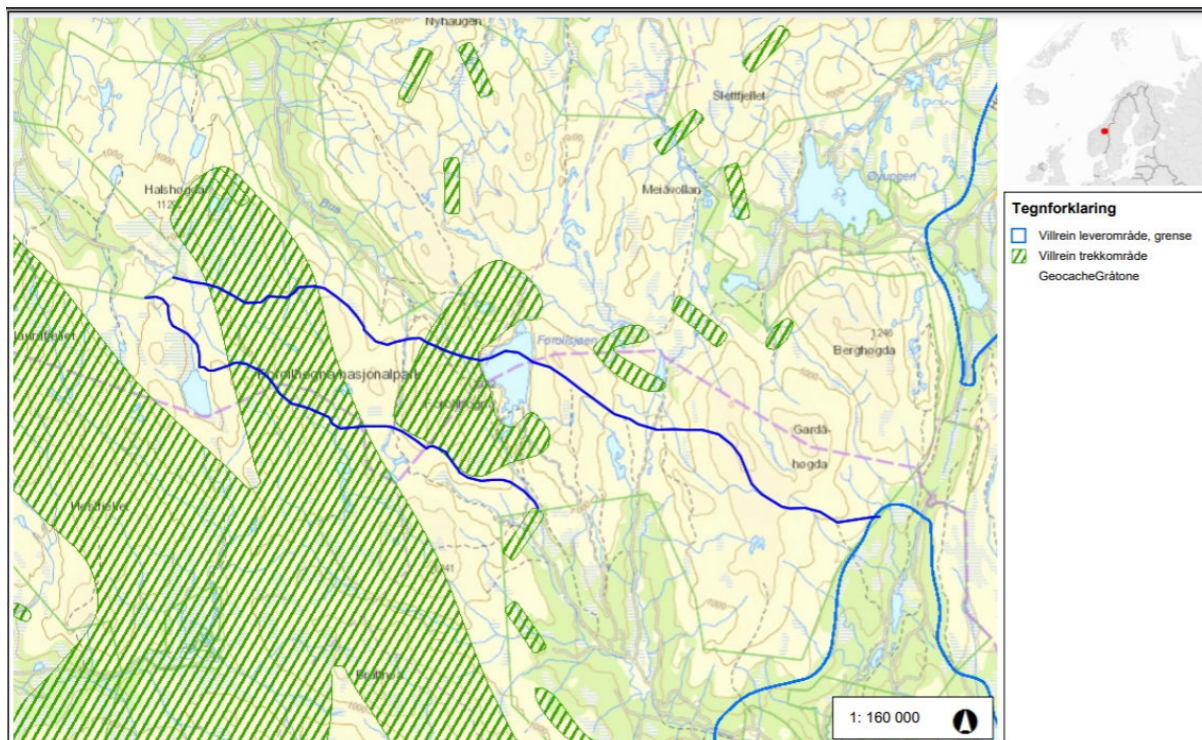
Det finnes i liten grad tilsvarende søknader om organisert ferdsel vinterstid innenfor Forollhogna nasjonalpark. Det er tidligere gitt tillatelse til organiserte rideturer på barmkark (DV- sak 47/2021), organisert ferdsel i forbindelse med filmprosjekt (AU-sak 28/2013) og flerårig tilatelse til organisert ferdsel til lokalt fjellførerlag (AU-sak 12/2012). Nasjonalparkstyret har gitt avslag på søknader vedrørende organisert ferdsel som angår oppsøkende virksomhet (guiding) på villrein som særskilt opplevelse/fotoobjekt (NP-sak 29/2017).

Vurderinger

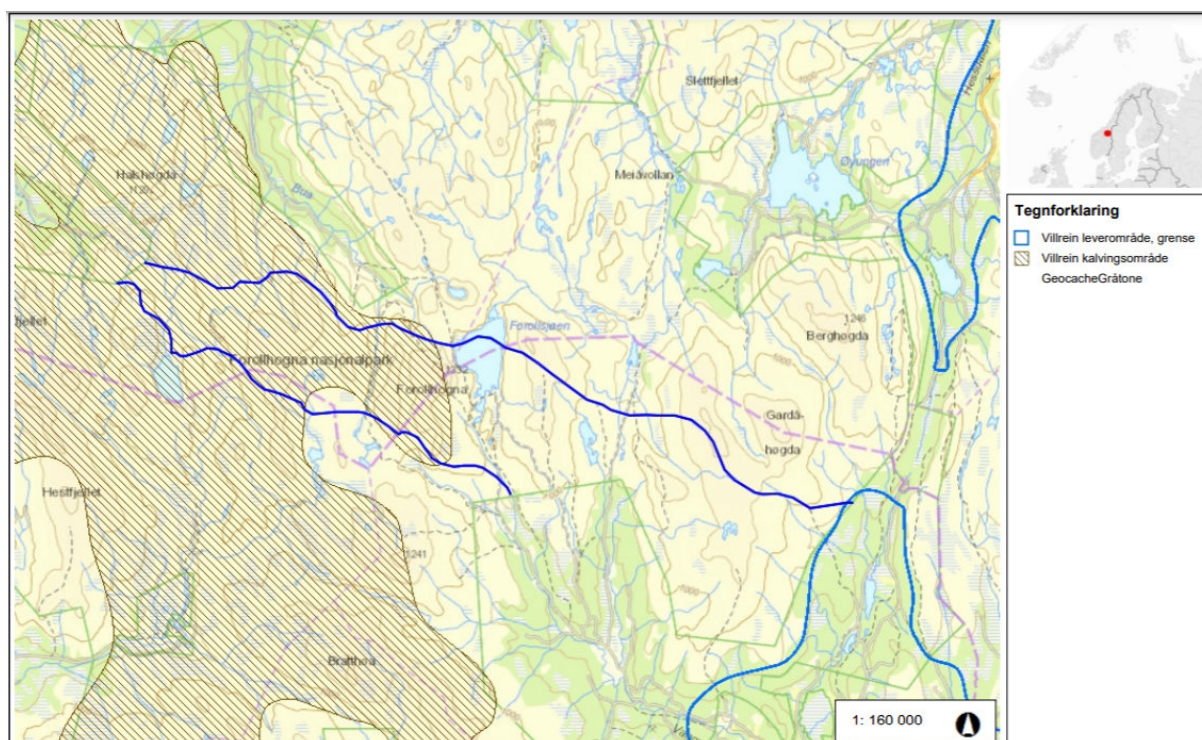
Naturmangfoldloven

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget om villrein er godt dokumentert og det foreligger kart om villreinens leve- og funksjonsområder som er tilgjengelig i [Naturbasekart](#). Gjennom rapporten villrein og ferdsel ([NINA rapport 1331](#)) er det bl.a. pekt på fokusområder hvor det er problemstillinger knyttet til ferdsel og villreintrekk. Villrein har fått status som nært truet (NT) på rødliste for norske arter ([Rødlista for arter 2021](#)). Det er gjort utsjekk i forhold til sensitive artsdata (hekkende rovugl og fjellrev) Det foreligger registreringer av kulturminner. Det foregår pågående arbeid for å gjennomføre fjellrev der det finnes utplassert føringsautomat i nasjonalparken. Kunnskapsgrunnlaget om omfanget av den samlede vinterferdselen i verneområdet har forvaltningsmyndigheten mindre kjennskap til. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig for å behandle søknaden.

Figur 2: Viser de foreslåtte (ca. traseene) i nasjonalparken i forhold til villreinens trekkområde. Kilde: Naturbasekart

Figur 3: Viser de foreslåtte (ca. traseene) i nasjonalparken i forhold til villreinens kalvingsområde. Kilde: Naturbasekart

§ 9 - Førre-var-prinsippet og §10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Hovedformålet for de organiserte turene er turopplegg/aktivitet med ski- og pulk gjennom naturopplevelser og mestring i uberørte områder. I Forollhogna ligger det imidlertid en potensiell konflikt mellom menneskelig ferdsel og forstyrrelser på dyrelivet i sårbare perioder, herunder fjellrev, hekkende fugler, samt villreinens bruk og behov for arealer og ro i kritiske faser og livssyklus. Begge foreslåtte trasser (ca. trasséer) ligger i sin helhet innenfor det

biologiske leveområde for villrein i Forollhogna. Søker har selv risikovurdert bla. forstyrrelser av vilt (villrein, hekkende fugl).

Både villreinutvalget og villreinemnda for Forollhogna har innvendinger om omsøkt tiltak. Deler av foreslåtte trassér for de omsøkte turene går igjennom potensielt viktige trekk- og kalvingsområder for villrein (figur 2 og figur 3). Utvalget påpeker at områdene vest for Forollhogna er kjerneområder for villrein i drektighetsperioden og inn mot kalving. Villreinemnda for Forollhogna fraråder at det legges til rette for organisert ferdsel på tvers av området, og i samme aksene som i stor grad deler område i to på grunn av stor trafikk sommerstid (aksene Synnerdalen (Budalen) – Såttåhaugen (Vangrøftdalen)). Med bakgrunn i uttalelsene fra både villreinutvalg og villreinemnd konkluderes det med at det er lite ønskelig at det legges til rette for organisert ferdsel i kjerneområdene for villrein. Videre er det lite ønskelig at det legges til rette for økt uønsket aktivitet vinterstid, særskilt på tvers gjennom funksjonsområder for villrein ved Forollhogna-aksene som er utpekt som fokusområde ([NINA rapport 1331](#)). Valg av trasé bør derfor justeres slik at den organiserte ferdselen ikke legges til viktige funksjonsområder for villrein vinterstid. Dette kan gjøres etter nærmere dialog med vernemyndigheten.

Forvaltningsmyndigheten har lite kjennskap til den uorganiserte vinterferdselen/skiturer. Omfanget av dette avhenger av vær- og føreforhold og kan variere i stor grad det enkelte år. Det er derimot ikke ønskelig med organiserte aktiviteter da det nærmer seg kalvingstid. Det er satt en generell frist for søknadsbasert ferdsel frem til 15. april av hensyn til villrein og annet dyreliv. I vurderingen tas det også hensyn til økt uorganisert ferdsel i forbindelse med påsken 2022 (palmesøndag 10. april). Frist for gjennomføring av organisert skiturer settes derfor innen 10. april 2022. Det gjennomføres ikke tilsvarende organiserte turer/ferdsel i det samme tidsrommet, og det gjennomføres få søknadspliktige aktiviteter av denne typen i Forollhogna i dag. Kunnskapsformidling ved bruk av guide kan være positivt med tanke på å bygge kunnskap og gode holdninger om sporløs ferdsel i vernede områder hos deltakerne.

§ 11 Kostnadene ved miljøforingelse skal bæres av tiltakshaver.

Søker har selv risikovurdert forsøpling- og skade på kulturminner, og det legges opp til sporløs ferdsel. Det foreligger derfor ikke indikasjoner på at tiltaket vil føre til nevneverdige skader i terrenget. § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder vurderes som ivaretatt ved ferdsel på ski.

Samlet vurdering

Ved omlegging av deler for foreslåtte traséer i dialog med vernemyndigheten vil ikke tiltaket påvirke verneverdiene nevneverdig. Med de vilkår som er gitt anses tiltaket for ikke å være i strid med verneformålet. Det sees på som positivt at de guidete turene har fokus på sporløs ferdsel med hensyn til natur og dyreliv. I vurdering av søknaden legges det avgjørende vekt på vedlagt risikovurdering fra søker ved ferdsel i vernede områder, samt forebyggende tiltak. Det gjennomføres ikke tilsvarende organisert ferdsel i det samme tidsrommet. Det gjennomføres få søknadspliktige aktiviteter av denne typen i Forollhogna i dag. Tiltaket er begrenset i tid og omfang og forventes ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig.

Innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Fri og vill AS v/ Christer Wærdahl tillatelse til organiserte skiturer i Forollhogna nasjonalpark for vintersesongen 2022.

Vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for inntil 3 organiserte skiturer for inntil 8 personer utstyrt med ski og pulk, pr. guidet tur.

2. Valg av trasé justeres og legges utenfor kjerneområdene til villrein vinterstid. Ny trasé skal kartfestes og være godkjent av nasjonalstyret før turene gjennomføres.
3. Skiturene gjennomføres så tidlig som mulig på vinteren og avsluttes senest før 10. april av hensyn til dyreliv og da særskilt med tanke på til villrein og kalvingstid.
4. All ferdsel og opphold skal skje på en hensynsfull og varsom måte i forhold til natur- og kulturmiljø, friluftsliv og mennesker jf. friluftslvsloven.
5. Ved observasjon av sårbart dyre- og fugleliv som villrein, fjellrev og hekkende rovfugl, er arrangøren ansvarlig for at den enkelte deltager og gruppa samlet opptrer på en slik måte at det ikke oppstår forstyrrelser.
6. Avfall skal tas med ut av området og leveres på godkjent avfallsmottak.
7. Det skal leveres rapport etter at turene er gjennomført. Denne må inneholde informasjon om omfang/antall turer, antall deltagere, hvilke områder/traseer som er benyttet, og koordinatfestede punkt for leirslagning. Ved observasjon av sårbart dyre- og fugleliv skal dette tas med inn i rapporten. Frist for innlevering er 15. mai.
8. Brudd på vernebestemmelsene og vilkår i dette vedtaket vil tillatelsen kunne endres eller trekkes tilbake med umiddelbar virkning.
9. Denne tillatelsen med ny godkjent trasé skal medbringes på turene.

Hjemmel og begrunnelse:

Tillatelsen er gitt etter hjemmel i verneforskrift for Forollhogna nasjonalpark § 3 pkt. 4.5. Ved omlegging av deler for foreslåtte traseer i dialog med vernemyndigheten vil ikke tiltaket påvirke verneverdiene nevneverdig. Med de vilkår som er gitt anses tiltaket for ikke å være i strid med verneformålet. Det sees på som positivt at de guidete turene har fokus på sporløs ferdsel med hensyn til natur og dyreliv. I vurdering av søknaden legges det avgjørende vekt på vedlagt risikovurdering fra søker ved ferdsel i vernede områder, samt forebyggende tiltak. Det gjennomføres ikke tilsvarende organisert ferdsel i det samme tidsrommet. Det gjennomføres få søknadspliktige aktiviteter av denne typen i Forollhogna i dag. Tiltaket er begrenset i tid og omfang og forventes ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig.

Behandling:

Arve Hitterdal fremsatte et endringsforslag til vilkårene i punkt 2:

Med bakgrunn i forvaltningsplan og besøksstrategi avslår styret for Forollhogna Nasjonalpark tversgående organisert aktivitet i kjerneområdet for Forollhogna Nasjonalpark.

Det gis imidlertid etter søknad tillatelse til et begrenset antall organiserte turer i randsoner av Forollhogna nasjonalpark.

Trasevalg skal godkjennes av nasjonalparkforvaltere.

Med bakgrunn i Hitterdal sitt endringsforslag drøftet styret seg fram til ny innstilling for vilkårene i punkt 1 og 2 og med tillegg i begrunnelse slik:

Styrets innstilling til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Fri og vill AS v/ Christer Wærdahl tillatelse til organiserte skiturer i Forollhogna nasjonalpark for vintersesongen 2022 på følgende vilkår:

1. Med bakgrunn i forvaltningsplan og besøksstrategi tillater nasjonalparkstyret ikke de foreslåtte tversgående traséer. Ny trasé skal legges utenfor kjerneområdene til villrein vinterstid, kartfestes og godkjennes av nasjonalparkstyret før turene gjennomføres.
2. Tillatelsen gjelder for inntil 3 organiserte skiturer for inntil 8 personer utstyrt med ski og pulk, pr. guidet tur.
3. Skiturene gjennomføres så tidlig som mulig på vinteren og avsluttes *senest før 10. april* av hensyn til dyreliv og da særskilt med tanke på til villrein og kalvingstid.
4. All ferdsel og opphold skal skje på en hensynsfull og varsom måte i forhold til natur- og kulturmiljø, friluftsliv og mennesker jf. friluftsløven.
5. Ved observasjon av sårbart dyre- og fugleliv som villrein, fjellrev og hekkende rovfugl, er arrangøren ansvarlig for at den enkelte deltager og gruppa samlet opptrer på en slik måte at det ikke oppstår forstyrrelser.
6. Avfall skal tas med ut av området og leveres på godkjent avfallsmottak.
7. Det skal leveres rapport etter at turene er gjennomført. Denne må inneholde informasjon om omfang/antall turer, antall deltagere, hvilke områder/traseer

som er benyttet, og koordinatfestede punkt for leirslagning. Ved observasjon av sårbart dyre- og fugleliv skal dette tas med inn i rapporten. Frist for innlevering er 15. mai.

8. Brudd på vernebestemmelsene og vilkår i dette vedtaket vil tillatelsen kunne endres eller trekkes tilbake med umiddelbar virkning.
9. Denne tillatelsen med ny godkjent trasé skal medbringes på turene.

Hjemmel og begrunnelse:

Tillatelsen er gitt etter hjemmel i verneforskrift for Forollhogna nasjonalpark § 3 pkt. 4.5. Med bakgrunn i forvaltningsplan og besøksstrategi tillater nasjonalparkstyret ikke de foreslåtte tversgående traséer for å skjerme sentrale trekk- og kalvingsområder for villrein. Ved omlegging av traseer i dialog med vernemyndigheten vil ikke tiltaket påvirke verneverdiene nevneverdig. Med de vilkår som er gitt anses tiltaket for ikke å være i strid med verneformålet. Det sees på som positivt at de guidete turene har fokus på sporløs ferdsel med hensyn til natur og dyreliv. I vurdering av søknaden legges det avgjørende vekt på vedlagt risikovurdering fra søker ved ferdsel i vernede områder, samt forebyggende tiltak. Det gjennomføres ikke tilsvarende organisert ferdsel i det samme tidsrommet. Det gjennomføres få søknadspliktige aktiviteter av denne typen i Forollhogna i dag. Tiltaket er begrenset i tid og omfang og forventes ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig

Styret sin innstillingen ble enstemmig vedtatt (7-0)

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir Fri og vill AS v/ Christer Wærdahl tillatelse til organiserte skiturer i Forollhogna nasjonalpark for vintersesongen 2022 på følgende vilkår:

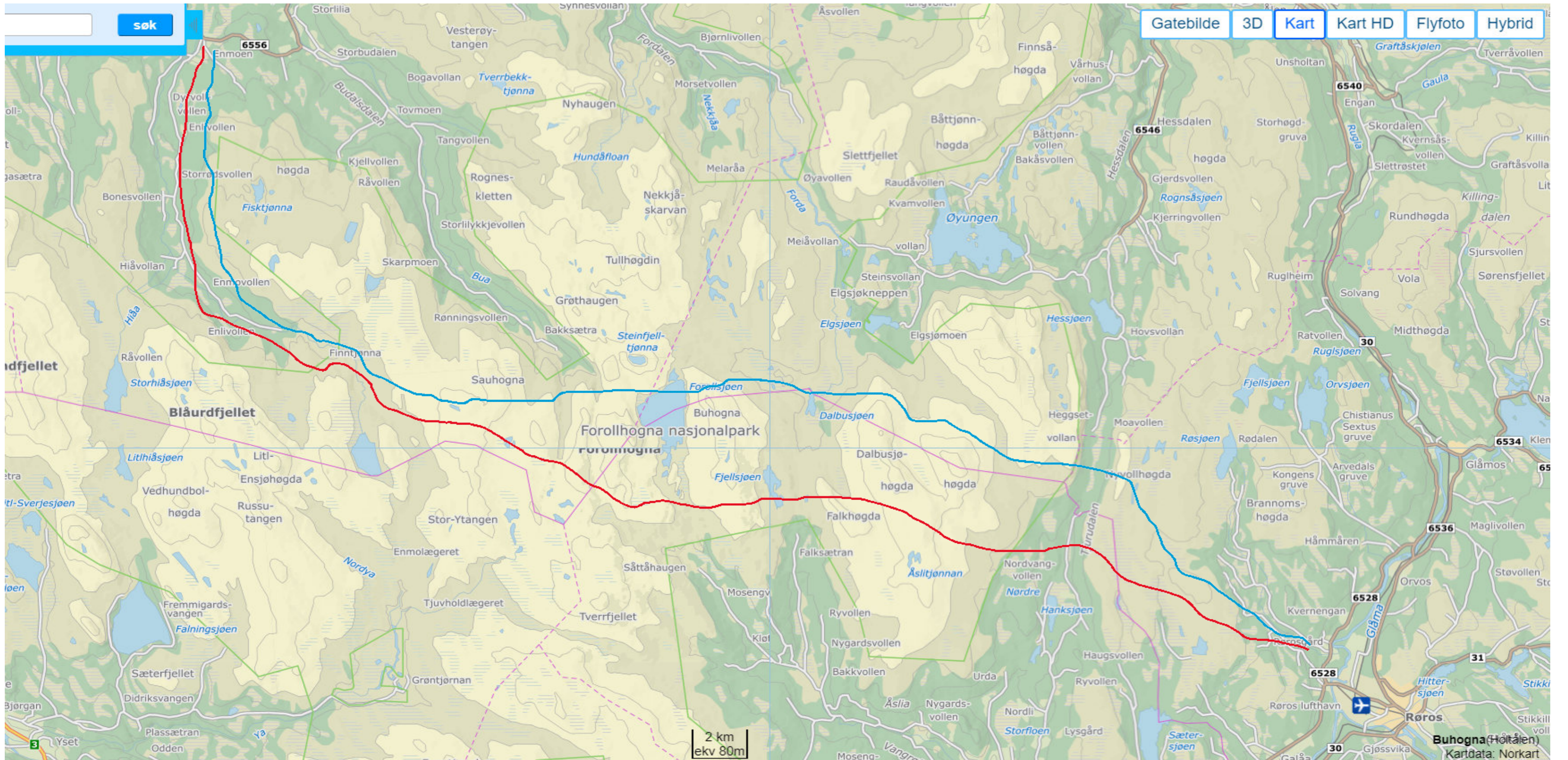
- 1 Med bakgrunn i forvaltningsplan og besøksstrategi tillater nasjonalparkstyret ikke de foreslåtte tversgående traséer. Ny trasé skal legges utenfor kjerneområdene til villrein vinterstid, kartfestes og godkjennes av nasjonalparkstyret før turene gjennomføres.
- 2 Tillatelsen gjelder for inntil 3 organiserte skiturer for inntil 8 personer utstyrt med ski og pulk, pr. guidet tur.
- 3 Skiturene gjennomføres så tidlig som mulig på vinteren og avsluttes *senest før 10. april* av hensyn til dyreliv og da særskilt med tanke på til villrein og kalvingstid.
- 4 All ferdsel og opphold skal skje på en hensynsfull og varsom måte i forhold til natur- og kulturmiljø, friluftsliv og mennesker jf. friluftsloven.
- 5 Ved observasjon av sårbart dyre- og fugleliv som villrein, fjellrev og hekkende rovfugl, er arrangøren ansvarlig for at den enkelte deltager og gruppa samlet opptrer på en slik måte at det ikke oppstår forstyrrelser.
- 6 Avfall skal tas med ut av området og leveres på godkjent avfallsmottak.
- 7 Det skal leveres rapport etter at turene er gjennomført. Denne må inneholde informasjon om omfang/antall turer, antall deltagere, hvilke områder/traseer

som er benyttet, og koordinatfestede punkt for leirslagning. Ved observasjon av sårbart dyre- og fugleliv skal dette tas med inn i rapporten. Frist for innlevering er 15. mai.

- 8 Brudd på vernebestemmelsene og vilkår i dette vedtaket vil tillatelsen kunne endres eller trekkes tilbake med umiddelbar virkning.
- 9 Denne tillatelsen med ny godkjent trasé skal medbringes på turene.

Hjemmel og begrunnelse:

Tillatelsen er gitt etter hjemmel i verneforskrift for Forollhogna nasjonalpark § 3 pkt. 4.5. Med bakgrunn i forvaltningsplan og besøksstrategi tillater nasjonalparkstyret ikke de foreslåtte tversgående traséer for å skjerme sentrale trekk- og kalvingsområder for villrein. Ved omlegging av traseer i dialog med vernemyndigheten vil ikke tiltaket påvirke verneverdiene nevneverdig. Med de vilkår som er gitt anses tiltaket for ikke å være i strid med verneformålet. Det sees på som positivt at de guidete turene har fokus på sporløs ferdsel med hensyn til natur og dyreliv. I vurdering av søknaden legges det avgjørende vekt på vedlagt risikovurdering fra søker ved ferdsel i vernede områder, samt forebyggende tiltak. Det gjennomføres ikke tilsvarende organisert ferdsel i det samme tidsrommet. Det gjennomføres få søknadspliktige aktiviteter av denne typen i Forollhogna i dag. Tiltaket er begrenset i tid og omfang og forventes ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig

RISIKOVURDERING TURARRANGEMENT NATUR OG MILJØ

Før ferdsel og arrangement i vernede områder (nasjonalpark mm) skal guide innhente tillatelser og sett Generelle regler for sporløs ferdsel gjelder alltid og i alle områder

Nr	Risikomoment	Hva kan skje	Sannsynlighet
1	Forsøpling	Etterlater søppel som ikke er nedbrytbart	1
2	Smitteoverføring fiskevann	Spredning av uønskede arter og smittestoff mellom fiskevann	1
3	Forstyrrelser vilt (moskus, villrein, hekkende fugl)	Forstyrre dyr og fugler i tidsrom før kalving og under hekketid, påføre unødig stress	1
4	Slitasje terreng	Varig skade på vegetasjon ved f.eks gjenbruk av leirplasser. Merker etter saging av ved	1
5	Belastning sårbare naturtyper	Varig skade på vegetasjon ved gjentatt og hyppig trafikk i	1
6	Skogbrann	Skogbrann og lynnbrann, varig skade på natur, dyreliv og bosetning	1
7	Skade på kulturminner	Uforsiktighet ved opphold rundt og ved gamle kulturminner.	1
8	Brudd på allemannsretten	Camp over flere dager på samme sted, nærhet til hytter, opphold i forbudte områder mm	1

te seg inn i de ulike restriksjoner som finnes i området

Konsekvens	Sum	Forebyggende tiltak	Tiltak ved hendelser (ref)
1	1	Ta alltid med søppel hjem, gå over camp når alt er pakket. På vinterturer brennes toalettpapir før det graves ned	
3	2	Ved restriksjoner på dette, desinfiser utstyr etter bruk eller unngå fiske i aktuelle vann	
2	1,5	Unngå kjente kalvingsområder, sjekk med Fjelloppsyn Holde god avstand til våtmarksområder og andre naturtyper med hekkende fugl Holde god avstand til foringsstasjoner fjellrev Overholde båndtvang når hunder er med	Varsle Fjelloppsyn ved hendelser og observasjoner
2	2	Unngå å benytte faste campplasser. Marker på felles kart hvor tidligere leirplass har vært Bruk kun løse kvist/grener ved fyring bål i nasjonalparker, de fleste har fredet tørre furuer mm	
3	2	Unngå leirplasser innenfor verneområder Overholde adferdsregler innenfor verneområder og nasjonalparker	
3	2	Overholde bålforbudet i periodene det gjelder Unngå fyring av bål totalt i tørkeperioder Bålbrenning skal skje på sikkert underlag og under konstant overvåkning Ansvarlig guide slokker med vann når bål forlates	Ringe 110 Forsøke slukking
2	1,5	Gjør en kartlegging på hvor fredede kulturminner ligger, og informer kunder om forbud mot berøring/ending mm Avklar med aktuelle myndigheter om restriksjoner ved kulturminner	
2	1,5	Det skal alltid gjøres en undersøkelse med lokale myndigheter om varige eller midlertidige restriksjoner på ferdsel før arrangement starter	

TILTAKSPLANER HENDELSER NATUR OG MILJØ

Dato	Sist revidert	Utarbeidet av	Dok. ref.
24.02.2020	20.05.2020	Christer Wærdahl	TP-NM

Ref nr	Emne	Tiltak ved hendelser
--------	------	----------------------

Plassering
HMS/friogvill KS/risiko og tiltak miljø

Konsekvensvurdering og sannsynlighetsvurdering

Konsekvens

Konsekvens		Personell	Miljø
1	Ufarlig	Ubetydelig personskade. Ikke sykedager. Ikke sykehusbehandling	Ubetydelig miljøskade
2	Farlig	Mindre personskade Sykefravær.	Mindre miljøskade. Behov for ekstern hjelp.
3	Kritisk	Betydelig personskade. Alvorlig personskade ihht arbeidstilsynet. Kan føre til uførhet eller dødsfall.	Betydelig skader på miljø også utenfor eget område.

Sannsynlighet

Sannsynlighet	Beskrivelse
1	Lite sannsynlig Har ikke kjennskap til denne type skade / hendelse i samme bransje. Ikke hatt tilløp til denne type hendelse.

2	Sannsynlig	Har hatt tilløp til denne type skade / hendelse. Kjenner til denne type skade / hendelse i tilsvarende bransje.
3	Meget sannsynlig	Har hatt flere tilløp. Har hatt flere av denne type skader / hendelser.

Materielle
Økonomi

Skader under

kr.

Skader opp til

kr.

Skader opp til

kr.

Driftsstans i

..... dager.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/20304

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	32/2022	06.12.2022

Villreinfjellet som verdiskaper "Forollhogna - det hele fjellet" - sluttrapport 01.12.2022

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna godkjenner sluttrapport som grunnlag for innsending av sluttrapport av 01.12.2022. Nasjonalparkstyret vil tilbakeføre gjenstående restmidler til Miljødirektoratet ved verdiskapningsprogrammet.

Saksdokumenter (følger saken)

Vedlegg

- 1 Forollhogna - det hele fjellet - sluttrapport 01.12.2022**
- 2 Forollhogna det hele fjellet- Elektronisk sluttrapport villreinfjellet som verdiskaper**
- 3 Forollhogna det hele fjellet underskrevet 2017-2022.pdf**

Andre saksdokumenter:

[Villreinfjellet som verdiskaper](#)
[Forollhogna – det hele fjellet](#)

Saksopplysninger

Verdiskapningsprogrammet "villreinfjellet som verdiskaper" i regi av Miljødirektoratet har hatt en prosjektperiode på 5 år (2017-2021). Nasjonalparkstyret for Forollhogna søkte og fikk tilsagn om prosjektmidler gjennom programmet og er samlet prosjektleder med ett hovedprosjekt, samt 3 delprosjekt i Budal, Kvikne/Soknedal, og Dalsbygda. Opprinnelig sluttrapporteringsfrist var satt til 01.12.2021, men grunnet bla. pandemi som har resultert i forsinkelser og nedsatt fremgang søkte Nasjonalparkstyret om utsettelse om sluttrapportering til Miljødirektoratet, og fikk godkjent utsettelse til 01.12.2022.

Status for verdiskapningsprosjektet ble lagt frem som egen sak for nasjonalparkstyret i styremøte 11.02.2022 på Berkåk som NP-sak 8/2022, samt oppfølgingsmøte med Arbeidsutvalget for disponering av midler for slutføring av prosjektet (AU-sak 3/2022).

Nasjonalparkforvaltere vil i møte presentere sluttrapport for året 2022 for de ulike prosjekt/delprosjekt:

Hovedprosjekt

- film om det "Forollhogna det hele fjellet"
- digitale fortellinger på ulike tema som berører området

Geografiske delprosjekt

1. Budalen
2. Fosskleiva i Vangrøftdalen
3. Gamle farmannsleia (Nåverdalen-Soknedal)

Tabell 1: Økonomioversikt over verdiskapningsprogrammet. Underskrevet regnskap fra økonomikontoret v/Os er vedlagt underskrevet.

Prosjekt villreinfjellet	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Total
Villreinfjellet inntekter	950 000	700 000	700 000	600 000	250 000	-	3 200 000
Hovedprosjekt, utgifter: Film, digitale fortellinger	-	-330 796	-156 796	-20 295	-322 118	-25 275	-855 280
<i>Delprosjekt, utgifter</i>							
Budalen	-	-285 000	- 210 00	-	-105 000	-180 000	-780 000
Kvikne	-	-98 000	-20 250	-15 000	-15 000	-127 000	-275 250
Fosskleiva/Fossgruva	-21 375	-112 510	-56 000	-25 077	-1 020	-185 080	-401 447
SUM utgifter	-21 375	-826 306	-443 471	-60 373	-338 138	-622 315	- 2 311 977

*Villreinfjell-midler utbetales årlig ved rapportering og godtgjøring av egenandel på 50%.

Samlet vurdering

Av en total mottatt tilskuddsramme på kr. 3.200.000 fra verdiskapningsprogrammet er det forbrukt totalt kr. 2.311.978 i prosjektperioden (2017-2022). Nasjonalparkstyret for Forollhogna vil derfor be om å tilbakeføre **kr. 888.022** til Miljødirektoratet ved verdiskapningsprogrammet "villreinfjellet som verdiskaper". Endelig vedtatt sluttrapport fra Nasjonalparkstyret for Forollhogna ettersendes Miljødirektoratet.

VILLREINFJELLET SOM VERDISKAPER: «FOROLLHOGNA – DET HELE FJELLET»

1. Prosjektledelse/prosjektstyring, administrasjon og økonomi oppfølging

Organisering og eierskap

Hovedeier av prosjektet:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna i samarbeid med lokale aktører (ansvarlig delprosjekt og oppdragstakere).

Hovedprosjekt kunnskapsformidling:

Film og digitale fortellinger:

Oppdragstaker Norsk Villreinsenter Sør

Tiltak kunnskapsformidling natur- og kulturarv:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Delprosjekt:

1. Delprosjekt Budalen, ansvarlig: Budal bygdeutvikling
2. Delprosjekt Fossgruva – Fosskleiva, ansvarlig: Dalsbygda skole og lokal prosjektgruppe
3. Delprosjekt Kvikne, ansvarlig: Stiftelsen Vollan Gård, 2021/2022: Soknedal fjellstyre.

Samarbeidsaktører:

Statens naturoppsyn (SNO), Innlandet fylkeskommune, Trøndelag fylkeskommune, Fylkesmannen i Innlandet, Fylkesmannen i Trøndelag, 7 kommuner, Villreinnemd og villreinutvalg, Norsk villreinsenter, SNO, lokale aktører.

Regnskap

Regnskap for hele prosjektet har vært ført i Os kommune. Delprosjektene får utbetalt delbeløp etter hvert som de kan dokumentere framdrift og nødvendig dokumentasjon av egenandel (50%). De fører så eget spesifisert regnskap for delprosjektene lokalt og disse rapporterer tilbake til nasjonalparkstyret og Os kommune. Budal bygdeutvikling har ført eget prosjektrengnskap ved Bjørkan regnskap i Budal.

Generelt:

- Fremdrift i hovedprosjekt og delprosjektene rapporteres til nasjonalparkstyret som hovedeier av prosjektet «Forollhogna – det hele fjellet».
- Nasjonalparkforvalterne følger opp hovedprosjekt og delprosjekt på vegne av nasjonalparkstyret som formell søker og overordna ansvarlig for prosjektene. Dette arbeidet inngår som egenandel i hovedprosjekt og delprosjekt.
- Nasjonalparkforvalterne deltar begge i egen *arbeidsgruppe* i hovedprosjekt kunnskapsformidling – film og digitale fortellinger.
- Kommunene bidrar gjennom administrativt kontaktutvalg (representanter for alle kommuner og fylkeskommuner).

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna****Prosjektansvarlige – fordeling av ansvar for oppfølging fra nasjonalparkstyret**Oppfølging av delprosjekt

På bakgrunn av skifte av forvalter i Forollhogna i 2021 har nasjonalparkforvater Hans Bull hatt hovedansvaret for prosjektoppfølging i nært samarbeid med kollega og nasjonalparkforvalter Eli Grete Nisja. Det var i 2022 særlig behov for oppfølging av de ulike prosjektene. Status for verdiskapningsprosjektet ble lagt frem som egen sak for nasjonalparkstyret i Forollhogna i møte 11.02.2022 på Berkåk som NP-sak 8/2022 (vedlegg 1), samt oppfølgingsmøte med Arbeidsutvalget for disponering av midler for slutføring av prosjektet (AU-sak 3/2022) (vedlegg 2).

	Hovedprosjekt og delprosjekter	Hovedkontakt
1.	Samla økonomi og prosjektrapportering for «Forollhogna – det hele fjellet»	Hans Bull
2.	Hovedprosjekt kunnskapsformidling: Film og digitale fortellinger (Norsk villreinsenter Sør) Formidlingstiltak i regi av nasjonalparkstyret	Eli Grete Nisja Hans Bull
3.	Delprosjekt Kvikne (Fermannsleia)	Eli Grete Nisja
4.	Delprosjekt Fosskleiva/Fossgruva (Dalsbygda skole med lokal arbeidsgruppe)	Hans Bull
5.	Delprosjekt Budalen (Budal bygdeutvikling)	Hans Bull

Samlet økonomioversikt over prosjekt «Forollhogna – det hele fjellet» pr. 28.11.2022

Tabell 1: Samlet økonomioversikt over tilskudd i verdiskapningsprosjektet "Forollhogna - det hele fjellet"

Prosjekt villrein fjellet	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Total
Villrein fjellet inntekter	950 000	700 000	700 000	600 000	250 000	-	3 200 000
Hovedprosjekt, utgifter: Film, digitale fortellinger	-	- 330 796	- 156 796	- 20 295	- 322 118	- 25 275	- 855 280
<i>Delprosjekt, utgifter</i>							
Budalen	-	- 285 000	- 210 00	-	- 105 000	- 180 000	- 780 000
Kvikne	-	- 98 000	- 20 250	- 15 000	- 15 000	- 127 000	- 275 250
Fosskleiva/Fossgruva	-21 375	- 112 510	- 56 000	- 25 077	- 1 020	- 185 080	- 401 447
SUM utgifter	-21 375	- 826 306	- 443 471	- 60 373	- 338 138	- 622 315	- 2 311 977

*Villrein fjell-midler utbetales årlig ved rapportering og godtgjøring av egenandel på 50%.

Underskrevet regnskap fra Os kommune følger av rapporten som vedlegg 3.

Rest som tilbakeføres Miljødirektoratet v/villrein fjellet som verdiskaper: kr. 888 022,-

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna****Hovedprosjekt**

Det fremgår ingen nye momenter i forhold til levert delrapport jf. 15.02.2022 for samarbeidet med norsk villreinsenter sør. Det var et ønske om å ferdigstille en tredje digital fortelling, samt kvalitetssikre produsert materiale. Systematisering av ferdige produkt for tilgjengeliggjøring i 2022 har ikke latt seg gjennomføre.

Nasjonalparkstyret tar sikte på at resultater som er produsert i hovedprosjektet kan synliggjøres gjennom de nye besøkssiden for Forollhogna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder som er under utarbeidelse under ny merkevarestrategi for Norges nasjonalparker.

I 2022 ble det avsatt prosjektmidler i hovedprosjektet til å systematisere innsamling og lagring av info fra løsningen Outdooractive (AU-sak 3/2022), da nasjonalparkstyret har besluttet å tre ut av avtalen. Det ble inngått avtale med Rådhuset Vingelen for arbeidet. Det vises til vedlegg 2.

Tabell 2: Kostnadsoverslag og forbruk av Hovedprosjekt.

Budsjett	2017-2021	2022	Sum
Samla kostnader	2 690 000	-	2 690 000
Egenandel	1 345 000	-	1 345 000
Tilsagn villreinfjellet	1 345 000	-	1 345 000
Brukt del av tilskudd	830 005	25 275	855 280
Egeninnsats	830 005	25 275	855 280
Totalkostnad	1 660 010	50 550	1 710 560
Rest for tilbakeføring verdiskapningsprogrammet			489 720

*Egenandel for 2022 er dekket opp av 5 dagsverk av forvaltere for oppfølging av verdiskapningsprosjektet, samt behandling av sak i Nasjonalparkstyret og arbeidsutvalget.

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna****Delprosjekt – Kvikne - Gamle ferdselsveier****Prosjekt villrein fjellet som verdiskaper delprosjekt – Tiltak på den gamle ferdselsleie over Farmannfjellet.****Rapport tiltak ved Nordløkkjvöll i Soknedal s statsallmenning v/Soknedal fjellstyre.**

Soknedal fjellstyre ble i forbindelse med utarbeidelse av tiltaksplan for den gamle ferdselsleia over Faremannsfjellet, forespurt om å bistå med gjennomføring av punkt 8.2.2. gjennomføring av tiltak ved Nordløkkjvøllen på Vindstanden i Soknedal s statsallmenning.

I hovedsak dreier dette seg om tilrettelegging av parkering, skilting og ikke minst være parten som kunne holde dialog mellom grunneier (Statskog SF) rettighetshavere (setereiere), veilag, frivillige, utførende entreprenører og nasjonalparkforvaltning, i forbindelse med gjennomføring av tiltaket. Arbeidet startet med befarings og dialog med veilag og eier av nærmeste seter. Dette ga grunnlag for forslag til tiltaket som ble framlagt veilag og grunneier. Forslaget var likt forslaget i tiltaksplan. Alle involverte parter ble raskt enig i at dette var et godt utgangspunkt. Det står i tiltaksplanen at det skal vurderes å anlegge en sti fra parkeringsplassen og til punktet der stien kommer ned på seterveien. Dette ble ikke sett på som nødvendig, da alle uansett går på seterveien denne strekningen på ca 80-100meter.

Rydding av virke og vegetasjon ble deretter utført av en pensjonistgruppe på 7 stk. Selve opparbeidelse av plassen ble utført med gravemaskin innleid av Arnt Jostein Buum. Representanter fra veilaget bidro med traktor, og annet arbeid. Grus til toppdekke ble levert av Rise transport. Alle lokale leverandører av denne type tjenester. Arealet har nå plass til ca 8-10 biler. P- plassen er plassert utenfor verneområdet. Det ble oppsatt enkle parkerings skilt, produsert av Ivar Enlid. Det er nå tilrettelagt for at nasjonalpark-forvaltningen kan montere sin skilting og informasjon på enden av denne P-plassen. I tillegg ønsker veilaget at eksisterende bord og benk flyttes over veien og ned til denne plassering. P-plassen vil fra nå, inngå i veilagets avtaleverk med Statskog SF om bruk og disponering av veigrunn.

Tilbakemeldingen fra alle involverte, er at dette var et positivt og vellykket tiltak

Det vises til vedlegg 4 og 5.

Tabell 3: Kostnadsoverslag og forbruk av delprosjekt Kvikne (Farmannsleia)

Budsjett delprosjekt Kvikne (Farmannsleia)	2017-2019	2020-2022	Sum
Samla kostnader	400 000	150 000	550 000
Egenandel	200 000	75 000	275 000
Tilsagn villrein fjellet	200 000	75 000	275 000
Brukt del av tilskudd	93 497	181 753	275 250
Egeninnsats	43 297	231 703	275 000
Totalkostnad	136 794	413 456	550 250
Rest for tilbakeføring verdiskapningsprogrammet			-250

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna****Delprosjekt Budal – Lokal mobilisering for økt verdiskapning i Budalen****Organisering**

Ansvarlig for delprosjekt: Budal Bygdeutvikling v/styret, leder Ole Røttum.

Det vises til tidligere leverte delrapport for delprosjektet i Budal v/Budal bygdeutvikling. Det ble gjennomført et møte med nasjonalparkforvalter og prosjektgruppa 07.04.22 med formål om slutføring av gjenstående arbeid med prosjektplan innenfor prosjektrammen, og gjennomført en delutbetaling for gjennomført arbeid i 2020-2021 på 105 000,- som oppfølging av aktivitet.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/ AU godkjente prosjektplan for slutføring og kostnadsoverslag for gjenstående prosjekt 15.06.2022 (vedlegg 2). Det vises for øvrig til sluttrapport utarbeidet av Budal bygdeutvikling (vedlegg 6). Det vises til underskrevet regnskap fra Bjørkan regnskap (vedlegg 7), samt godkjent sluttutbetaling (vedlegg 8).

Nasjonalparkstyret ønsker å takke for innsatsen og samarbeidet med delprosjektet som har ført til å enorm dugnadsinnsats og utvikling av stadig nye ideer, som også nasjonalparkstyret kan dra nytte av i arbeidet med besøksstrategiarbeidet.

Tabell 4: Kostnadsoverslag og forbruk i delprosjekt Budal

Budsjett	2017-2019	2020-2022	Sum
Samla kostnader	990 000	570 000	1 560 000
Egenandel	495 000	285 000	780 000
Tilsagn villrein fjellet	495 000	285 000	780 000
Brukt del av tilskudd	495 000	285 000	780 000
Synliggjort egeninnsats	553 000	234 044	787 044
Totalkostnad	1 048 000	519 044	1 567 044
Rest for tilbakeføring			0

*Dugnadslister foreligger som del av regnskap hos Bjørkan regnskap

Delprosjekt Fosskleiva – Fossgruva: Uteskoleområde – opplevelsesområde (natur- og kulturarv) i Vangrøftdalen, Dalsbygda

Det vises til tidligere leverte delrapport for delprosjektet i Fosskleiva-Fossgruva. Atle Berg v/Norconsult har vært prosjektleder for delprosjektet i samarbeid med Dalsbygda skole og berørte rettighetshavere. Det ble gjennomført et møte med nasjonalparkforvalter og prosjektgruppa 18.05.22 med formål om slutføring av gjenstående arbeid med prosjektplan innenfor prosjektrammen.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna v/ AU godkjente prosjektplan for slutføring for Fosskleiva-Fossgruva i møte den 15.06.2022 (vedlegg 2). Det vises for øvrig til sluttrapport utarbeidet av Norconsult (vedlegg 9), samt godkjent sluttutbetaling (vedlegg 10). I tillegg ble det avsatt egne prosjektmidler til Gruvåsen med bakgrunn i at kostnadsrammen for delprosjektet var under total budsjettramme (vedlegg 2). Prosjektet på Gruvåsen, er et samarbeidsprosjekt med flere offentlige

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna**

og private aktører som har fått økonomisk støtte bla. fra Innlandet fylkeskommune og ble vurdert til å ligge innenfor samme prosjektformål som en del av delprosjektet i Dalsbygda. Det vises til tiltak gjennomført i 2022 i Gruvåsen og godtgjøring for dette (vedlegg 11 og 12).

Nasjonalparkstyret ønsker å takke for innsatsen og samarbeidet med delprosjektet som har ført til å utvikle opplevelsesområdet som også nasjonalparkstyret kan dra nytte av i arbeidet med besøksstrategiarbeidet.

Budsjett	2017-2019	2020-2022	Sum
Samla kostnader	1 200 000	400 000	1 600 000
Egenandel	600 000	200 000	800 000
Tilsagn villrein fjellet	600.000	200 000	800 000
Brukt del av tilskudd	190 310	211 137	401 447
Synliggjort egeninnsats	250 000	153 375	403 375
Totalkostnad	440 310	364 512	804 822
Rest for tilbakeføring:			398 553

Oppsummering

Økonomisk oppsummering i form av fakturaer og egenandeler, samt bilder fra hvert enkelt prosjekt kan fremskaffes ved behov. Disse er lagret hos nasjonalparkforvaltere, regnskapsfører i Os og Budal.

Vi ønsker å takke Miljødirektoratet og verdiskapningsprogrammet «Villrein fjellet som verdiskaper» for tilsagn og samarbeid, spesielt prosjektkoordinator Vemund Jaren. Vi ønsker å takke alle våre samarbeidsaktører som har vært med å bidra inn i prosjektet. Et slikt flerårig prosjekt har vært omfattende å koordinere. Pandemien i prosjektperioden har gjort at kontinuiteten har blitt satt på prøve. Prosjektet har bidratt til svært positive ringvirkninger, spesielt i delprosjektene. Vi håper verdiskapningsprogrammet vil videreføres og at Stortingets godkjenning av fremtidig budsjetter vil fortsette. Samtidig ønsker vi at verdiskapningsprogrammet kan åpne opp for noen mindre prosjekter med kortere tidshorisonter. Slike typer prosjekt kan være svært gunstig for mindre aktører i Forollhogna-området, og som forhåpentligvis kan bidra positivt i verneområdeforvaltningen.

Endelig godkjenning av sluttrapport vil legges frem i siste møte i nasjonalparkstyret for Forollhogna, berammet 6 og 7 desember 2022, og vil ettersendes.

Røros 29.11.2022

Hans Bull og
nasjonalparkforvalter
Mobil: 457 26 636
Telefon: 73 19 93 96

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter
Mobil: 413 30 795
Telefon: 73 19 91 96

**Nasjonalparkstyret
for Forollhogna**

Web: www.nasjonalparkstyre.no/forollhogna

Organisasjonsnummer: 974764350

Foretaksnavn: Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Navn: Hans Bull

Kontonummer (fra søknad): 7694 05 00172

Telefonnummer (fra søknad): 95057513

E-postadresse (fra søknad): fmtlaah@fylkesmannen.no

Mottaker: Miljødirektoratet

Saksnr.: 2017/10896

SLUTTRAPPORT

REFERANSENR.: 22R69430

"Forollhogna - det hele fjellet"

Beskrivelse av det du rapporterer om:

Sluttrapport "Forollhogna - det hele fjellet" i regi av Nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Verdiskapningsprogrammet "villreinfjellet som verdiskaper" i regi av Miljødirektoratet har hatt en prosjektperiode på 5 år (2017-2021). Nasjonalparkstyret for Forollhogna søkte og fikk tilsagn om prosjektmidler gjennom programmet og er samlet prosjektleder med ett hovedprosjekt, samt 3 delprosjekt i Budal, Kvikne/Soknedal, og Dalsbygda. Opprinnelig sluttrapporteringsfrist var satt til 01.12.2021, men grunnet bla. pandemi som har resultert i forsinkelser og nedsatt fremgang har Nasjonalparkstyret søkt og fått utsettelse om sluttrapportering til Miljødirektoratet innen 01.12.2022. Organisering av prosjektet er beskrevet i eget vedlegg om sluttrapport.

Sluttrapport følger også med som vedlegg (sist i vedleggslisten).

Eventuelle merknader:

På bakgrunn av skifte av forvalter i Forollhogna i 2021 har nasjonalparkforvalter Hans Bull hatt hovedansvaret for prosjektoppfølgning i nært samarbeid med kollega og nasjonalparkforvalter Eli Grete Nisja. Det var i 2022 særlig behov for oppfølging av de ulike prosjektene. Status for verdiskapningsprosjektet ble lagt frem som egen sak for nasjonalparkstyret i Forollhogna i møte 11.02.2022 på Berkåk som NP-sak 8/2022, samt oppfølgingsmøte med Arbeidsutvalget for disponering av midler for slutføring av prosjektet (AU-sak 3/2022).

Av en total mottatt tilskuddsramme på kr. 3 200 000,- fra verdiskapningsprogrammet er det forbrukt totalt kr. 2 311 978,- i prosjektperioden (2017-2022). Nasjonalparkstyret for Forollhogna vil derfor be om å tilbakeføre kr. 888 022,- til verdiskapningsprogrammet "villreinfjellet som verdiskaper".

Endelig godkjenning av sluttrapport fra Nasjonalparkstyret for Forollhogna vil bli lagt frem som egen styresak i siste nasjonalparkstyremøte 6-7. desember 2022, og vil bli ettersendt.

Ta kontakt dersom det forekommer mangler på rapportering.

Vedlegg

- Vedlegg 1 Særutskrift ST 8-2022 Forollhogna - det hele fjellet - Status prosjekt villreinfjellet som verdiskaper.pdf (Annet)
- Vedlegg 2 Særutskrift AU-3-2022 Forollhogna - det hele fjellet - prosjekt villreinfjellet som verdiskaper 2022_3.pdf (Annet)
- Vedlegg 3 - Forollhogna det hele fjellet underskrevet økonomirapport 2017-2022.pdf (Regnskap)
- Vedlegg 4 - Rapport tilrettelegging og parkering Nordløkkjvull 2022.docx_2.pdf (Annet)
- Vedlegg 5 - Prosjekt Villreinfjellet som verdiskaper - delprosjekt Den gamle ferdselsleia over Farmannsfjellet - Kviknelnset - Soknedal - utbetaling av midler.pdf (Annet)
- Vedlegg 6 - Oppsummering villreinfjellet 2022.docx.pdf (Annet)
- Vedlegg 7 - Forollhogna - det hele fjellet økonomisk oversikt.pdf (Regnskap)
- Vedlegg 8 - Forollhogna det hele fjellet - delprosjekt Budal - sluttutbetaling av prosjektmidler 2022_2.pdf (Annet)
- Vedlegg 9 - Prosjektrapport 2022 Delprosjekt Foskleiva Fossgruva.pdf (Annet)
- Vedlegg 10 - delprosjekt Foskleiva-Fossgruva, Dalsbygda - sluttutbetaling av prosjektmidler 2022_2.pdf (Annet)
- Vedlegg 11- Rapport egeninnsats ForollhognaGruvåsen 2022.pdf (Annet)
- Vedlegg 12 - delprosjekt Dalsbygda - sluttutbetaling av prosjektmidler Gruvåsen 2022.pdf (Annet)
- Forollhogna - det hele fjellet - sluttrapport 01.12.2022.pdf (Utvidet rapport)

 Hans Bull for Nasjonalparkstyret for Forollhogna

Lvert 29.11.2022

Fond i forhold til nasjonalparkstyret Fond 2510801117	Saldo fond 1.1.17	Saldo fond 31.12.17		Saldo fond 31.12.18		Saldo fond 31.12.19		Saldo fond 31.12.20		Saldo fond 31.12.21		Saldo fond 31.12.22	
		Inn 17	Ut 17	Inn 18	Ut 18	Inn 19	Ut 19	Inn 20	Ut 20	Inn 21	Ut 21	Inn 22	Ut 22
194150 4 000	0	950 000	-21 375	700 000	-826 306	700 000	-443 471	600 000	-60 372	250 000	-338 138	0	-622 315
Forøllhogna det hele			928 625	802 319	1 058 848	1 598 476	2 350 000	2 950 000	1 510 338	3 200 000	1 510 338	0	888 022
<i>Forøllhogna spiltet opp i objekt:</i>													
Hovedprosjekt	194150 4 000	950 000	0	700 000	0	700 000	0	600 000	0	250 000	0	0	0
Hovedprosjekt													
inntekter	194150 4 000	0	0	0	-330 796	0	-156 796	0	-20 295	0	-322 118	0	-25 275
utgifter	194150 4 000	0	0	0	-285 000	0	-210 000	0	0	0	0	0	-855 280
Budal	194150 4 000	0	0	0	-98 000	0	-20 250	0	-15 000	0	-15 000	0	-285 000
Kvikne	194150 4 000	0	0	0	-98 000	0	-118 250	0	-133 250	0	-148 250	0	-127 000
Fossgruva	194150 4 000	0	-21 375	0	-112 510	0	-56 425	0	-25 077	0	-1 020	0	-185 040
			-21 375	-133 885	-133 885	-190 310	-215 387	-215 387	-216 407	-216 407	-216 407	0	-401 447

08.11.2022

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/10022

Saksbehandler: Hans Bull

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	33/2022	06.12.2022

Invitasjon til samarbeid om ressurser til informasjonsarbeid

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna støtter forslaget om samarbeid om felles informasjonsfaglige ressurs knyttet til nasjonalparkforvaltningen.

Nasjonalparkstyret oppfordrer egen styreleder og nasjonalparkforvaltere til å delta i videre samarbeid med initiativtakere ved å løfte behovet i felleskap opp mot sentrale myndigheter.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Invitasjon til samarbeid om informasjonsarbeid i verneområder-brev Forollhogna .docx

Andre saksdokumenter:

Besøksstrategien for Forollhogna

Saksopplysninger

Det vises til vedlegg 1 i saken, der Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia har oversendt en formell invitasjon om samarbeid om felles kommunikasjonsmedarbeider for inntil 3-4 nasjonalparkstyrer. Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia etterspør tilbakemelding på om Nasjonalparkstyret for Forollhogna stiller seg positiv for å inngå et slikt samarbeid.

Vurderinger

Forollhogna nasjonalpark med tilgrensende landskapsvernområder har en felles besøksstrategi, godkjent av Miljødirektoratet januar 2020, for områdene der myndigheten og forvaltningsansvaret etter verneforskriftene er underlagt Nasjonalparkstyret for Forollhogna.

Nasjonalparkstyret v/forvaltere deler samme oppfatning om vurderingene til Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia knyttet til oppfølging av besøksstrategiarbeidet. Nasjonalparkstyret for Forollhogna støtter samarbeid om en slik felles ressurs, da mye av arbeidet som gjøres også kan ha overføringsverdi mellom styrene.

**Nasjonalparkstyret
for Femundsmarka
og Gutulia**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Hyttveien 45
2443 Drevsjø
Tollef Bredals vei 13
7374 Røros

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 905 92 486
fntlp@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/femundsmarka>

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG FOROLLHOGNA
NASJONALPARKSTYRE
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Saksbehandler Kirsten Thyrum

Vår ref. 2022/8215-0 432.3

Deres ref.

Dato 05.10.2022

Invitasjon til samarbeid om informasjonsarbeid i verneområder

Formidling og informasjon er svært viktige virkemiddel for å nå fram til brukerne i verneområdene, slik at besøkende får en god opplevelse. Men også slik at viktige verneverdier ivaretas. Mange av verneverdiene er i dag under press, blant annet på grunn av stort besøkstrykk og ulike aktører og interessegrupper som benytter verneområdene til sin aktivitet, enten det er friluftsliv eller næringsutøvelse.

De senere årene har brukerne og deres opplevelser og tilbud i verneområdene fått et betydelig fokus fra overordnede miljømyndigheter, dette gjenspeiles også i strategidokumenter for norsk reiselivsutvikling, der nasjonalparker trekkes fram som prioriterte besøksmål.

Med bakgrunn i dette har nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia, behandlet en sak angående dette i møte den 2. september med følgende vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia ser behov for en styrking av det informasjonsfaglige arbeidet tilknyttet nasjonalparkforvaltningen. Styret ønsker at det tilføres stillingsressurser til dette arbeidet, med formål å styrke og profesjonalisere informasjonsarbeidet og dermed bidra til å ivareta verneverdiene for fremtiden. Det mest realistiske vil være å få etablert en ressurs i samarbeid med andre nasjonalparkstyret.

Styreleder og forvaltere får fullmakt til å arbeide videre opp mot andre nasjonalparkstyret som ønsker et slikt samarbeid, og deretter i fellesskap ta dette opp med sentrale myndigheter.

Oppfølging av besøksstrategiene

Alle nasjonalparker skal ha en besøksstrategi innen 2020 ifølge Miljødirektoratet sin veileder 415/2015. Besøksstrategien skal være en del av forvaltningsplanen for verneområdene. I henhold til styrenes vedtekter skal styret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte

Nasjonalpark Femundsmarka og Gutulia
Landskapsvernområde Langtjønnna og Femundslia
Naturreservat Grøvelsjøen

informasjonstiltak, jf. vedtektenes punkt 8.4. Styret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratet sin merkestrategi.

Det er lagt ned mye arbeid i utarbeiding av besøksstrategier og mange av de tiltakene som listes opp i handlingsplanene er relatert til ulike informasjonstiltak. Det settes derfor store krav til gjennomføring av disse tiltakene, i forhold til informasjonsfaglig kompetanse. Kommunikasjonsarbeidet er en viktig del av besøksforvaltningen. Besøksstrategiene som utarbeides skal ifølge Miljødirektoratet si noe om hvordan vi kommuniserer best mulig med de besøkende i våre områder. Merkeveren Norges nasjonalparker legger føringer for hvordan en bygger opp denne kommunikasjonen. Merkeveren skal gi en samlende visuell identitet for aktørene under merkeveren.

For nasjonalparkstyrene er det i merkeveren helt klare forventninger om at de skal arbeide med:

- Innfallsporter og informasjonspunkt
- Besøksretta hjemmeside
- Facebook
- Instagram
- Hjemmeside for styrene
- Brosjyremateriell
- Kommersielt merke

I tillegg er det ønskelig og nødvendig at man kan jobbe mer aktivt opp mot lokale og nasjonale media, for å få ut budskapet i forhold til verdier og utfordringer i våre verneområder. Det er også behov for å følge opp mediainnspill som setter søkelys på ulike utfordringer i verneområdene, når dette får omtale, og det er behov for å imøtegå eller rette opp informasjon. Ulike fagtidsskrift og medlemsblad etc kan også være gode formidlingsarenaer.

Arbeidsoppgaver for informasjonsmedarbeider

Nasjonalparkstyrene for Dovrefjell og Rondane/ Dovre har sammen med villreinsenteret på Hjerkinng gjennomført et 3- årig prosjekt med prosjektstilling som informasjonskonsulent. De har svært gode erfaringer med dette prosjektet og jobber nå strategisk for å få videreført denne ordningen i regi av de to nasjonalparkstyrene.

Aktuelle arbeidsoppgaver for våre styrer kan være utarbeiding av kommunikasjonsplaner for de ulike verneområdene. Det kan alternativt være aktuelt å benytte innleide fagpersoner til å utarbeide kommunikasjonsplaner. Men faren er da at den oppbygde kompetansen innen dette fagfeltet i det aktuelle verneområdet forsvinner ut, når planarbeidet er gjennomført. Kommunikasjon og informasjonsarbeid er et eget fag. Ikke alle nasjonalparkforvaltere besitter denne kompetansen, og kan derfor bruke uforholdsmessig mye tid på slikt arbeid som igjen går ut over andre oppgaver. Særlig løpende kommunikasjonsarbeid opp mot sosiale medier krever kunnskap og tid (lage innlegg, annonser og promotering). Fordelen med å ha en dedikert person som jobber med informasjon og kommunikasjon er flere, og særlig i arbeidet med informasjon på internett, SoMe og for dialog med reise- og næringslivet.

Ønsket er i første omgang å spille inn til bevilgende myndigheter at det er behov for en styrking av ressursene til informasjonsarbeidet. Den nye merkevaren for Norges nasjonalparker ønsker å signalisere kvalitet og profesjonalitet i forhold til utforming av hjemmesider, brosjyrer, skilt og innfallsporter. Da er det viktig at innholdsproduksjonen og kommunikasjonen har samme standard og kvalitet. Dette fordrer profesjonalitet i forhold til disse oppgavene, og denne kompetansen innehas ikke i verneområdestyrene i dag.

For å ha en realistisk tilnærming til dette arbeidet, ser vi for oss at 3 eller 4 nasjonalparkstyrer kan samarbeide om en slik felles ressurs, da mye av arbeidet som gjøres også kan ha overføringsverdi mellom styrene.

Det er fint med tilbakemelding fra deres styre om dere ønsker å delta i et slikt samarbeid.

Med hilsen

Christian Elgaaen
Leder av nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/11913

Saksbehandler: Sara Kristiane Eide

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	34/2022	06.12.2022

Forollhogna nasjonalpark - Retningslinjer for dronebruk i nasjonalparken

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna godkjenner følgende retningslinjene for bruk av drone i Forollhogna nasjonalpark og Grøntjønnan naturreservat. Saker skal fortsatt legges frem for styret. Retningslinjene vil gjelde fra dags dato.

Retningslinjer

Type søknad	Vurdering	Vilkår ved tillatelse/ grunnlag for avslag
Forskning, naturdokumentasjon	Tillatt, men på vilkår.	Styre unna sårbare områder og perioder der det er mulig, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Overvåking for samfunnstrygghet	Tillatt, men på vilkår.	Styre unna sårbare områder og perioder om det ikke er akutt, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Forvaltning av nasjonalparken	Tillatt, men på vilkår.	Styre unna sårbare områder og perioder om det ikke er akutt, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Skjøtsel	Tillatt, men på vilkår.	Nødvendig skjøtsel som ligger innenfor hjemmelen i NML § 47 <i>skjøtsel av verneområder</i> og som skjer i regi av eller på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken/naturreservatet. Styre unna sårbare områder og perioder der det er mulig, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis
I forbindelse med næring	Tillatt, men på vilkår.	For beitenæring, landbruksformål,

		oppsynsvirksomhet o.l. kan dispensasjon etter NML § 48 gis. Sårbare områder og perioder skal unngås, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Naturprogram, formidling om nasjonalparken	Tillatt, men på strengere vilkår.	Styre unna sårbare områder og perioder, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Reiseliv, overordnet markedsføring for lokal verdiskapning	Kan tillates, men på strengere vilkår.	Ikke markedsføre aktiviteter til sårbare områder i sårbare tider. Presedensvirkning, jf. NML § 10 <i>samlet belastning</i> . Ønsket trafikk med drone kan legges til områder med tålt bruk.
Enkeltbedrift - Her inngår guidede foto-turer	Nei	Presedensvirkning jf. NML § 10 <i>samlet belastning</i> . Kan legges til områder utenfor nasjonalparken eller benytte andre opptaksformer som ikke trenger tillatelse.
Arrangement/konkurranser		
Turdokumentasjon for grupper		
Private turer, filmer og bilder for sosiale media		
Underholdningsprogram		
Spillefilm/Reklame		
Nyhetsformidling		

Kriterier for dispensasjonspraksis til dronebruk i Forollhogna nasjonalpark og Grøntjønnan naturreservat:

- Det skal tas hensyn til perioder som er sårbare for dyre – og fuglelivet, og hekke- og yngleområder skal unngås. Det forutsettes at ved bruk av droner skal det tas særlig hensyn til villrein, slik at risiko for forstyrrelser unngås. Bruken av drone må dersom mulig utøves utenom kalvingstid, brunsttid og villreinjakten.
- Det kan ikke gis tillatelse av generell karakter.
- Det kan åpnes for flerårig dispensasjon i forbindelse med beitenæringen, forskning og forvaltning.
- Søknad skal inneholde tid og sted, område skal avmerkes i kart, og formålet for bruk av drone skal beskrives.
- Søker er pliktig til å innhente nødvendige tillatelser fra grunneier og følge Luftfartstilsynets regler for bruk av drone.
- Ved publisering av film og bilder skal det gå klart fram at det er gitt tillatelse fra nasjonalparkstyret.

Saksdokumenter

Vedlegg

- Bruk av droner i verneområder - brev fra Mdir 06-03-2019**

Andre saksdokumenter

[Retningslinjer for bruk av drone – Dovrefjell NP](#)

[Retningslinjer for bruk av drone – Femundsmarka Gutulia](#)

[Retningslinjer for bruk av drone – Skarvan og Roltdalen](#)

[Delegeringsreglementet av 15.06.2020](#)

[UNIS Drone-based reindeer counting in Svalbard](#)

Saksopplysninger

Bakgrunn

For erfarne droneflyvere er regelverket for luftfartøy godt kjent, jf. Luftfartstilsynet, men det er ikke alle som vet at bruk av drone innenfor verneområder skal behandles etter verneforskrift og/eller naturmangfoldloven. Siden drone også kan være et verktøy for forvaltningen, samt næringsutøvere i nasjonalparken, er det et ønske om at de ulike nasjonalparkstyrene skal utarbeide retningslinjer for bruk av droner i sine verneområder.

Gjeldene delegeringsreglement ble vedtatt den 15.06.2020 som styresak 17/2020 (arkivsaksnr.:2019/13661), og skal ifølge punkt 2 utarbeides «*retningslinjer og prinsipper for bruk av drone i nasjonalparken, inklusive sakstyper som delegeres til AU eller forvaltere*». Nasjonalparkstyret har tidligere fått en del henvendelser om bruk av drone i verneområdene, og har behandlet flere søknader om bruk av drone etter verneforskrift og naturmangfoldloven (NML). Som en del av oppfølging av delegeringsreglementet av 15.06.2020, og i forbindelse med oppstart av forvaltningsplanarbeidet, blir det nå lagt fram forslag til retningslinjer for dronebruk i Forollhogna nasjonalpark med Grøntjønnan naturreservat.

Delegering av myndighet tas i forbindelse med gjennomgang av delegeringsreglementet i nytt nasjonalparkstyre.

Kunnskapsgrunnlag

Skadepotensialet droneflyvning kan ha på friluftsliv og dyreliv er vel kjent. Spesielt fuglelivet i hekkesesongen (*Lyons et al. 2017*) og villrein er dratt frem som sårbare i møte med droner. Effekten droneflyvning har på viltet er derimot noe vi trenger mer kunnskap om i forvaltningen. Droner kan også ha stor nytteverdi i for eksempel næringsvirksomhet og forvaltningen (UNIS, *Drone-based reindeer counting in Svalbard, 2021*). I slike tilfeller kan dronebruken være med å redusere kjøring på barmark eller redusere bruken av fly og helikopter. Bruk av droner bør allikevel håndheves relativt strengt, da fenomenet er forholdsvis nytt, og ser ut til å ha stor vekst i bruk og popularitet. Det er ikke ønskelig med utstrakt bruk av droner i nasjonalparken, på grunn av risiko for forstyrrelse av dyreliv og mennesker.

Hjemmelsgrunnlag

Dagens generelle praksis for behandling av droneflyvningsaker i Forollhogna nasjonalpark tar utgangspunkt i at det ved vernetidspunktet ble opprettet et forbud mot bruk av modellfly o.l. i nasjonalparken, jf. *verneforskrift § 3 punkt 5.1*. Her inngår også et forbud mot droner, jf. miljødirektoratets brev 06.03.2019. Det er ingen egen hjemmel for dispensasjon til bruk av drone/motordrevet modellfly. Søknader om dronebruk innenfor nasjonalparken må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48 *dispensasjon fra vernevedtak*.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak og gi dispensasjon fra vernebestemmelsene dersom omsøkte formål ikke strider mot vernevedtakets formål, ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. § 48 i naturmangfoldloven. Forvaltningsmyndigheten må dermed vurdere hver enkel søknad, og det vil bli knyttet vilkår til en eventuell tillatelse.

Verneforskriften for Grøntjønnan naturreservat har ikke et generelt forbud mot droner slik som i nasjonalparken. Bruk av drone er derimot søknadspliktig dersom det forårsaker unødig forstyrrelse av fugl – og dyreliv, jf. *verneforskriftens kap. IV punkt 2*.

Det er i tidligere saker åpnet for en avgrenset bruk av drone til forskning (NP-sak 17/2018, DV-sak 7/2022), for filming med formål faglig dokumentasjon (AU-sak 3/2018), og tiltak som blir vurdert å ha klar nytteverdi eller bidrar til lokal verdiskapning (AU-sak 5/2022). Søknader om dronebruk for filming og fotografering av kommersiell interesse er gitt avslag (AU-sak 3/2016, NP-sak 16/2017, NP-sak 21/2020).

Samlet vurdering

På bakgrunn av dette, samt hva andre nasjonalparkstyrever har lagt til grunn, er det utarbeidet forslag til retningslinjer for behandling av dronesøknader i Forollhogna nasjonalpark og Grøntjønnan naturreservat. For verneområdene med forbud mot bruk av droner kan det for ulike aktiviteter (herunder beitenæring og oppsynsvirksomhet mv) vurderes å gi dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48.

Generelt bør en bare gi dispensasjon der drone er nødvendig for oppdraget og nytten er dokumentert. Om alternativet er helikopter, skal drone benyttes dersom mulig.

Nasjonalparkforvaltere har tillatelse til å nytte drone når dette er nødvendig i forvaltningsoppdrag på vegne av verneverdiene.

Matrisen og retningslinjene er veiledende for hvilke aktiviteter som kan få dispensasjon på vilkår. Retningslinjene vil bidra til en enhetlig forvaltningspraksis innenfor både Forollhogna nasjonalpark og andre sammenlignbare verneområder, samt å gi en til større forutsigbarhet for søkere som ønsker å bruke drone.

Retningslinjer

Nasjonalparkstyret for Forollhogna godkjenner følgende retningslinjene for bruk av drone i Forollhogna nasjonalpark og Grøntjønnan naturreservat. Saker skal fortsatt legges frem for styret.

Type søknad	Vurdering	Vilkår ved tillatelse/ grunnlag for avslag
Forskning, naturdokumentasjon	Tillatt, men på vilkår.	Styre unna sårbare områder og perioder der det er mulig, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Overvåking for samfunnstrygghet	Tillatt, men på vilkår.	Styre unna sårbare områder og perioder om det ikke er akutt, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Forvaltning av nasjonalparken	Tillatt, men på vilkår.	Styre unna sårbare områder og perioder om det ikke er akutt, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Skjøtsel	Tillatt, men på vilkår.	Nødvendig skjøtsel som ligger innenfor hjemmelen i NML § 47 <i>skjøtsel av verneområder</i> og som skjer i regi av eller på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken/naturreservatet. Styre unna sårbare områder og perioder der det er mulig, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis
I forbindelse med næring	Tillatt, men på vilkår.	For beitenæring, landbruksformål, oppsynsvirksomhet o.l. kan dispensasjon etter NML § 48 gis. Sårbare områder og perioder skal

		unngås, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Naturprogram, formidling om nasjonalparken	Tillatt, men på strengere vilkår.	Styre unna sårbare områder og perioder, se vedlagte kriterier for dispensasjonspraksis.
Reiseliv, overordnet markedsføring for lokal verdiskapning	Kan tillates, men på strengere vilkår.	Ikke markedsføre aktiviteter til sårbare områder i sårbare tider. Presedensvirkning, jf. NML § 10 <i>samlet belastning</i> . Ønsket trafikk med drone kan legges til områder med tålt bruk.
Enkeltbedrift - Her inngår guidede fototurer	Nei	Presedensvirkning jf. NML § 10 <i>samlet belastning</i> . Kan legges til områder utenfor nasjonalparken eller benytte andre opptaksformer som ikke trenger tillatelse.
Arrangement/konkurranser		
Turdokumentasjon for grupper		
Private turer, filmer og bilder for sosiale media		
Underholdningsprogram		
Spillefilm/Reklame		
Nyhetsformidling		

Kriterier for dispensasjonspraksis til dronebruk i Forollhogna nasjonalpark og Grøntjønnan naturreservat:

- a. Det skal tas hensyn til perioder som er sårbare for dyre – og fuglelivet, og hekke- og yngleområder skal unngås. Det forutsettes at ved bruk av droner skal det tas særlig hensyn til villrein, slik at risiko for forstyrrelser unngås. Bruken av drone må dersom mulig utøves utenom kalvingstid, brunsttid og villreinjakten.
- b. Det kan ikke gis tillatelse av generell karakter.
- c. Det kan åpnes for flerårig dispensasjon i forbindelse med beitenæringen, forskning og forvaltning.
- d. Søknad skal inneholde tid og sted, område skal avmerkes i kart, og formålet for bruk av drone skal beskrives.
- e. Søker er pliktig til å innhente nødvendige tillatelser fra grunneier og følge Luftfartstilsynets regler for bruk av drone.
- f. Ved publisering av film og bilder skal det gå klart fram at det er gitt tillatelse fra nasjonalparkstyret.

Nasjonalpark- og verneområdestyrer
Kommuner med forvaltningsmyndighet

Trondheim, 06.03.2019

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/12818

Saksbehandler:
Arnt Hegstad

Bruk av droner i verneområder

Miljødirektoratet er kjent med at Sametinget har sendt ut et brev til nasjonalpark- og verneområdestyrer der spørsmålet om bruk av droner i reindrifta tas opp. Vi er også kjent med at andre vurderer å bruke droner i forbindelse med beitenæring, skjøtsel og forvaltning av verneområder, naturovervåkning, oppsynsvirksomhet osv. Det er derfor fra mange hold fremsatt ønske om at direktoratet skal utarbeide retningslinjer for bruk av droner i verneområder.

Innledningsvis kan det være grunn til å peke på at bruk av droner ikke regnes som motorferdsel etter motorferdselloven med forskrifter - og for verneforskrifter legger vi samme definisjon av motorferdsel til grunn som i motorferdselloven. Vi mener også at forbudet mot lavtflyging i verneområder heller ikke rammer bruken av droner. Det finnes likevel mange eksempler på at bruk av droner er særskilt regulert i forskrifter om vern etter naturvernloven og naturmangfoldloven. Vi gjør også oppmerksom på at bruk av droner generelt er regulert gjennom egne forskrifter om luftfartøy som ikke har fører om bord, jfr nærmere informasjon på Luftfartstilsynets hjemmesider.

I nyere verneforskrifter er det for nasjonalparker og naturreservat tatt inn et uttrykkelig forbud mot bruk av droner i forskriftene. I mange eldre verneforskrifter fremkommer forbudet mot droner gjennom bestemmelser som ...forbud mot motordrevet modellfly o.l. For verneområder som ikke har noe generelt forbud mot droner kan det være tatt inn et forbud mot unødig forstyrrelse av dyrelivet. Her vil det normalt måtte avgjøres konkret om bruken av droner innebærer en unødvendig forstyrrelse av dyrelivet i det aktuelle tilfellet.

Ulempene og skadepotensialet med bruk av droner er vel kjent, både i forhold til friluftsliv og dyreliv. Samtidig kan bruk av droner ha stor nytteverdi, f.eks. ved bruk i naturforvaltning og ulike typer næringsvirksomhet. Dette gjelder ikke minst når bruk av droner kan redusere kjøring på barmark eller redusere bruken av fly/helikopter.

Generelle unntak i verneforskriftene

Bruk av droner ved skjøtsel vil være unntatt fra forbudet i verneforskriften. Det forutsetter naturligvis at skjøtselen er nødvendig og ligger innenfor hjemmelen i naturmangfoldloven § 47. Videre forutsettes det at skjøtselen skjer i regi av eller på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten for verneområdet.

Særskilt dispensasjon

For områder med forbud mot bruk av droner kan det både for tamreindrift, sauenæring, oppsynsvirksomhet mv vurderes å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. De vurderingene som skal gjøres av hjemmelsforhold, naturtilstand, sårbarhet og skjønnsmessige forhold fremgår generelt av Miljødirektoratets "Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter". I tillegg kommer naturligvis en vurdering av miljørettsprinsippene i tråd med Klima- og miljødepartementets sin veileder til naturmangfoldloven kap II. Vi finner det således ikke formålstjenlig å lage særskilte retningslinjer om mulig dispensasjon for bruk av droner i tillegg til disse veilederne. Slike retningslinjer ville under enhver omstendighet måtte bli svært generelle og være til lite hjelp i enkeltsaker. Her må nasjonalpark- og verneområdestyrene uansett gjøre en konkret vurdering opp mot verneformålet og de hensyn som er nevnt ovenfor.

Verneforskriftene

Miljødirektoratet mener det er tilstrekkelig regulering av droner i de fleste verneområder, men at det med fordel kunne vært brukt begrep som "drone" i stedet for "modellfly og lignende". Eventuelle forskriftsendringer må imidlertid vurderes i lys av det generelle arbeidet med standardisering og forenkling av forskriftsmalene. Det vil ikke være aktuelt å revidere forskriftene på dette punktet uten at det skjer i forbindelse med andre nødvendige endringer av verneforskriftene.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
Seksjonsleder

Arnt Hegstad

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi: Fylkesmennene

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/6064

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	35/2022	06.12.2022

Revisjon av forvaltningsplanene for verneområdene i Forollhogna - oppdatering av prosjektplan for arbeidsprosessen

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna gir sin tilslutning til den framlagte prosjektplanen med tidsplan og organisering av arbeidet.

Saksdokumenter (følger saken)

Prosjektplanen legges fram under møtet.

Andre saksdokumenter:

Følgende dokumenter er publiserte på nettsidene til nasjonalparkstyret:

1. Forvaltningsplanene for verneområdene i Forollhogna
2. Besøksstrategien for verneområdene i Forollhogna

Saksopplysninger

Det ble i 2019 arbeide fram en plan for revisjon av forvaltningsplanen for verneområdene i Forollhogna som ble godkjent av nasjonalparkstyret den 29. november 2019.

Saken om revisjon av forvaltningsplanene ble så tatt opp igjen i styremøtet 13.-14. desember 2021 hvor det ble pekt på at framdriftsplanen må oppdateres, og videre at det må sees nærmere på både organisering og prosess fra arbeidet.

Det ble meldt inn behov for midler for å starte opp denne prosessen, og det ble bevilget kr 100.000 fra Miljødirektoratet til tiltaket. Det er nå i høst, etter en anbudsrunde,

inngått en kontrakt med Plankontoret om å bistå nasjonalparkstyret i oppstartfasen av dette arbeidet.

Plankontoret vil delta på møtet og legge fram en oppdatert prosjektplan for oppstart av arbeidet.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven (NML)

Arbeidet med forvaltningsplaner er hjemlet i vedtektene for nasjonalparkstyret for Forollhogna, 01.01.2020, som er hjemlet i naturmangfoldloven § 62 annet ledd og tredje punktum.

I vedtektene punkt 8.1 Forvaltningsplaner her det:

Styret skal utarbeide/revidere forvaltningsplan for verneområdene. Oppstart av planarbeidet bør skje i dialog med Miljødirektoratet. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene.

Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde enn flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Utkast til forvaltningsplan skal sendes til direktoratet for faglig gjennomgang før høring. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

Vurderinger

Forvalterne ser det som nødvendig å få inn både kompetanse og forstreknings i oppstarten av dette planarbeidet.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/11218

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	36/2022	06.12.2022

Tjenester og oppdrag i verneområdene i Forollhogna - innmelding av SNO-ressurs for 2023

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna slutter seg til forslag til innmelding av tjenester og oppdrag fra SNO i verneområdene i Forollhogna for 2023, og ber nasjonalparkforvalteren sende inn behovsskjemaet innen fristen.

Saksdokumenter (følger saken)

1. Innspill til ønske om SNO-ressurs (sendes som eget vedlegg)

Saksopplysninger

Planleggingsmøtet (tidligere kalt bestillingsmøte) mellom forvaltningsmyndighet og lokalt SNO er en formalisert prosess for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioriteringer av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt som SNO kan utføre. I brev fra Miljødirektoratet den 2.11.2021 gis det føringer for bl.a. bestillingen av ressurser fra SNO.

Det ble gjennomført et forberedende møte med SNO den 17. november hvor både årets oppgaver ble gjennomgått og aktuelle oppgaver for kommende år ble drøftet

Nasjonalparkforvalterne sammen med lokalt SNO tar en gjennomgang av forslaget til bestilling av tjenester og oppdrag for 2023 under styremøtet som grunnlagt for drøftingene.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/12281

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	37/2022	06.12.2022

Tiltak i verneområdene i Forollhogna - status på gjennomføring av tiltak i 2022

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna tar gjennomgang av status for driftstiltak og tilretteleggingstiltak i verneområdene i Forollhogna for 2022 til orientering, og ber om at forvalterne rapporterer videre til Miljødirektoratet innen fristen.

Saksdokumenter (følger saken)

Andre saksdokumenter:

1. Besøksstrategien for verneområdene i Forollhogna.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyret godkjente i sitt styremøte 13.12.2021 i sak 33/2021 innmeldingen av behov for tiltaksmidler (1420.31) og sak 37/2021 innmelding av driftsmidler (1420.21) for 2022.

For tiltaksmidler (post 1420.31) ble det meldt inn til sammen 11 tiltak i prioritert rekkefølge med en kostnadsberegning

på kr 1.340.000. inkl. tiltaket «Strøm til setre i drift i Vangrøftdalen».

Miljødirektoratet tildelte nasjonalparkstyret en ramme kr 1.200.000 i tiltaksmidler hvorav kr 400.000 var øremerka strømprosjektet og kr. 800.000 i samlet pott til fordeling på omsøkte tiltak.

I styresak 7/2022 den 11. februar ble rammen for tiltaksmidler (1420.31) fordelt.

Pri.	Tiltak	Søknads- beløp	Innvilget av Miljødir.	Fordeling
1	Såttåhaugen – innfallsport - ferdigstilling	110.000		110.000
2	Storbekkeøya – innfallsport - ferdigstilling	120.000		120.000
3	Svartsjøen – innfallsport - ferdigstilling	80.000		80.000
4.	Hognarasten – startpunkt - ferdigstilling	360.000		360.000
5.	Strøm til setre i drift i Vangrøftdalen - ferdigstilling	400.000	400.000	
6.	Ferdsestellere fokusområder - årlig	1		-
7.	Forprosjekt – restaurering av myrområder	70.000		60.000
8.	Stien fra Synnerdalen til Forollhogna	70.000		50.000
9.	Turbok på prioriterte besøksmål – Ruv ved Svartsjøen	4.000		
10.	Uttak av edelgran ved Grøntjønnan	50.000		
11.	Blåora slåtteområde	77.000		
	Samlet pott (utenom tiltak nr. 5)	941.000	800.000	<u>780.000</u>
	Uforutsette utgifter, evt. til senere fordeling			20.000

I forbindelse med supplerende tiltaksmidler ble det søkt om midler da det viste seg at det var et nærmest akutt behov for å komme i gang med ryddetiltak på Fremmervollen i Ledalen landskapsvernområde. Her ble det bevilget kr 50.000.

I forbindelse med revidert statsbudsjett ble tilskuddsordningen for naturrestaurering besluttet tatt inn igjen, og her søkte forvalteren om et tilskudd på kr 75.000 til tiltak for å restaurere et myrområde som følge av uheldig etablering av en ATV-trase.

Ved ferdigstillingen av tilretteleggingen ved innfallsporten ved Såttåhaugen (tiltak 1) og utbedringen av stien i Synnerdalen (tiltak 8) vist det seg ta kostnadene var mindre enn forventet. Samt at det fortsatt var holdt av et beløp for uforutsette utgifter. Det ble derfor nok «ledige» midler til å starte opp tiltak med uttak av edelgran ved Grøntjønnan (tiltak 10) hvor det var avsatt kr. 50.000.

Videre utover høste etter hvert som tiltak blir ferdigstilte, og vi får regnskapsoversikt ser vi at det fortsatt ble noe ledige midler. Dermed ble det gitt et økonomisk bidrag på kr. 11.000 til en gangbru over Ena i Endalen landskapsvernområde.

Det er alltid en utfordring å få inn de siste fakturaene for både at de skal bli belastet på riktig årsbudsjett og at man får oversikt i forhold til at man kunne ha fått gjennomført flere mindre tiltak. For 2022 venter vi fortsatt på noen fakturaer, og har derfor ikke endelig regnskap klart.

For driftsmidlene (1420.21) ble det bevilget kr 100.000 til oppstartarbeidet med revisjon av forvaltningsplanene og kr. 75.000 til utarbeidelse av en kommunikasjonsplan for verneområdene i Forollhogna. Det er inngått kontrakter med to konsulentkontorer for disse for oppdragene.

Siste regnskapstallene for driftsutgiftene for nasjonalparkstyret er fra slutten av oktober, og siden da er det det såpass med endringer at oktober-tallene ikke er reelle nå.

Forvalterne vil på styremøte ta en gjennomgang av tiltakene for 2022 inkl. regnskaps-tallene, og oppdragene knyttet til forvaltningsplanene og kommunikasjonsplanen.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/12281

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	38/2022	06.12.2022

Utførte oppdrag og tjenester av SNO i verneområdene i Forollhogna i 2022

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna tar SNO sin gjennomgang av utførte oppdrag og tjenester i verneområdene til orientering, og godkjenner presentasjonen som SNO sin årsrapport i Forollhogna 2022.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Referat - planleggingsmøte II - 2022 - SNO

Saksopplysninger

Planleggingen av oppdrag og oppgaver mellom lokalt SNO og forvaltningsmyndigheten er en formell prosess for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioriteringer av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt av SNO.

I brev fra Miljødirektoratet den 16.11.2021 ble det gitt føringer for bl.a. bestillingen av ressurser fra SNO.

Planleggingsmøte I ble formelt gjennomført i styremøtet den 13. des hvor det ble foretatt en gjennomgang av oppdrag for 2022.

Planleggingsmøte II ble gjennomført 23.mars 2022 med bakgrunn i innmeldt behov.

På styremøtet vil SNO Forollhogna presentere sin årsrapport ved å ta en gjennomgang av de oppgaver og tjenester som er blitt utført i verneområdene i Forollhogna i løpet av 2022.

Vurderinger

Det har gjennom året 2022 vært god kontakt og dialog mellom lokalt SNO og nasjonalparkforvalterne, og det har vært gjennomført flere befaringer hvor oppsyn og forvaltning har deltatt sammen. Det er svært nyttig for forvaltningen å ha god dialog med oppsynet og bli holdt orientert om forhold i verneområdene gjennom året.

Oppsummering fra planleggingsmøte II med SNO 23. mars 2022

Tid	Onsdag 23. mars kl. 12.30 – 14.30
Sted	Møterom Aursunden, Veksthuset, Røros
Til stede	Berit Broen, SNO Sivert Moen, styreleder, og Tone Hage, Nasjonalparkstyret for Forollhogna Hans Bull og Eli Grete Nisja (ref.), nasjonalparkforvaltere
Ikke til stede	Erik Ydse og Tom Johansen, SNO
Arkivsak	2021/12281

Skjemaet for 2022 med samme oppsett «type tiltak» ble gjennomgått, med tilbakemeldinger om tildelingen av tiltaksmidler.

Den generelle tilbakemeldingen fra SNO var at de planlagte tiltakene og oppdragene for Forollhogna er grei, og gjennomføring kan forventes tilnærmet det som er planlagt. Oppsyn og forvaltere har som vanlig god dialog og avklarer etter hvert.

Nedenfor er det gjort en kort oppsummering av vurderingene og drøftingene som følger oppsettet i skjemaet for innspill 2022. Dette er tiltak og oppdrag som er i tillegg til SNO sine kjerneoppgaver mht. tilsyn og kontroll.

Type tiltak: Tilrettelegging		
Verneområde	Oppdrag	Ansvar oppfølging
Ledalen Ivo	Styret har avsatt <u>kr 60.000</u> i tiltaksmidler til forprosjekt. SNO: tjenestekjøp av Haltdalen fjellstyre for oppfølging av tiltaket Sjekke med Liv S. Nilsen, SNO om vi kan få benytte aktuell «myr-kompetanse» fra SNO inn i oppstart av arbeidet.	Berit Eli Grete
Budalen Ivo	Styret av avsatt <u>kr 50.000</u> i tiltaksmidler Avtal en befaring med beitebrukere/seterbruker og Budalen fjellstyre så tidlige som mulig i beitesesongen for å finne ut hva som kan være det beste tiltaket. SNO deltar.	Eli Grete

Forollhogna np	Stolper og skilter til naturstien er ferdige og klare til oppsetting når det blir barmark og telefritt. Videre klopping med steinheller av stien over myrområdet ved Svartsjøen. SNO gjør tjenestekjøp av Kvikne Utmarksråd for arbeid med oppsetting av stolpene.	Erik
----------------	--	------

Type tiltak: Skjøtsel		
Verneområde	Oppdrag	Ansvar oppfølging
Endalen Ivo	Avtal befaring med Tom/SNO så snart det er farbart. Ellers skjøtsel i tråd med skjøtselsplan.	Eli Grete Tom
Vangrøftdalen- Kjurrudalen Ivo	Restaurering av to kloppet på den gamle Vangrøftdaleveien/pilegrimsleden. Før tiltak: avklaring med kulturminneforvaltningen og avtal med grunneier. SNO gjennomfører så oppdraget	Eli Grete Erik

Type tiltak: Bevaringsmål		
Verneområde	Oppdrag	Ansvar oppfølging
Endalen Ivo	Buskfuru-området ble ryddet i 2019. Klart for oppfølging med metodikken om bevaringsmål – NatStat og NatReg. Avtal felles feltarbeid.	Berit, Hans og Eli Grete
Grøntjønnan Ivo	Det må gjøres avtale med grunneierne før rydding kan startes opp.	Eli Grete/ Hans

Det er ikke igangsatt noe arbeid med oppfølging av tiltak med *bevaringsmål* i Forollhogna ennå, men forvalterne har fått noe opplæring. Videre skal dette være ett av temaene på regional SNO-samling 7.-8. juni.

Type tiltak: Tilsyn og kontroll		
Verneområde	Oppdrag	Ansvar oppfølging
Forollhogna np	Vinterferdsel i fjellet i forhold til villreinens arealbruk.	SNO
Forollhogna np	Generell ferdsel og evt. stisykling innenfor nasjonalparken. Oppdrag vil også bli lagt inn i tjenestekjøpsavtalene med fjellstyrene i Midtre Gauldal og Holtålen.	Berit
Forollhogna np	Oppfølging av ferdselstellerne ved «Forollhogna-aksen» (2 stk.) og stien til Rogneskletten.	Berit
Forollhogna np	Oppfølging av turbok på Forollhogna	Berit

Vangrøftdalen- Kjurrudalen Ivo	Finne oppfølgingspunkter for revegetering langs traseer i strømprosjektet – «legge ut» linjer og/eller fastruter, samt fotografering. Felles feltarbeid	Berit/Erik, Hans/ Eli Grete
Forollhogna np	Ny ferdselsteller tildelt – finne plassering og oppsetting ved stien til Ruv.	Berit/Eli Grete
Forollhogna np	Motorferdsel i forbindelse med henting av tamrein i nasjonalparken. Oppdag kan også inngå i tjenestekjøpavtalene med fjellstyrene.	Berit
Forollhogna np, Budalen Ivo og Vangrøftdalen- Kjurrudalen Ivo	Styret har avsatt i tilstrekkelig med tiltaksmidler til ferdigstilling av innfallsportene ved Såttåhaugen, Storbekkøya og Svartsjøen, samt restaureres og oppgradering av parkeringsplass og info-punktet ved Hognarasten. Helge Bakke, Feste NordØst er engasjert som prosjektleder for tiltakene. Felles feltdag og befaringer ved behov. Tilstedeværelse i forhold til publikum gjennom sommersesongen, og tjenestekjøp med fjellstyrene som supplement for SNO i forbindelse med bl.a. ferietid.	Eli Grete Eli Grete/ Hans, Berit/Erik Berit/Erik

Det gis fortsatt signaler fra SNO sentralt at det vil være «en generell nedtoning av villreinregisteringer» (Artsobs.) i regi av SNO lokalt da dette ikke er et nasjonalt SNO-opppdrag dvs. at Miljødirektoratet ikke har gitt SNO et oppdrag på dette. Dette er type oppdrag som kan gjennomføres når SNO er i felt for andre oppdrag.

Nasjonalparkstyret merker seg signalet, og finner det noe underlig sett i forhold til at villreinen nå er satt på Rødlista og arbeidet med kvalitetsnormen for villrein, samt at styret ber om at det gjøres observasjoner spesifikt knyttet til vinterferdsel i fjellet i forhold vil villreinens arealbruk.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/11218

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	39/2022	06.12.2022

Tiltak i verneområde i Forollhogna - innmelding av behov for tiltaksmidler for 2023

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna slutter seg til de prioriteringen av tiltak for verneområdene i Forollhogna som følger saken, og godkjenner innmeldingen av behov for tiltaksmidler for 2023.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Forollhogna - rammer og opplegg - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder - naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2023
- 2 Vedlegg 1 Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder 2020-2025

Andre saksdokumenter:

1. Besøksstrategien for verneområdene i Forollhogna.

Saksopplysninger

Hvert verneområdestyre må melding inn behov for midler (post 1420.31) til gjennomføring av tiltak i egne verneområder til Miljødirektoratet. Fristen er innen 10.januar 2023. Rammer og opplegg for tiltak i verneområder er gitt i brev av 2.11.2022 fra Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har utarbeidet en egen strategiene for bruk av tiltaksmidler for perioden 2020-2025, jf. saksdokument 1. Dette legges til grunn ved innmelding og prioriteringer av tiltak.

I løpet av 2022 er innfallsportene ved Sattåhaugen, Storbekkøya og Svartsjøen blir ferdigstilte og «går ut» av listen., samt strømprosjektet i Vangrøftdalen. Tiltakene ved Hognarasten ble ikke ferdige, men godt i gang og må tas med videre til 2023.

Påbegynte tiltak må også videreføre til ferdigstilling.

Liste over tiltak for 2023:

- Hognarasten – utskifting av utedo og gapahuk
- Tiltak knyttet til ATV-traseen i Ledalen,
- Restaurering av del av Gamle Vangrøftdalsvegen/pilegrimsleden,
- Uttak av edelgran og vrifuru ved Grøntjønnan
- Skjøtsel av Fremmervollen i Ledalen
- Restaurering av dammen i Nedre Grøntjønnan
- Supplering av info-skilter og merking
- Ferdselstellere

Flere av disse tiltakene er samarbeidstiltak hvor andre enn forvalterne har prosjektledelsen. Nye tiltak utover dette vurderes ikke å være aktuelt for 2023.

Før innmelding den 10. januar 2023 kan skje skal alle tiltakene gis en beskrivelse og kostnadsberegning.

Nasjonalparkforvalteren tar en gjennomgang i møtet av de foreslåtte tiltak for 2023.

Adresseliste

Trondheim, 02.11.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/11767Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2023

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, finansiert over ny kap./post 1420.31. Frist for innmelding er 10. januar 2023. Innmeldingen skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt. Prioritering av oppsynsinnsats fra SNO skal inngå i møtene. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder og naturrestaurering

Ny kap./post 1420.31

Kap./post 1420.38 (restaurering av myr og annen våtmark) er i forslag til statsbudsjett for 2023 slått sammen med den gamle kap./post 1420.31 - *Tiltak i verneområder*. Ny 31-post heter *Tiltak i verneområder, og annen natur, inkludert restaureringstiltak*.

For 2023 vil vi opprettholde to skjemaer i ESS for innmelding av behov for tiltak finansiert over den nye 31-posten. Ett skjema heter *Midler til tiltak i verneområder* og det andre heter *Midler til naturrestaurering*, altså tilsvarende ordning for innmelding som før.

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur i terrestriske økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap og åpent lavland. Vi er inne i FNs tiår for naturrestaurering (2021-2030). Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene skal benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak, blant annet med grunnlag i *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)*. Statsforvalteren i Oslo og Viken og

Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler til styrket kapasitet på naturrestaurering hos Statsforvalterne fra kap. 1420.21.

Restaurering i de trua naturtypene sanddynemark, sørlig etablert sanddynemark og åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone prioriteres høyt, men det kan også meldes inn behov for midler til restaurering i andre terrestriske naturtyper, såfremt det legges ved en prosjektbeskrivelse av tiltakene. Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder meldes også inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Statsforvalteren i Vestland kan bistå med faglige råd knyttet til slike hogster.

Midlene kan benyttes til naturrestaurering både innenfor og utenfor verneområder. Kap. post 1420.31 er ikke en tilskuddspost og kan ikke benyttes til tilskudd. Det er kun Statsforvalteren og verneområdestyrene som har adgang til å melde inn behov for midler i ESS. Eventuelle initiativ fra annet hold, med plan om restaurering utenfor vernegrensene, må gå via Statsforvalteren. Det er Statsforvalteren og verneområdestyrene som har det økonomiske ansvaret for tiltakene, inklusive ansvar for rapportering.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Prioriteringene i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og andre verneområder i sjø.

Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering. Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter. Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte innmeldingen.

Pågående skjøtselstiltak

Statsforvalteren kan for 2023 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig, meldes inn som enkelttiltak i ESS, og ikke som del av en ramme.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som er kontraktert av SNO.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (med behov for kanalisering av ferdsel), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier.

Behov for midler til informasjonstiltak i prioriterte områder meldes inn via ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag om informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren kan for 2023 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak m.m. (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Informasjonstiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger, og respektive antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt er justert, og det er utviklet et opplegg for å ta i bruk underskilt med spesiell lokal tilpasning. Retningslinjene og mer informasjon om verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Verneskilt, underskilt og skiltstenger til verneskiltene kan nå bestilles via en felles bestillingsløsning fra vår leverandør Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>. Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

2. Innmeldinger av diverse andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrene

Verneområdestyrene skal melde inn ønske om driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren". Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan ikke dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS.

Det legges stor vekt på effektmåling av tiltak, og vi oppfordrer forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i NatStat - Naturstatus for verneområder, som er utviklet for dette formålet. Se informasjonsskriv for fremgangsmåte og nærmere detaljer her: [Etablere bevaringsmål i NatStat \(fm-nett.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/om-miljodirektoratet/verneomradene/natstat)

Ferdselstellere

Behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Det skal meldes inn både behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. I kostnadsfeltet skrives kr 1. Behovet må begrunnes, da det erfaringsvis er stor etterspørsel etter tellere. SNO, eller en av SNOs tjenesteytere, skal bistå ved utsetting og innrapportering av koordinater, stedsnavn og innlegging i basen. Behov for personalressurser i felt for oppsetting og drift, meldes inn i SNOs bestillingsskjema, se vedlegg 2.

Marint søppel

Det er en egen tilskuddspost (post 71) som omhandler marin forsøpling. Statsforvalteren vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer til å søke for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Minstesummen det kan søkes om over denne ordningen er kr. 300.000. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS (*Tiltak i verneområder*).

3. Planleggingsmøter for verneområdearbeid

Planleggingsmøtene med Statsforvalteren (tidligere omtalt som bestillingsmøter) skal som i fjor kun omhandle verneområdearbeid. Møtene skal sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats, gjennomføring av tiltak og overvåking (bevaringsmål) som SNO kan utføre.

På møtet i november/desember skal SNO rapportere fra årets arbeid, og utfordringer og behov for kommende år skal diskuteres. SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioritering og økonomi for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er viktig at

forvaltningsmyndigheten drøfter faglige utfordringer og tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år. Forvaltningsmyndighetene kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, bevaringsmål eller tiltak i verneområder (restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak). Behov for slike tiltak fra SNO drøftes i møtet. Dette gjelder også tiltak knyttet til Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025) og eventuelle andre oppgaver knyttet til restaurering av natur.

Behov for personalressurser sendes SNO til postmottak@miljodir.no på vedlagte skjema (vedlegg 2) i Excel-format. Det samme skjemaet skal brukes for både store og små verneområder. SNO vil avstemme disse oppgavene opp mot andre pålagte oppgaver, samt kapasitet og kompetanse.

For tilsynsoppdrag i verneområder forvaltet av Statsforvalteren, ønsker vi at embetets «Skjema tilsynsbehov i verneområdene» brukes som grunnlag og at aktivitetsomfanget diskuteres og eventuelt justeres.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt. Dette er for å kunne vurdere muligheten for å samkjøre ønskede tiltak.

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Tiltak i verneområder og Naturrestaurering* fra og med 15. november 2022.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2023. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger knyttet til uforutsette utgifter, meldes behov inn på e-post, se adresser under.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Dette lar seg ikke lett endre etter tildeling av midler.

Dersom klimatiske forhold, som for eksempel frossen mark, gjør at enkelttiltak bør realiseres før midler formelt blir tildelt, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet, ved:

- Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet
- Olav Nord-Varhaug olav.nord-varhaug@miljodir.no eller Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer

Forhåndsklaringen forutsetter at tiltaket er høyt prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges *både* inn med prioritering i ESS med merknad om forhåndsklaring og formidles i egen e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for innmelding i ESS og for bestilling av SNO-ressurs i eget skjema, er **10. januar 2023**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2023, økonomirapportering pr 1. november og Endelig årsrapport (EÅR) pr. 31. des. 2023. Samtidig med EÅR skal det i 2023 rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31 (*Tiltak i verneområder og Naturrestaurering*). Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

avdelingsdirektør
Statens Naturoppsyn

Vedlegg

1. Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025
2. Skjema for innspill om ønsket SNO-ressurs

Adresseliste:
Alle Statsforvaltere
Alle verneområdestyrer

Kopi til: Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiene, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenge i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevarer for Noregs nasjonalparker og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtelsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

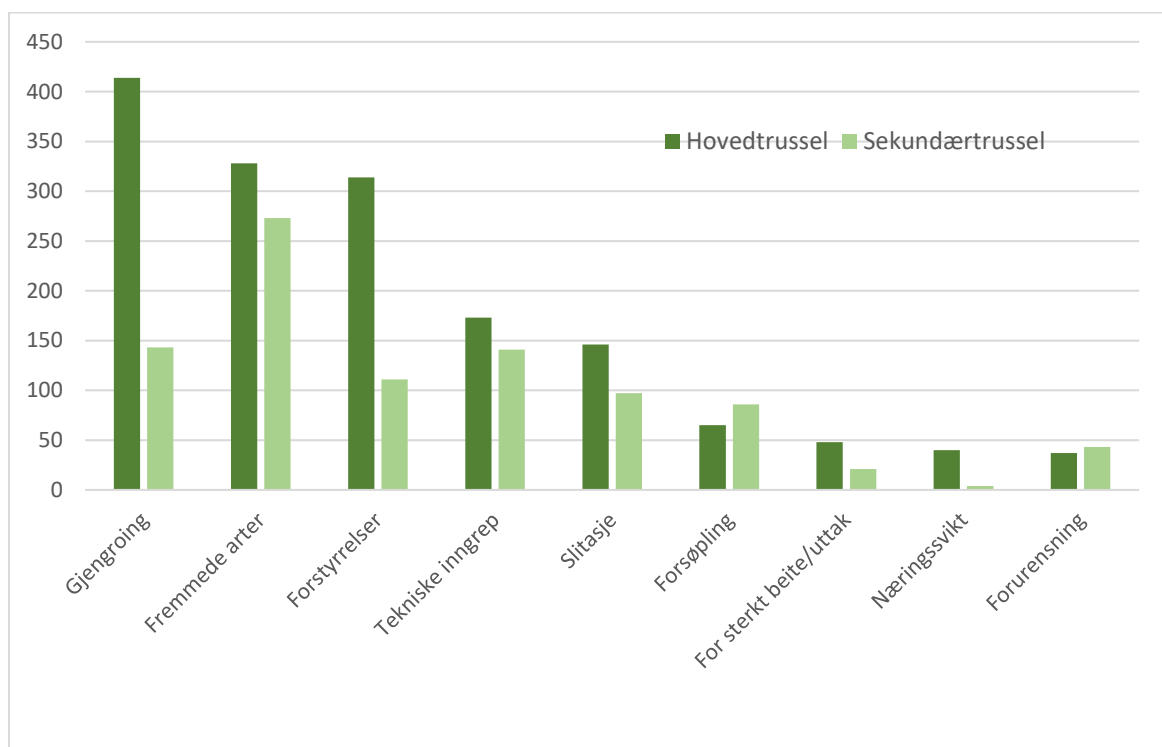
Tiltak skal være forankret i en skjøtts- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvar for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvar for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/11218

Saksbehandler: Eli Grete Nisja

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	40/2022	06.12.2022

Nasjonalparkstyret for Forollhogna - budsjett, møteplan og driftsmidler for 2023

Forvalters innstilling:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna legger møteplanen til grunn for innmelding av driftsmidler for nasjonalparkstyret sin virksomhet for 2023, samt behov for en ekstra ressurs for arbeidet med revisjon av forvaltningsplanene for verneområdene.

Saksdokumenter (følger saken)

- 1 Nasjonalparkstyret for Forollhogna - møteplan 2023

Saksopplysninger

For 2023 skal verneområdestyrene melde inn ønske om driftsmidler over post 1420.21 i Miljødirektoratet sitt elektroniske søknadssenter (ESS) innen 10. januar 2023. Dette utføres av nasjonalparkforvalterne.

Innmeldingen gjøres på grunnlag av nasjonalparkstyret sin møteplanen for 2023, føringer fra Miljødirektoratet og erfaringstallene for tidligere år. Statens satser for godtgjørelser for 2023 legges inn i beregningene.

Det er satt opp en skisse til møteplan (uten datofesting) for nasjonalparkstyret, arbeidsutvalget og administrativt kontaktutvalg, samt planleggingsmøtene med SNO, jf. saksdok. 1.

Videre meldes det inn behov for midler til en forsterking av ressurs i sekretariatet for revisjonsarbeidet med forvaltningsplanene for verneområdene i Forollhogna.

*Møteplanen legges i samråd med styret under møtet.
Nasjonalparkforvalterne vil legge fram budsjettforslaget.*

Møteplan 2023

Uke	Dato	Utvalg	Møtested
	Januar	Arbeidsutvalget (1)	Fysisk møte, alt. nettmøte via Teams
	Januar	Administrativt kontaktutvalg	Veksthuset, Røros
	februar	Nasjonalparkstyret - styremøte (1)	Tolga
	Mars	Arbeidsutvalget (2)	Fysisk møte, alt. nettmøte via Teams
	Mars	Planleggingsmøte SNO Gjennomgang av plan og tildeling for 2022	Veksthuset, Røros
	Mai	Nasjonalparkstyret (2)	Tynset
	Mai/juni	Rådgivende utvalg	Røros
	juni	Nasjonalparkstyret (3) med befaring	Midtre Gauldal
	juli/aug.	Arbeidsutvalget (3) Etter behov	Fysisk møte, alt. nettmøte via Teams
	sept.	Nasjonalparkstyret (4) med befaring - 2-dagers?	Holtålen
	Okt.	Administrativt kontaktutvalg	Veksthuset, Røros
	Okt.	Arbeidsutvalget (4) Etter behov	Fysisk møte, alt. nettmøte via Teams
	Nov.	Bestillingsdialog SNO Oppsummering 2023 og forberedelse 2024	Veksthuset, Røros
	Nov./Des..	Nasjonalparkstyret (5) <ul style="list-style-type: none"> - fra-lunsj-til-lunsj-møte - bl.a. årsrapport 2023, bestillingsdialog 2023, budsjett med tiltaksmidler, styremidler og møteplan 2024	Røros

Oppfølging av vedtak i styresak x/2022